

EC
MA NDRYSHE

**TURIZMI RURAL POTENCIAL I
ZHVILLIMIT EKONOMIK NË RAJONIN
E PRIZRENIT**

Dhjetor 2023

Turizmi Rural potencial i zhvillimit ekonomik në rajonin e Prizrenit

Autor: Ekrem Gjokaj, Janos Vas, Arbnora Shala

Botues: EC Ma Ndryshe

Rr. Fehmi Lladrovci 94, Prizren & Rr. Xhemajl Mustafa 9/1 LL-4 No.7

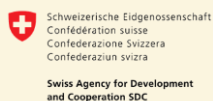
www.ecmandryshe.org info@ecmandryshe.org

029 222 771 & 038 224 967

Dokumenti “Turizmi Rural potencial i zhvillimit ekonomik në rajonin e Prizrenit” është realizuar nga EC Ma Ndryshe në kuadër të projektit “Zbatimi i programeve të strategjisë të EC” i përkrahur nga programi i Fondacionit Kosovar për Shoqëri Civile (KCSF) ‘EJA Kosovë’, bashkëfinancuar nga Agjencia Zvicerane për Zhvillim dhe Bashkëpunim (SDC) dhe Agjencia Suedeze për Zhvillim dhe Bashkëpunim Ndërkombëtar (Sida).

Përmbajtja dhe qëndrimet e paraqitura këtu nuk përfaqësojnë qëndrimin zyrtarë të donatorëve.

Dhjetor, 2023

LUXEMBOURG
AID & DEVELOPMENT

HYRJE

E vendosur në zemër të Ballkanit, Kosova, një vend pa dalje në det dhe e shtrirë në Evropën Juglindore, edhe pse e vogël gjeografikisht vendi ynë është mjaft tërheqës për vizitorët e shumë me trashëgiminë e saj të pasur kulturore, peizazhet mahnitëse dhe mikpritjen e ngrohtë. Ndërsa qendrat urbane shfaqin një përzierje të gjallë të trashëgimisë kulturore, historisë dhe modernitetit, është në hapësirat rurale që shpaloset thelbi i vërtetë i autenticitetit dhe qetësisë së Kosovës. Një nga xhevahiret e këtij peizazhi është rajoni i Prizrenit, një zonë piktoreske që përmbledh thelbin e turizmit rural në Kosovë.

Prizreni, me rrugët e tij me kalldrëm, arkitekturën e epokës osmane dhe një sfond malesh të thepisura, qëndron si një dëshmi e historisë së ndryshme dhe ndikimeve kulturore të Kosovës. Rajoni është një dëshmi e gjallë, që pasqyron bashkëjetesën harmonike të komuniteteve të ndryshme etnike, secila duke kontribuar në formimin e traditave dhe zakoneve lokale. Kjo përzierje unike e trashëgimisë dhe bukurisë natyrore e bën Prizrenin një destinacion ideal për ata që kërkojnë një përvojë gjithëpërfshirëse dhe autentike të turizmit rural.

Turizmi rural në rajonin e Prizrenit ofron një pushim të rehatshëm për ata që duanë të ikin nga dinamika dhe ngarkesa e jetës urbane, duke u ofruar vizitorëve një mundësi për t'u lidhur me natyrën, për t'u angazhuar në praktika të qëndrueshme dhe për të marrë pjesë në jetën e përditshme të komuniteteve lokale. Shtëpitë tradicionale mbulojnë peizazhin, duke ofruar një paraqitje të shkurtër të mikpritjes së ngrohtë të rajonit dhe mundësinë për të shijuar produkte tradicionale të vendit. Nga djathërat dhe verërat e bëra në shtëpi “Homemade” deri tek zanatet autentike artizanale, turistët mund të kënaqen me bukurit e shumta dhe të pasura të ekonomisë rurale të këtij rajoni.

Peizazhet përreth të rajonit të Prizrenit i shtojnë një shtresë tjetër joshjes. E vendosur midis maleve të Sharrit dhe lumëbardhit, zona krenohet me bukuri natyrore të pacenuar, me shtigje ecjeje që të çojnë në pamje panoramike, liqene të qetë dhe rrënoja të lashta. Konvergjenca e këtyre elementeve e bën Prizrenin një strehë për entuziastët e natyrës dhe eksploruesit e kulturës. Ndërsa Kosova vazhdon të hapë dyert e saj për botën, rajoni i Prizrenit qëndron si një fener i turizmit të qëndrueshëm dhe të drejtuar nga komuniteti. Vizitorët mund të jenë dëshmitar të ruajtjes së traditave lokale, të mbështetura në iniciativat bujqësore në shkallë të vogël dhe të krijojnë lidhje me banorët krenarë të këtij rajoni magjepsës. Përmes praktikave të

përgjegjshme turistike, Prizreni shërben si model për ekuilibrin delikat ndërmjet ruajtjes së trashëgimisë kulturore dhe nxitjes së zhvillimit ekonomik.

Si përmbledhje, turizmi rural në Kosovë, veçanërisht në rajonin e Prizrenit, ofron një udhëtim të pashembullt në zemrën e një kombi të formuar nga historia, diversiteti dhe bukuria natyrore. Ndërsa udhëtarët përshkojnë rrugët me kalldrëm, angazhohen me komunitetet lokale dhe zhyten në qetësinë e peizazheve përreth, ata bëhen pjesë e një narrative që kapërcen kohën, duke lënë një gjurmë të pashlyeshme në të kuptuarit e tyre për sharmin rural të Kosovës. Gjithashtu, ky hulumtim do t'i kontribuoj qeveris lokale të këtij rajoni që të ketë një zhvillim të qëndrueshëm ekonomik si dhe në zbatimin e OZHQ - ve dhe agjendës komuna ime 2030.

PËRMBAJTJA

Hyrje.....	1
Lista e tabelave dhe grafeve.....	5
Qëllimi i kësaj iniciative/projekti.....	10
Turizmi Rural	11
Agro-turizmi:.....	11
Eko-turizmi:.....	12
Turizmi pyjor:	12
Turizmi kulturor:	12
Turizëm Aventurë:	12
Turizmi i verërave:.....	13
Metodologjia e hulumtimit	13
Objektivat e hulumtimit.....	14
Diskutimi i rezultateve	15
Prizreni	15
Dragashi.....	33
Malisheva	47
Rahoveci.....	63
Theranda.....	78
Mamusha	95
Konkluzionet	108
Rekomandimet	110
Për EC:	111

LISTA E TABELAVE DHE GRAFEVE

<i>Figura 1</i> Numri i të anketuarve sipas grup moshave ne komunën e Prizrenit _____	16
<i>Figura 2</i> Qyteti dhe lagjja ose fshati ku banoni? _____	16
<i>Figura 3</i> Çka kuptoni me turizmin rural? _____	17
<i>Figura 4</i> A keni dëgjuar për ndonjë fshat ose zonë rurale të njohur për turizmin në vendin tuaj? _	17
<i>Figura 5</i> Pse preferoni të vizitoni një zonë rurale? _____	18
<i>Figura 6</i> Si udhëtoni në destinacionet rurale _____	19
<i>Figura 7</i> Cilin lloj të akomodimit e preferoni në zonat rurale? _____	20
<i>Figura 8</i> Çfarë përvojash keni në lidhje me akomodimin dhe ushqimin në zonat rurale? _____	22
<i>Figura 9</i> Sipas jush, si ndikon turizmi rural në zhvillimin ekonomik dhe të qëndrueshëm të komuniteteve rurale në Kosovë? _____	22
<i>Figura 10</i> Çfarë lloj shërbimesh dhe aktiviteteve ofrohen në zonat rurale të Kosovës për turistët? _	23
<i>Figura 11</i> Cilin aspekt të trashëgimisë kulturore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural? _____	24
<i>Figura 12</i> Cilin aspekt të trashëgimisë natyrore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural? _____	25
<i>Figura 13</i> A do të provonit produkte ushqimore lokale gjatë qëndrimit tuaj? _____	26
<i>Figura 14</i> Çfarë produkte preferoni më së shumti? _____	27
<i>Figura 15</i> A mendoni se promovohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural? _____	27
<i>Figura 16</i> A mendoni se investohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural? _____	28
<i>Figura 17</i> Nëse jo, çfarë duhet të investohet? _____	29
<i>Figura 18</i> Cilat janë sfidat dhe vështirësitë kryesore që ballafaqohen ofruesit e turizmit rural në Kosovë? _____	30
<i>Figurura 19</i> Cilat janë sfidat kryesore që komunitetet rurale mund të ballafaqohen me zhvillimin e turizmit? _____	31
<i>Figura 20</i> A keni një destinacion rural të preferuar që dëshironi të vizitoni? <i>Figura 21</i> Nëse po, cili është ai? _____	32
<i>Figura 22</i> Numri i të anketuarve sipas grup moshave ne komunën e Dragashit _____	33
<i>Figura 23</i> Qyteti dhe lagjja ose fshati ku banoni? _____	34
<i>Figura 24</i> Çka kuptoni me turizmin rural? _____	34
<i>Figura 25</i> A keni dëgjuar për ndonjë fshat ose zonë rurale të njohur për turizmin në vendin tuaj? _	35
<i>Figura 26</i> Pse preferoni të vizitoni një zonë rurale? _____	35
<i>Figura 27</i> Si udhëtoni në destinacionet rurale _____	36

Figura 28 Cilin lloj të akomodimit e preferoni në zonat rurale?	37
Figura 29 Çfarë lloj shërbimesh dhe aktiviteteve ofrohen në zonat rurale të Kosovës për turistët?	38
Figura 30 Cilin aspekt të trashëgimisë kulturore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?	39
Figura 31 Cilin aspekt të trashëgimisë natyrore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?	40
Figura 32 Sipas jush, si ndikon turizmi rural në zhvillimin ekonomik dhe të qëndrueshëm të komuniteteve rurale në Kosovë?	41
Figura 33 Çfarë produkte preferoni më së shumti?	42
Figura 34 A mendoni se investohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural?	42
Figura 35 Nëse jo, çfarë duhet të investohet?	43
Figura 36 Cilat janë sfidat kryesore që komunitetet rurale mund të ballafaqohen me zhvillimin e turizmit?	44
Figura 37 A keni një destinacion rural të preferuar që dëshironi të vizitoni? Figura 38 Nëse po, cili është ai?	Error! Bookmark not defined.
Figura 39 Mosha dhe Gjinia e të anketuarve	48
Figura 40 Qyteti dhe lagja ose fshati ku banoni?	48
Figura 41 Çka kuptoni me turizëm rural?	49
Figura 42 A keni dëgjuar për ndonjë fshat ose zonë rurale të njohur për turizmin në vendin tuaj?	49
Figura 43 Pse preferoni të vizitoni një zonë rurale?	50
Figura 44 Si udhëtoni në destinacionet rurale?	51
Figura 45 Cilin lloj të akomodimit e preferoni në zonat rurale?	52
Figura 46 Çfarë përvojash keni në lidhje me akomodimin dhe ushqimin në zonat rurale?	53
Figura 47 Sipas jush, si ndikon turizmi rural në zhvillimin ekonomik dhe të qëndrueshëm të komuniteteve rurale në Kosovë?	53
Figura 48 Çfarë lloj shërbimesh dhe aktiviteteve ofrohen në zonat rurale të Kosovës për turistët?	54
Figura 49 Cilin aspekt të trashëgimisë kulturore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?	55
Figura 50 Cilin aspekt të trashëgimisë natyrore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?	56
Figura 51 A do të provonit produkte ushqimore lokale gjatë qëndrimit tuaj? Figura 52 Nëse po, çfarë produkte preferoni më së shumti?	57
Figura 53 A mendoni se investohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural?	58
Figura 54 Nëse jo, çfarë duhet të investohet?	59

Figura 55 A keni një destinacion rural të preferuar që dëshironi të vizitoni? Figura 56 Nëse po, cili është ai? _____	60
Figura 57 Cilat janë sfidat dhe vështirësitë kryesore që ballafaqohen ofruesit e turizmit rural në Kosovë? _____	61
Figura 58 Cilat janë sfidat kryesore që komunitetet rurale mund të ballafaqohen me zhvillimin e turizmit? _____	62
Figura 59 Mosha dhe Gjinia e të anketuarve ne komunën e Rahovecit _____	64
Figura 60 Qyteti dhe lagjja ose fshati ku banoni? _____	64
Figura 61 Çka kuptoni me turizëm rural? _____	65
Figura 62 A keni dëgjuar për ndonjë fshat ose zonë rurale të njohur për turizmin në vendin tuaj? _	66
Figura 63 Pse preferoni të vizitoni një zonë rurale? _____	66
Figura 64 Si udhëtoni në destinacionet rurale? _____	67
Figura 65 Cilin lloj të akomodimit e preferoni në zonat rurale? _____	68
Figura 66 Çfarë përvojash keni në lidhje me akomodimin dhe ushqimin në zonat rurale? _____	69
Figura 67 Sipas jush, si ndikon turizmi rural në zhvillimin ekonomik dhe të qëndrueshëm të komuniteteve rurale në Kosovë? _____	70
Figura 68 Çfarë lloj shërbimesh dhe aktiviteteve ofrohen në zonat rurale të Kosovës për turistët? _	71
Figura 69 Cilin aspekt të trashëgimisë kulturore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural? _____	72
Figura 70 Cilin aspekt të trashëgimisë natyrore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural? _____	73
Figura 71 Çfarë produkte preferoni më së shumti? _____	74
Figura 72 A mendoni se investohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural? _____	74
Figura 73 Nëse jo, çfarë duhet të investohet? _____	75
Figura 74 A keni një destinacion rural të preferuar që dëshironi të vizitoni? Figura 75 Nëse po, cili është ai? _____	77
Figura 76 Cilat janë sfidat kryesore që komunitetet rurale mund të ballafaqohen me zhvillimin e turizmit? _____	77
Figura 77 Mosha dhe Gjinia e të anketuarve _____	80
Figura 78 Qyteti dhe lagjja ose fshati ku banoni? _____	80
Figura 79 Çka kuptoni me turizëm rural? _____	81
Figura 80 A keni dëgjuar për ndonjë fshat ose zonë rurale të njohur për turizmin në vendin tuaj? _	82
Figura 82 Pse preferoni të vizitoni një zonë rurale? _____	82
Figura 83 Si udhëtoni në destinacionet rurale? _____	83
Figura 84 Cilin lloj të akomodimit e preferoni në zonat rurale? _____	84
Figura 85 Çfarë përvojash keni në lidhje me akomodimin dhe ushqimin në zonat rurale? _____	85

<i>Figura 86 Sipas jush, si ndikon turizmi rural në zhvillimin ekonomik dhe të qëndrueshëm të komuniteteve rurale në Kosovë?</i>	86
<i>Figura 87 Çfarë lloj shërbimesh dhe aktiviteteve ofrohen në zonat rurale të Kosovës për turistët?</i>	87
<i>Figura 88 Cilin aspekt të trashëgimisë kulturore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?</i>	88
<i>Figura 89 Cilin aspekt të trashëgimisë natyrore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?</i>	89
<i>Figura 90 A do të provonit produkte ushqimore lokale gjatë qëndrimit tuaj?</i>	90
<i>Figura 91 Çfarë produkte preferoni më së shumti?</i>	90
<i>Figura 92 A mendoni se investohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural?</i>	91
<i>Figura 93 Nëse jo, çfarë duhet të investohet?</i>	92
<i>Figura 94 Cilat janë sfidat dhe vështirësitë kryesore që ballafaqohen ofruesit e turizmit rural në Kosovë?</i>	93
<i>Figura 95 A keni një destinacion rural të preferuar që dëshironi të vizitoni? Figura 96 Nëse po, cili është ai?</i>	94
<i>Figura 97 Mosha dhe Gjinia e të anketuarve në komunën e Mamushës</i>	95
<i>Figura 98 Qyteti dhe lagja ose fshati ku banoni?</i>	96
<i>Figura 99 Çka kuptoni me turizem rural?</i>	96
<i>Figura 100 A keni dëgjuar për ndonjë fshat ose zonë rurale të njohur për turizmin në vendin tuaj?</i>	97
<i>Figura 101 Pse preferoni të vizitoni një zonë rurale?</i>	97
<i>Figura 102 Si udhëtoni në destinacionet rurale?</i>	98
<i>Figura 103 Cilin lloj të akomodimit e preferoni në zonat rurale?</i>	99
<i>Figura 104 Çfarë përvojash keni në lidhje me akomodimin dhe ushqimin në zonat rurale?</i>	100
<i>Figura 105 Çfarë lloj shërbimesh dhe aktiviteteve ofrohen në zonat rurale të Kosovës për turistët?</i>	101
<i>Figura 106 Sipas jush, si ndikon turizmi rural në zhvillimin ekonomik dhe të qëndrueshëm të komuniteteve rurale në Kosovë?</i>	102
<i>Figura 107 Cilin aspekt të trashëgimisë kulturore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?</i>	102
<i>Figura 108 Cilin aspekt të trashëgimisë natyrore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?</i>	103
<i>Figura 109 A do të provonit produkte ushqimore lokale gjatë qëndrimit tuaj?</i>	104
<i>Figura 110 Çfarë produkte preferoni më së shumti?</i>	104
<i>Figura 111 A mendoni se investohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural?</i>	105
<i>Figura 112 Nëse jo, çfarë duhet të investohet?</i>	105

Figura 113 A keni një destinacion rural të preferuar që dëshironi të vizitoni? Figura 114 Nëse po, cili është ai? _____ 106

Figura 115 Cilat janë sfidat dhe vështirësitë kryesore që ballafaqohen ofruesit e turizmit rural në Kosovë? _____ 107

QËLLIMI I KËSAJ INICIATIVE:

Qëllimi i kësaj iniciative/projekti është zhvillimi i katër aktiviteteve prioritare, masave, perspektivave dhe sfidave të tyre për projektin "Rritja e potencialit të turizmit rural për të kontribuar ndjeshëm në zhvillimin ekonomik të rajonit të Prizrenit" në periudhën 2024-2030. Arsyeja për zgjedhjen e vitit 2030 është e motivuar nga një mori mundësish, iniciativash dhe projekte të Bashkimit Evropian dhe projekte tjera të mëdha në mbarë botën deri në vitin 2030. Iniciativat dhe projektet kryesore janë të ndërlidhura me UNO-SDG-2030, BE-Green-Deal-2030, dhe iniciativa tjera të qëndrueshme si: komuna të qëndrueshme, elasticitet, përshtatje dhe masa zbutëse në lidhje me ndryshimet klimatike, energjinë e pastër, tokat e shëndetshme, biodiversitetin, ujin e pastër dhe disa projekte të tjera.

Për ne, lidhja është pikërisht vendosmëria jonë për të ndërtuar një turizëm të qëndrueshëm rural në Kosovë, duke përfshirë të gjitha aspektet e së ardhmes së gjelbërimit ndërkombëtar, duke filluar pikërisht nga rajoni i Prizrenit. Ne duhet të përcaktojmë perspektivat dhe sfidat e turizmit rural në rajonin e Prizrenit tani dhe duke parë në të ardhmen e ardhshme.

Projekti "Rritja e potencialit të turizmit rural për të kontribuar ndjeshëm në zhvillimin ekonomik të rajonit të Prizrenit" përfshin një strategji holistik dhe detajon katër fushat e aktivitetit me masat përkatëse dhe nën masa konkrete të përcaktuara saktësisht (pikat e aktivitetit, duke punuar në veprim, udhëheqja e punës dhe përgjegjësitë, aktorët e tjerë pjesëmarrës, institucionet mbështetëse kombëtare dhe ndërkombëtare dhe kontributi i tyre, burimi i buxhetit kombëtar nga komuna dhe kontributi buxhetor në nivel qendror, vëllimi buxhetor total dhe në pjesë, vlerësimi, monitorimi, përshtatja e projektit nëse do të jetë e nevojshme gjatë viteve në vijim).

Dhe me rëndësi të madhe do të jetë formulimi i saktë i treguesve objektivë të verifikueshëm të performancës në terma të matshëm, standardet, për të ndikuar dhe nxitur vizionin e turizmit rural, të cilët ndërveprojnë ngushtë:

- a) Aktivitetet të ndërlidhura me ofertën (prodhuesit, ofruesit e shërbimeve të aktiviteteve të turizmit rural)
- b) Aktivitetet të ndërlidhura me kërkesën (konsumatorët e turizmit rural, vizitorët)
- c) Legjislacioni dhe politikat e nevojshme për mbrojtjen e mjedisit, mbrojtjen e prodhuesve si dhe të konsumatorëve

d) Hulumentim, Edukim, Trajnim, Zgjerim

Të gjithë së bashku për vizionin si dhe për zbatimin praktik të aktiviteteve të turizmit rural. Zbatimi i projektit do të varet fuqishëm nga qeveria, qeveritë komunale, kontribuuesit privatë dhe buxhetet e donatorëve, dhe kjo do të jetë vendimtare për të ndërmarrë veprimet e identifikuar.

Për çdo veprim do të identifikohet autoriteti përgjegjës, aktorët/palët e interesit, afatet e sakta dhe burimi për buxhetin (kombëtar dhe donator).

Faktori përcaktues për progresin dhe realizimin e aktiviteteve të formuluara do të jetë disponueshmëria e përhershme e kapaciteteve të mjaftueshme materiale, financiare dhe njerëzore në të gjitha nivelet e identifikuar dhe do të prezantohen në formë të projektit.

TURIZMI RURAL

Turizmi rural është një formë turizmi që zhvillohet në zona rurale ose jo urbane, duke nxjerrë në pah asetet natyrore, kulturore dhe trashëgiminë e atyre rajoneve. Përvoja e vizitorit lidhet me një game të gjerë produktesh të lidhura përgjithësisht me aktivitete të bazuara në natyrë, bujqësi, stilin e jetës/kulturës rurale, peizazheve dhe vlerave natyrore duke u fokusuar në origjinalitetin, qëndrueshmërinë dhe angazhimin e komunitetit.

Ekzistojnë disa lloje të turizmit rural, secila me fokusin dhe tërheqjet e veta unike. Në vijim prezantojmë disa kategori kryesore të turizmit rural në rajonin e Prizrenit dhe që ofrojnë një atraksion të veçantë për vizitorët, nisur nga ky fakt EC ka realizuar një hulumentim me qytetarë për të kuptuar mbi njohuritë e tyre mbi këto lloj turizmi dhe se sa dhe cilat nga këto lloje turizmi pëlqehen nga ana e tyre gjatë kohës së lirë apo pushimeve.

AGRO-TURIZMI:

Agro-turizmi përfshin vizitorët që marrin pjesë në aktivitete bujqësore dhe përjetojnë jetën rurale në ferma. Ai siguron një përvojë praktike me praktikatat bujqësore, të tilla si mbjellja, korrja ose kujdesi për kafshët.

Turistët mund të angazhohen në aktivitete si vjelja e frutave, prodhimi i verës, prodhimi i djathit ose mësimi rreth praktikave të qëndrueshme bujqësore. Akomodimet shpesh përfshijnë qëndrime në ferma, ku vizitorët jetojnë në ferma që punojnë.

EKO-TURIZMI:

Eko-turizmi karakterizohet me udhëtimet e përgjegjshëm në natyrë, duke u fokusuar në ruajtjen, edukimin dhe minimizimin e ndikimit në mjedis. Shpesh zhvillohet në mjedise rurale me ekosisteme të pacenuara.

Aktivitetet e eko-turizmit përfshijnë vëzhgimin e shpendëve, shëtitjet në natyrë, oazën e kafshëve të egra dhe edukimin mjedisor. Akomodimet janë krijuar për të qenë miqësore me mjedisin dhe për t'u përzier me mjedisin natyror.

TURIZMI PYJOR:

Qendrat e turizmit pyjor shtrihet përgjithësisht rreth pyjeve dhe ekosistemeve të tyre. Komuna e Dragashit dhe pjesa jug-lindore e komunës së Therandës ofron një atraksion të llojit të veçantë të turizmit pyjor në rajonin e Prizrenit. Së këndejmi, turizmi pyjor ofron mundësi për vizitorët që të eksplorojnë dhe vlerësojnë bukurinë natyrore të zonave të pyllëzuara, duke i ofruar edhe informacione edukative për vizitorët edhe për menaxhimin e qëndrueshëm të pyjeve.

Aktivitetet kryesore që turistët mund t'i realizojnë janë si: ecje në pyll, vëzhgim zogjsh, kamping dhe turne me guidë për të vëzhguar florën dhe faunën. Qendrat interpretuese mund të edukojnë vizitorët për rëndësinë e praktikave të qëndrueshme të pylltarisë. Në fakt, jo vetëm në këtë rajon por në të gjitha rajonet tjera është nevojë imediate e zhvillimit të këtyre qendrave.

TURIZMI KULTUROR:

Turizmi kulturor fokusohet në trashëgiminë kulturore dhe traditat e zonave rurale. Shpesh përfshin vizita në vende historike, muze, dhe ndërveprime me komunitetet lokale për të mësuar rreth zakoneve dhe traditave të tyre.

Aktivitetet kryesore të këtij lloj turizmi janë eksplorimi i monumenteve historike, ndjekja e festivaleve lokale, pjesëmarrja në ceremonitë tradicionale dhe vizita e muzeve që shfaqin artin dhe artefaktet lokale.

TURIZËM AVENTURË:

Turizmi aventurë kombinon mjediset rurale me aktivitetet që përfshijnë sfida fizike dhe emocione në natyrë. Ajo tërheq ata që kërkojnë përvoja të pompimit të adrenalinës në një mjedis natyror.

Aktivitetet kryesore të këtij lloj turizmi janë ngjitje në shkëmbinj, shëtitje, rreshtim me zinxhir, lundrim në ujë dhe sporte të tjera aventureske. Akomodimet mund të përfshijnë shtëpiza prej druri ose kampingje.

TURIZMI I VERËRAVE:

Turizmi i verës përqendrohet rreth vreshtave dhe kantineve të verës në zonat rurale, duke u ofruar vizitorëve njohuri mbi procesin e prodhimit të verës dhe mundësi për të shijuar verërat lokale.

Aktivitetet kryesore në këtë lloj turizmi janë turne në vreshta, degustime të verës, përvoja të vjeljes së rrushit dhe mësim mbi artin e prodhimit të verës. Akomodimet mund të përfshijnë qëndrime në vreshta ose bujtina me temë verën.

Këto lloje të turizmit rural shpesh mbivendosen dhe destinacionet mund të ofrojnë një kombinim të këtyre përvojave. E përbashkët mes këtyre lloje turizmi është theksi mbi praktikat e qëndrueshme dhe të përgjegjshme të turizmit, angazhimin e komunitetit dhe ruajtjen e pasurive natyrore dhe kulturore në zonat rurale.

EC ka realizuar një hulumtim me gjithsejtë 242 të anketuar, kryesisht vizitor në 6 komuna (Prizren=107, Therandë = 50, Rahovec = 56, Mamushë = 34, Malishevë = 52 dhe Dragash = 50) të regjionit të Prizrenit për të parë gatishmërinë e vizitorëve dhe arsyen e vizitave, mjetet e udhëtimit, natyrën e vizitave, kohën e qëndrimit etj.

METODOLOGJIA E HULUMTIMIT

Metodologjia e përdorur në këtë hulumtime është ajo e mostrës së thjeshtë të rastësishme ku çdo individ në popullatë ka pas një shans të barabartë për t'u përzgjedhur. Për me tepër përzgjedhja e rastësishme është një aspekt thelbësor për të siguruar përfaqësueshmërinë e një kampioni në një anketë. Arritja e rastësisë ndihmon në minimizimin e paragjykimeve dhe lejon gjetje më të përgjithësueshme. Kjo është arritur përmes gjeneratorëve të numrave të rastësishëm dhe si kritere bazë janë marr gjinia dhe mosha (18 – 65+). Përzgjedhja e rastësishme është kritike dhe ka siguruar që çdo vizitor në komunat e specifikuar të ketë shanse të barabarta për t'u përfshirë në anketë. Kjo metodë na ka ndihmuar të kemi një mostre që është përfaqësuese e popullatës më të gjerë të vizitorëve në rajonin e Prizrenit, duke i bërë rezultatet e anketës më të besueshme, të përgjithësueshme dhe të sakta. Analizimi i të dhënave është realizuar duke përdorur programin statistikor “Stat” dhe “R”.

OBJEKTIVAT E HULUMTIMIT

Objektivi i përgjithshëm i këtij hulumtim ishte që të mblidhen informacione rreth demografisë së vizitorëve, duke përfshirë moshën, kombësinë, prejardhjen socio-ekonomike dhe preferencat e udhëtimit. Kuptimi i profilit demografik të vizitorëve ndihmon komunitetin, ofruesit e shërbimeve të turizmit dhe pushtetit lokal që të përshtatë iniciativat e saj për të përmbushur preferencat dhe nevojat e grupeve të ndryshme.

Ndërsa objektivat specifike të këtij hulumtimi janë si vlerësimi i kënaqësisë së vizitorëve me qëllim të vlerësohet niveli i kënaqësisë së vizitorëve në lidhje me zonat e vizituara, shërbimet e ofruara etj. Reagimet mbi kënaqësinë e vizitorëve ofrojnë njohuri mbi efektivitetin e përpjekjeve të ekonomisë lokale dhe fushat që mund të kenë nevojë për përmirësim.

Objektivi i dytë specifik ishte mbledhja e sugjerimeve për përmirësim, ku të kërkosh sugjerime dhe komente nga vizitorët se si ofruesit e shërbimeve dhe ekonomia lokale (komunat) mund të përmirësojë shërbimet, projektet ose ndikimin e saj. Inputet e vlefshme nga vizitorët mund ta udhëheqin qeveritë komunale dhe ofruesit e shërbimeve të turizmit në përsosjen e strategjive të tyre, duke siguruar që ato të përputhet më ngushtë me nevojat dhe pritshmëritë e komunitetit dhe vizitorëve.

Objektivi i tretë specifik ishte vlerësimi i ndikimit ekonomik me qëllim të matjes se ndikimit ekonomik i iniciativave të pushtetit lokal në komunitetin lokal dhe bizneset. Të kuptuarit e përfitimeve ekonomike që rrjedhin nga projektet e komunale ndihmon në demonstrimin e kontributit të tyre pozitiv në ekonominë lokale dhe justifikon mbështetjen e vazhdueshme.

DISKUTIMI I REZULTATEVE

PRIZRENI

Turizmi rural në Komunën e Prizrenit ka një potencial të jashtëzakonshëm për të zhvilluar ekonominë lokale, për të promovuar traditat kulturore dhe natyrore unike të kësaj zone, si dhe për të përmirësuar cilësinë e jetës së banorëve vendas.

Komuna e Prizrenit ka një pasuri të jashtëzakonshme natyrore, përfshirë lumenjtë, kodrat, dhe peizazhet malore të bukura. Për me tepër, trashëgimia kulturore dhe historike e kësaj zone sjell një përvojë autentike për vizitorët.

Gjithashtu, në fshatrat e komunës së Prizrenit, ekziston potenciali për zhvillimin e agroturizmit, duke ofruar vizitorëve një përvojë të drejtpërdrejtë me jetën e fshatit, bujqësinë dhe prodhimin lokal.

Organizimi i festivaleve si “Doku Fest” dhe ngjarjeve kulturore tradicionale dhe moderne mund të rrisë atraktivitetin turistik dhe të promovojë kulturën e kësaj zone. Hiking, gjuetia dhe aktivitete të tjera natyrore ofrojnë një eksperiencë unike për turistët dhe mund të ndikojnë në zhvillimin e turizmit rural. Edhe promovimi i kuzhinës lokale dhe ushqimeve të traditës së kësaj zone është një mënyrë e shkëlqyer për të tërhequr turistë.

Si përfundim mund të themi se në vitet e fundit, turizmi rural në Komunën e Prizrenit ka shfaqur një rritje të vazhdueshme, duke u bërë një komponent i rëndësishëm i zhvillimit ekonomik dhe kulturor të kësaj zone. Megjithatë, Investimet në infrastrukturën e rurale, përfshirë rrugët dhe akomodimet, si dhe krijimi i një marke të fortë të turizmit rural, janë thelbësore për suksesin e kësaj industri. Gjithashtu, ka ende sfida për të adresuar, përfshirë nevojën për të përmirësuar shërbimet, si dhe për të ruajtur dhe mbrojtur më tej pasuritë natyrore dhe kulturore që janë thelbësore për turizmin rural në Komunën e Prizrenit.

Në vijim, është pasqyruar analiza e hulumtimit në terren nga EC me vizitorët e turizmit rural në komunën e Prizrenit. Ky grafik përfaqëson një shpërndarje të numrit të pjesëmarrësve në sondazhin realizuar në komunën e Dragashit sipas grup moshave.

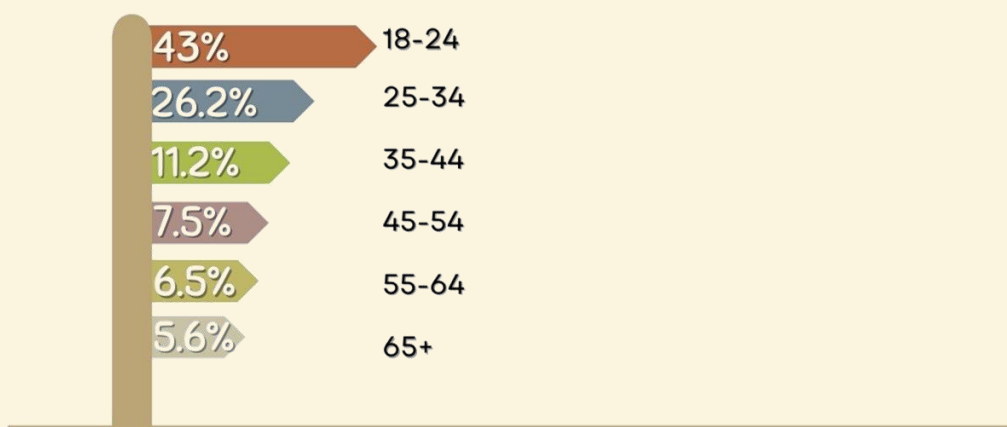

Figura 1 Numri i të anketuarve sipas grup moshave në komunën e Prizrenit

Për më tepër ky grafik paraqet se sa pjesëmarrës janë në secilën nga grup moshat dhe një total i përgjithshëm prej 107 pjesëmarrësve. Në grup moshë më e përfshirë është 18-24 vjeç, pjesëmarrja e gjinisë femërore ishte 64% ndërsa gjinia mashkullore ishte prezentë me 34%. Edhe të grup moshat nga 25-34, prap dominon gjinia femërore më 57% krahasuar me gjininë mashkullore prej 43%, kurse të grup moshat 35-44 diferenca është edhe më e lartë e pjesëmarrjes së gjinisë femërore krahasuar me atë mashkullore në 75/25%. Ndërsa një përqindje më e ulët e pjesëmarrjes së gjinisë femërore në këtë grup moshë dhe është 37.50% karshi 62.50% në favor të gjinisë mashkullore. Edhe tek grup moshat nga 55-64 vjeç si dhe tek ato 65+, dominon gjinia mashkullore në këtë anketim në grupin e pare me 57/43% në favor të gjinisë mashkullore dhe tek grupi 65+, dallimi është edhe më i madh në 83/17% në favor të gjinisë mashkullore. Si përfundim vërehet qartë se pjesëmarrja e gjinisë femërore në anket ishte 61% krahasuar me 39% të gjinisë mashkullore. Njëherazi kjo është edhe përqindja më e lartë e pjesëmarrjes së gjinisë femërore nga të gjitha komunat e rajonit të Prizrenit të anketuara në këtë hulumtim.

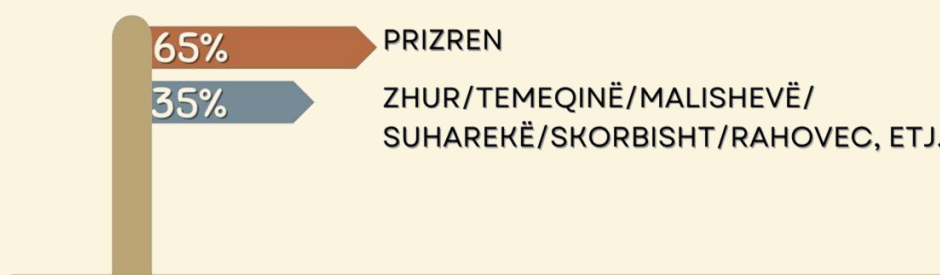

Figura 2 Qyteti dhe lagjia ose fshati ku banoni?

Nga rezultatet e hulumtimit vërehet se pjesa dërmuese e të anketuarve në këtë hulumtim ishin nga qyteti i Prizrenit, apo shprehur në përqindje rreth 65%. Pjesa tjetër e të anketuarve ishin nga fshatrat për rreth kësaj komune.

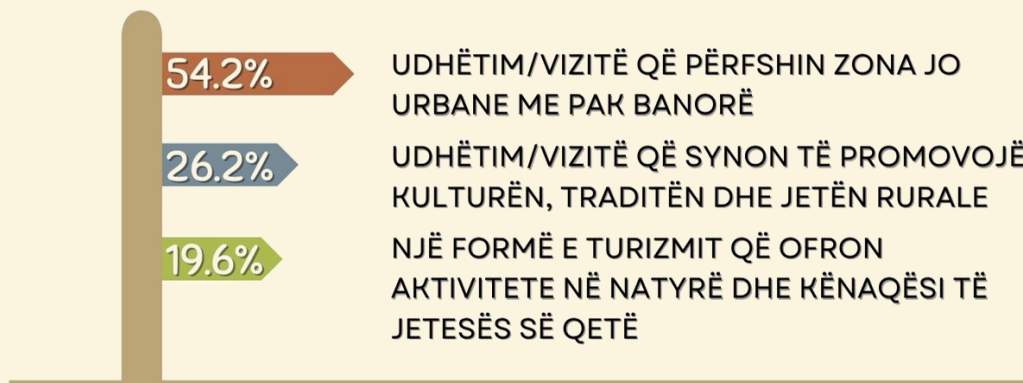

Figura 3 Çka kuptoni me turizmin rural?

Nga rezultatet vërehet se 54.2% e të anketuarve vijnë në përfundim Pjesa dërmuese e të anketuarve e konsiderojnë turizmin rural si një vizitë që përfshinë zonat jo urbane dhe vende që janë më pak të populluar, apo zona të qeta. Ndërsa vetëm 26.2% e të anketuarve e se turizmi rural është formë e udhëtimit që synon të promovoj kulturën, traditën dhe jetën rurale. 19.6% e konsiderojnë turizmin rural si një formë të turizmit që ofron aktivitete në natyrë dhe kënaqësi të jetesës së qetë.

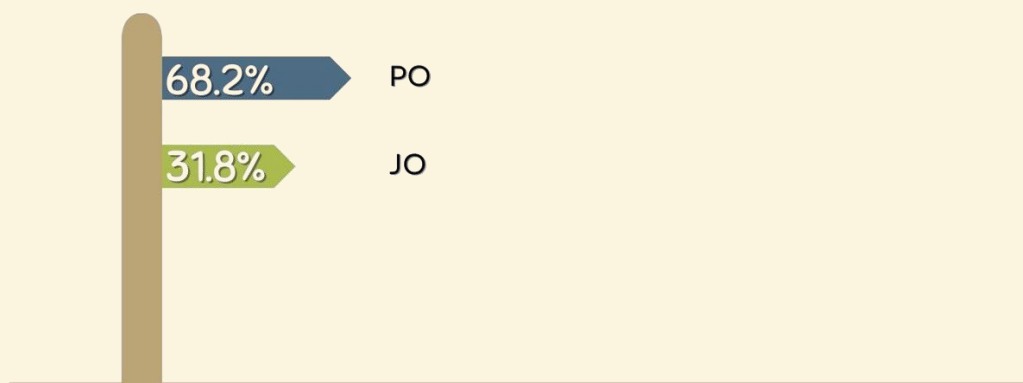

Figura 4 A keni dëgjuar për ndonjë fshat ose zonë rurale të njohur për turizmin në vendin tuaj?

Pjesa dërmuese e të anketuarve kanë pas informacione rreth fshatrave ose zonave rurale turistike të kësaj komune apo 68.2%, krahasuar me 31.8% e të anketuarve që nuk kanë informacione rreth zonave turistike të komunës së tyre. Përkundër të anketuarit nga komuna e Dragashit ku thajse të gjithë të anketuarit apo 96% e tyre kanë pas informacione për fshatrat e kësaj komune dhe vetëm 4% e të anketuarve që nuk kishin informacione. Edhe në komunën e Mamushës vërehet gjithashtu një situatë e mirë sa i përket informimit për zonat me potencial turistik në komunën e tyre ku 76% e të anketuarve kishin informacione përkundër 24% e të anketuarve që nuk kishin informacione. Një situatë krejt ma ndryshe ishte tek të anketuarit e komunës së Malishevës ku vetëm 60% e të anketuarve kishin informacione për zonat turistike në komunën e tyre përkundër 40 e të anketuarve që nuk kishin informacione. Situatë akoma me e renduar në mungesë të informacionit ishte në komunën e Rahovecit ku vetëm 59% e të anketuarve kishin informacione dhe 41% e të anketuarve nuk kishin fare informacion. Ndërsa akoma me pak të informuar ishin të anketuarit e komunës së Therandës, ku vetëm 58% e të anketuarve kishin informacione përkundër 42% e të cilëve nuk kishin fare informacione. Rezultatet e kësaj përgjigje nxjerrin në pah nevojën për promovim dhe investimin e me tepër që qeverit komunale duhet ta bëjnë në shpërndarje të informacionit për zonat më interes strategjike të turizmit rural në komunat respektive.

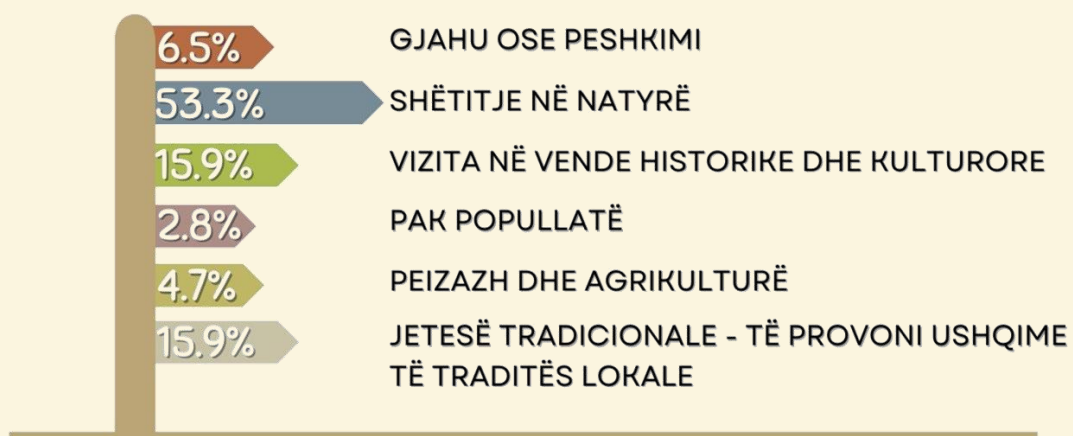

Figura 5 Pse preferoni të vizitoni një zonë rurale?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Pse preferoni të vizitoni një zonë rurale?" nga përgjigjet mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të anketuarve. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 53.2% e të anketuarve preferonin shëtitje në natyrë, thjeshtë më tepër se gjysma e tyre preferonin këtë lloj aktivitet në zona rurale, dhe ky fakt tregon një pëlqim për eksplorimin e peizazheve natyrore dhe aktiviteteve në mjedisin rural.

- 15.9% e të anketuarve preferonin jetën tradicionale, ata kryesisht preferonin të provonin ushqimet tradicionale, si dhe shprehin një interes ndaj kulturës dhe zakoneve autentike të zonave rurale.
- 15.9% e të anketuarve preferuan vizita në vende historike dhe kulturore, njëherazi ky grup preferonin të vizitonin vende historike dhe kulturore në zonat rurale, duke kërkuar njohjen e trashëgimisë dhe kulturës së këtyre vendeve.
- 6.9% e të anketuarve preferonin gjahun ose peshkimin
- 4.7% e të anketuarve preferonin peizazh dhe agrikulturë, ky grupe e vlerësonte bukurinë e peizazheve rurale dhe ishte i interesuar për të kuptuar dhe përjetuar eksperience në fushën e bujqësisë dhe blegtorisë lokale.
- 2.8% e të anketuarve i preferonin vizitat në natyrë si rezultati i preferencës për qetësinë dhe numrit të vogël të popullatës në këto zona.

Kjo analizë mund të ndihmojë në përcaktimin e trendeve dhe preferencave të pjesëmarrësve në lidhje me turizmin rural, dhe mund të shërbejë si udhëzim për zhvilluesit e turizmit për të përshtatur ofertat e tyre sipas këtyre preferencave. Vlen të theksohet fakti se në vartësi prej komunave edhe preferenca e të anketuarve dallonin, përderisa në komunën e Prizrenit, Dragashit dhe Malishevës pjesa dërmuese e vizitorëve preferonin turizmin rural si aktivitet i shëtitjes në natyrë, vizitorët nga komuna e Rahovecit kishin preferenca më tepër të vizitave në zona rurale për arsye të jetës me të qetë dhe numrit me të vogël të popullatës në këto zona. Kurse, vizitorët nga komuna e Therandës preferonin vizitat në zona rurale për të eksploruar më tepër kulturën, traditën dhe monumentet apo vendet historike të lokaliteteve rurale. Ndërsa preferenca krejte ma ndryshe kanë shfaqur vizitorët nga komuna e Mamushës (të cilët ishin përafërsisht në linjë me vizitorët e komunës së Rahovecit), të cilët vizitat në zona rurale i preferonin për arsye të qetësisë dhe numrit të vogël të popullatës në këto zona.

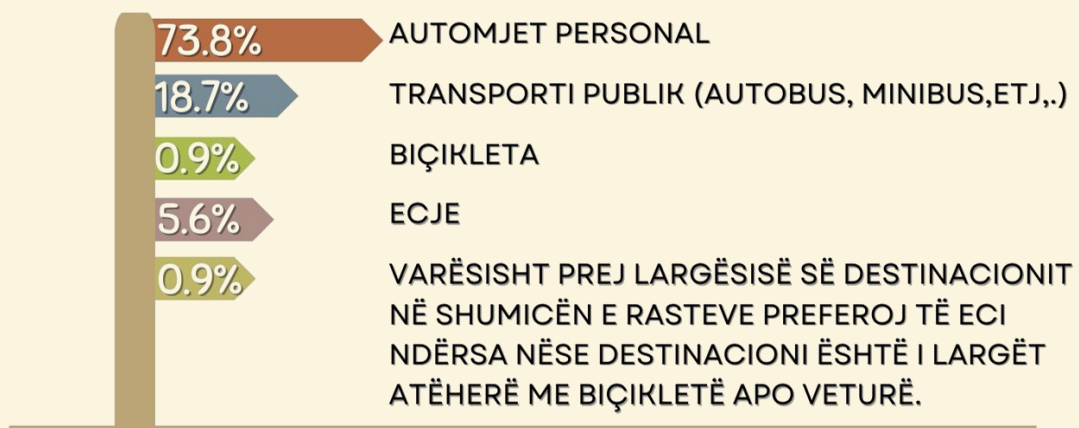

Figura 6 Si udhëtoni në destinacionet rurale?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Si udhëtoni në destinacionet rurale?" nga pyetëtori mund të nxjerrim disa konkluzione rreth mënyrave të preferuara të udhëtimit drejt destinacioneve rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 74% e të anketuarve preferonin udhëtimin me automjetet personal. Shumica e pjesëmarrësve preferojnë të udhëtojnë drejt destinacioneve rurale me automjetin e tyre personal. Kjo është një përqindje shumë me e lartë e shfrytëzimit të automjeteve personale krahasuar me komunën Mamushës (30%), e Rahovecit (60.71%), Malishevës (65%), Dragashit (62%) dhe të, Therandës (70%), si dhe Kjo tregon për një shfrytëzim të gjerë të automjeteve private për të arritur në zona të largëta dhe të padisponueshme për transportin publik.
- 1% e të anketuarve preferonin udhëtimin me biçikleta. Ky është një numër shumë i vogël i pjesëmarrësve që preferonin të udhëtojnë në destinacionet rurale me biçikletë. Udhëtimin me biçiklete kryesisht e preferojnë vizitorët që kanë një pëlqim për mënyra të qeta të udhëtimit dhe për eksperiencën më të drejtpërdrejtë me natyrën.
- 5% e të anketuarve preferonin ecjen. Edhe ky njëherazi është një numër shumë i vogël pjesëmarrësve të cilët preferonin të udhëtonin në destinacione rurale duke ecur. Ky grup mund të vlerësojë mënyrën aktive të eksplorimit të peizazheve natyrore dhe të jetës së fshatit.
- 19% e të anketuarve preferonin udhëtimin me transport publik (autobus, minibus, etj.). Numri i pjesëmarrësve që preferojnë të përdorin transportin publik për të shkuar në destinacione rurale është i vogël. Kjo njëherazi është treguesi më i mirë për sfida të mundshme të arritjes së vizitorëve në zonave rurale me mjete të transportit publik.

Kjo analizë gjithashtu mund të ndihmojë organizatorët e turizmit dhe autoritetet komunale për të kuptuar më mirë preferencat e turistëve dhe për të përshtatur infrastrukturën dhe shërbimet e tyre në përputhje me këto preferenca të udhëtimit.

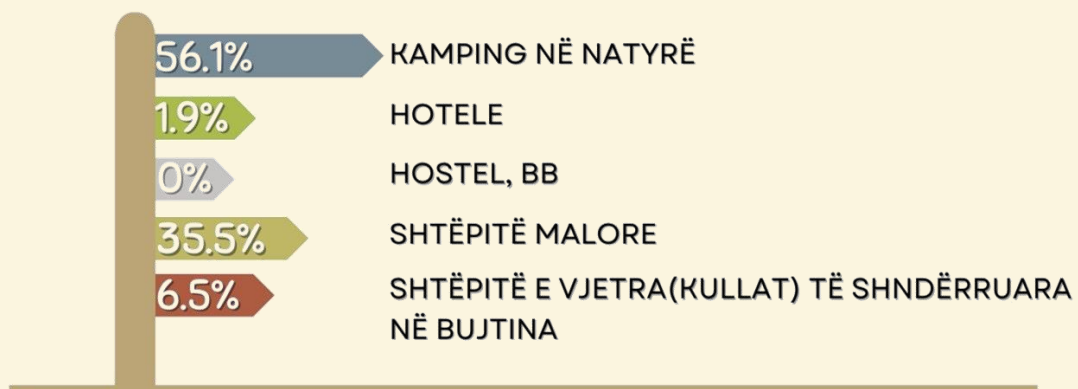

Figura 7 Cilin lloji të akomodimit e preferoni në zonat rurale?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilin lloj të akomodimit e preferoni në zonat rurale?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për llojet e ndryshme të akomodimit në zonat rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 56.1% e të anketuarve preferonin të akomodoheshin në kamping në natyrë, ku shumica e pjesëmarrësve preferojnë të qëndrojnë në kampingje në natyrë. Ky grup tregon për një pëlqim për eksperiencën e qetë dhe të pasur me natyrë që ofron kampingu. Po të krahasohet me komunat tjera pjesëmarrëse në këtë hulumtim atëherë vërejmë së përqindja e të anketuarve të komunës së Prizrenit preferojnë më tepër e akomodimin në kampingje në natyrë.
- 1.9% e të anketuarve preferonin të akomodoheshin në hotele. Njëherazi ky është një numër i vogël i pjesëmarrësve që preferojnë akomodim në hotele në zonat rurale. Ky fakt gjithashtu tregon së të anketuarit pjesëmarrës në këtë hulumtim që preferojnë akomodimin në hotele është shumë më e vogël krahasuar me komunat tjera të përfshira në këtë hulumtim.
- 6.5% e të anketuarve preferonin akomodimin në shtëpitë e vjetra (kullat) të shndërruara në bujtina. Ky në fakt paraqet një numër shumë më të vogël të pjesëmarrësve që preferojnë të qëndrojnë në shtëpi tradicionale të shndërruara në bujtina, duke treguar për një dëshirë për një akomodim autentik dhe të përshtatur me mjedisin lokal.
- 35.5% e të anketuarve preferonin akomodimin në shtëpitë malore. Shumica e pjesëmarrësve preferojnë të qëndrojnë në shtëpi malore. Ky grup mund të dëshirojë një eksperiencë më afër natyrës dhe kulturës së zonës malore. Edhe në këtë pikë përqindja e të anketuarve nga kjo komunë që preferonin akomodimin në shtëpi malore ishte më e lartë krahasuar me të anketuarit pjesëmarrës në këtë hulumtim nga komunat respektive.

Edhe kjo analizë ofron informacion të rëndësishëm për zhvilluesit e turizmit dhe ofruesit e shërbimeve akomoduese në zonat rurale, duke i ndihmuar ata të përshtaten me preferencat e vizitorëve dhe të ofrojnë një përvojë të përshtatshme për ta.

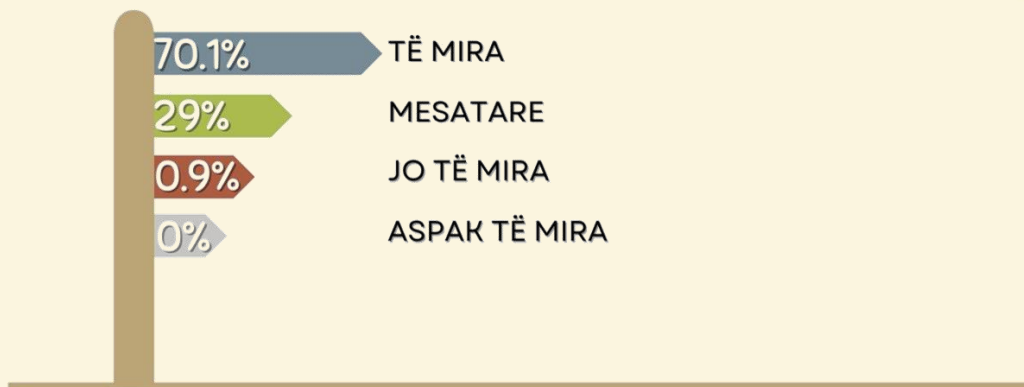

Figura 8 Çfarë përvojash keni në lidhje me akomodimin dhe ushqimin në zonat rurale?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Çfarë përvojash keni në lidhje me akomodimin dhe ushqimin në zonat rurale?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për llojet e ndryshme të akomodimit në zonat rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 70.1% e të anketuarve, shprehën se kanë pasur përvoja të mira të akomodimit si dhe të ushqimit në zonat të cilat i kishin vizituar.
- 29% e të anketuarve, shprehën të kenë kaluar përvoja mesatare për sa i përket akomodimit dhe ushqimit në zonat rurale të frekuentuara.
- 0.9% e të anketuarve, të pakënaqur më kushtet e akomodimit dhe të ushqimit në zonat rural të frekuentuar.

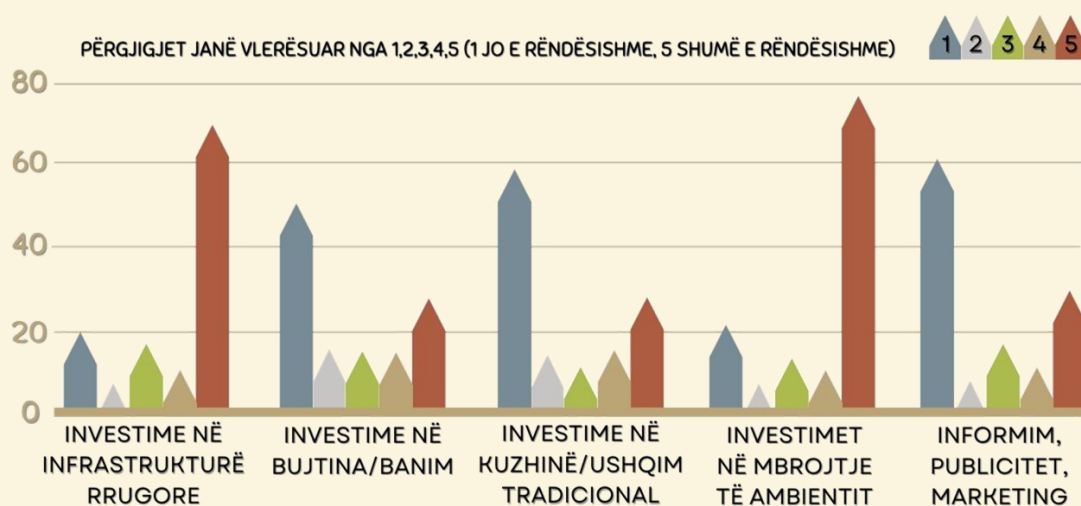

Figura 9 Sipas jush, si ndikon turizmi rural në zhvillimin ekonomik dhe të qëndrueshëm të komuniteteve rurale në Kosovë?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Si ndikon turizmi rural në zhvillimin ekonomik dhe të qëndrueshëm të komuniteteve rurale në Kosovë?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 45% e të anketuarve, shprehën se turizmi rural ndikon shumë në rritjen e të ardhurave në ekonomin rurale.
- 10% e të anketuarve, shprehën se turizmi rural ndikon në ruajtjen e traditave dhe praktikave të kulturës lokale.
- 14% e të anketuarve, shprehën se turizmi rural ndikon në rritjen ruajtja e traditave dhe praktikave të kulturës lokale, Promovimin e vlerave kulturore dhe natyrore të asaj zone.
- 8% e të anketuarve, shprehën se turizmi rural ndikon në promovimin e vlerave kulturore dhe natyrore të asaj zone.
- 6% e të anketuarve, shprehën se turizmi rural ndikon në rritjen e te ardhurave dhe praktiken lokale.
- 5% e të anketuarve, shprehën se turizmi rural ndikon në punësimin lokal.
- % tjetër e të anketuarve shprehën se turizmi rural ndikon pozitivisht në kombinim të aktiviteteve të lartë cekura.

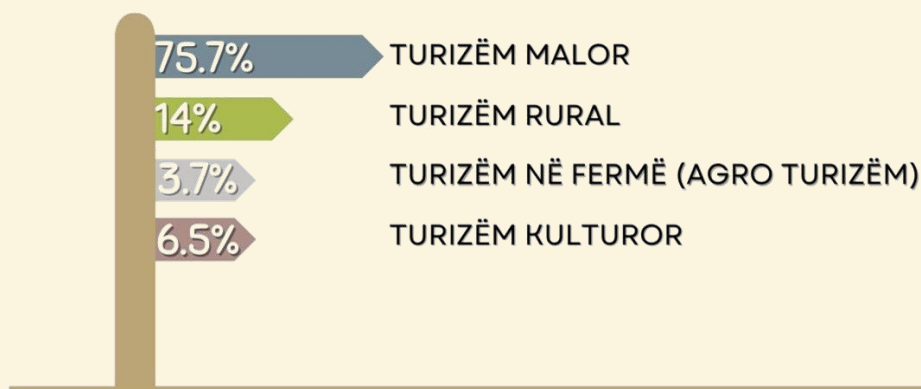

Figura 10 Çfarë lloj shërbimesh dhe aktivitete shohën në zonat rurale të Kosovës për turistët?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Çfarë lloj shërbimesh dhe aktivitete shohën në zonat rurale të Kosovës për turistët?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth llojeve të shërbimeve dhe aktiviteteve të preferuara në zonat rurale të Kosovës. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 75.7% e të anketuarve mendonin se zonat rurale në komunën e Prizrenit ofrojnë turizëm malor. Pjesa dërmuese e të anketuarve preferojnë turizmin malor, në fakt kjo përgjigje është në korrelacion të drejtë edhe me preferencat e akomodimit nga pyetja e më

hershme. Ky grup tregon për një pëlqim të fortë për eksplorimin e zonave malore, duke përfshirë aktivitete si hiking, kamping, dhe njohje me jetën tradicionale malore.

- 14% gjithashtu mendonin se zonat rurale ne komunën e Prizrenit ofrojnë turizëm rural. Ka një grup i cili preferon përgjithësisht turizmin rural. Kjo mund përfshirë një gamë të gjerë të aktiviteteve dhe shërbimeve që lidhen me jetën rurale, duke përfshirë shëtitje në natyrë, aktivitete bujqësore, dhe njohje me traditat lokale.
- 6.5% e të anketuarve mendonin se zonat rurale ne komunën e Prizrenit ofrojnë turizëm kulturor. Përkatësisht ky është një numër i pjesëmarrësve që identifikohen me turizmin kulturor në zonat rurale të Kosovës. Kjo përfshin shërbime dhe aktivitete që promovojnë dhe prezantojnë trashëgiminë kulturore dhe historike të zonës.
- 3.7% e të anketuarve mendonin se zonat rurale ne komunën e Prizrenit ofrojnë turizëm në fermë (Agro-turizëm) Një numër i vogël i të anketuarve preferojnë turizmin në fermë ose agro-turizmin. Ky grup mund të kërkojë eksperiencat e bujqësisë dhe mjedisin rural, duke përfshirë qëndrimin në ferma të vërteta.

Edhe kjo analizë mund të ndihmojë operatorët e turizmit në Kosovë për të identifikuar fushat potenciale të zhvillimit dhe për të ofruar përvoja që plotësojnë preferencat e vizitorëve në zonat rurale të vendit.

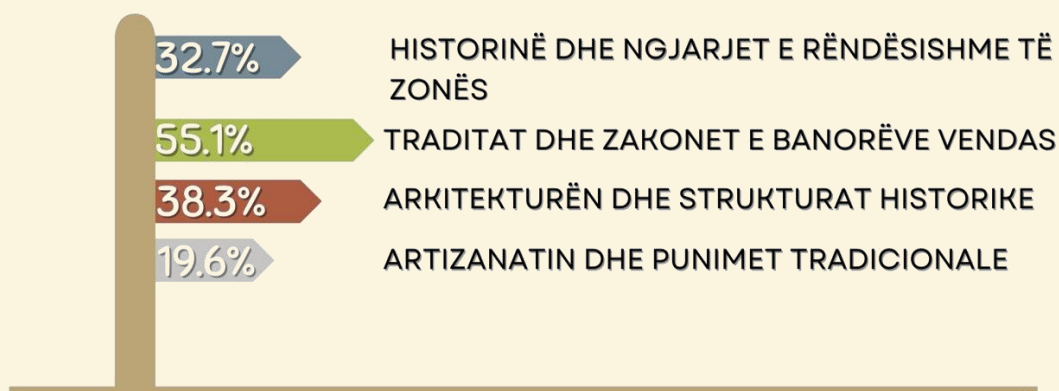

Figura 11 Cilin aspekt të trashëgimisë kulturore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimiti rural?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilin aspekt të trashëgimisë kulturore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimiti rural?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth interesave të pjesëmarrësve për njohjen e trashëgimisë kulturore gjatë udhëtimeve rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 25% e të anketuarve potencuan aspektin e arkitekturës dhe strukturat historike. Ka një numër të vogël pjesëmarrësish të cilët shprehen të interesuar për njohjen e arkitekturës dhe strukturave historike të zonave rurale.
- 24% e të anketuarve potencuan aspektin e traditës dhe zakoneve të banorëve lokal.
- 2% e të anketuarve potencuan aspektin e artizanal dhe punimet tradicionale. Disa pjesëmarrës preferojnë të mësojnë më shumë rreth traditës dhe aktiviteteve artizanale, duke treguar një interes për zhanre të tilla të trashëgimisë kulturore.
- 11% e të anketuarve potencuan aspektin historik dhe ngjarjet e rëndësishme të zonës, pra një numër i pjesëmarrësve shprehen të interesuar për historinë dhe ngjarjet e rëndësishme të zonave rurale.
- 8% e të anketuarve potencuan aspektin e traditës dhe zakoneve të banorëve lokal. Shumica e pjesëmarrësve preferojnë të njohin më shumë rreth traditave dhe zakoneve të banorëve lokal.
- 30% e të anketuarve potencuan aktivitete tjetër si ne grafik.

Gjithashtu kjo analizë tregon një gamë të gjerë të interesave të pjesëmarrësve në mësimet të ndryshme të trashëgimisë kulturore gjatë udhëtimeve rurale në Kosovë.

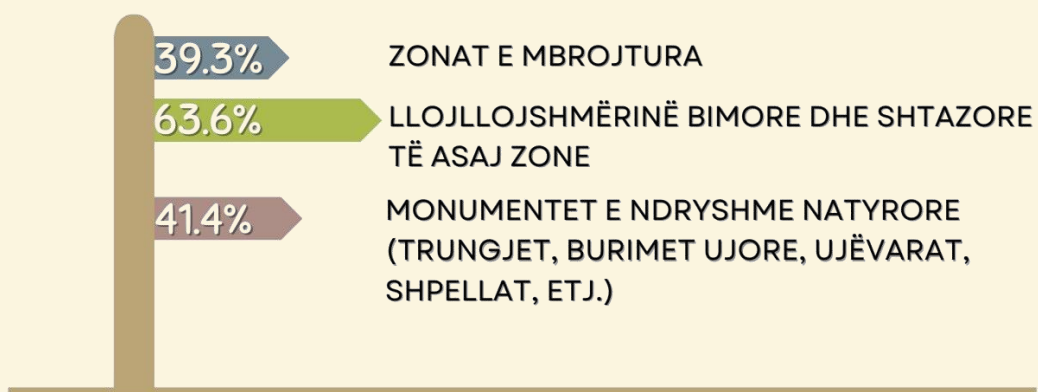

Figura 12 Cilin aspekt të trashëgimisë natyrore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilin aspekt të trashëgimisë natyrore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth interesave të pjesëmarrësve për njohjen e trashëgimisë natyrore gjatë udhëtimeve rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 46% e të anketuarve preferonin të mësonin më tepër për llojlojshmërinë bimore dhe shtazore të asaj zone. Pra ky është një numër i konsiderueshëm i pjesëmarrësve preferojnë të mësojnë më shumë rreth llojshmërisë bimore dhe shtazore të zonave rurale që vizitojnë.
- 20% e të anketuarve preferonin të mësonin për monumentet e ndryshme natyrore (trungjet, burimet ujore, ujëvarat, shpellat, etj.). Shumica e pjesëmarrësve treguan të interesuar për monumentet natyrore të ndryshme, përfshirë trungjet, burimet ujore, ujëvarat, shpellat, dhe të tjera.
- 12% e të anketuarve shfaqen preferenca për zonat e mbrojtura. Një numër i vogël pjesëmarrësish preferojnë të mësojnë më shumë rreth zonave të mbrojtura natyrore, për ruajtjen dhe mbrojtjen e mjedisit.
- 22% e të anketuarve shfaqën preferenca për kombinime të ndryshme të aspekteve të trashëgimisë natyrore (për shembull, Zonat e mbrojtura, Llojlojshmërinë bimore dhe Monumentet natyrore). Numri më i madh i pjesëmarrësve shprehen të interesuar për njohjen e disa aspekteve të trashëgimisë natyrore, duke përfshirë zonat e mbrojtura, llojshmërinë bimore dhe monumentet natyrore.

Kjo analizë tregon një gamë të gjerë të interesave të pjesëmarrësve për të mësuar më shumë rreth trashëgimisë natyrore gjatë udhëtimeve rurale në Kosovë. Ky informacion mund të ndihmojë organizatorët e turizmit në përshtatjen e ofertave dhe aktiviteteve për të plotësuar kërkesat dhe interesat e vizitorëve në fushën e trashëgimisë natyrore.

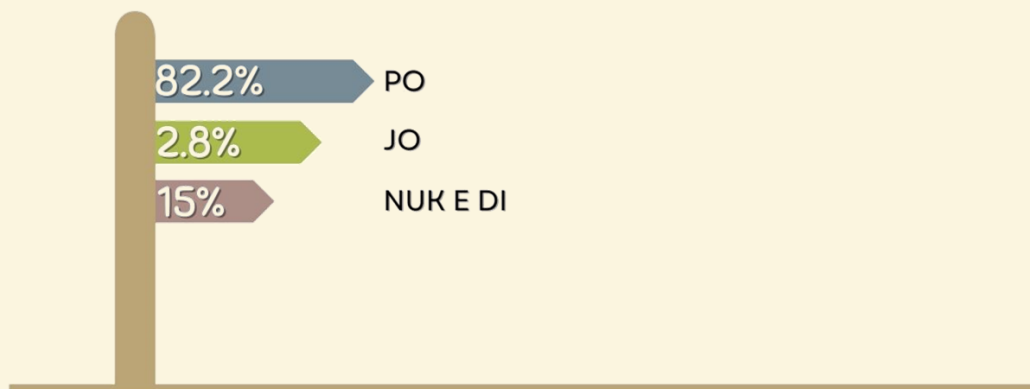

Figura 13 A do të provonit produkte ushqimore lokale gjatë qëndrimit tuaj?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "A do të provonit produkte ushqimore lokale gjatë qëndrimit tuaj?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth interesave të pjesëmarrësve për njohjen e trashëgimisë natyrore gjatë udhëtimeve rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 82.2% e të anketuarve shprehen se do të provonin produkte ushqimore lokale gjatë qëndrimit të tyre në zonat rurale.
- 15% e të anketuarve shprehen se nuk e dinë nëse do të provonin produkte ushqimore lokale gjatë qëndrimit të tyre në zonat rurale.
- 2.8% e të anketuarve shprehen se nuk do të provonin produkte ushqimore lokale gjatë

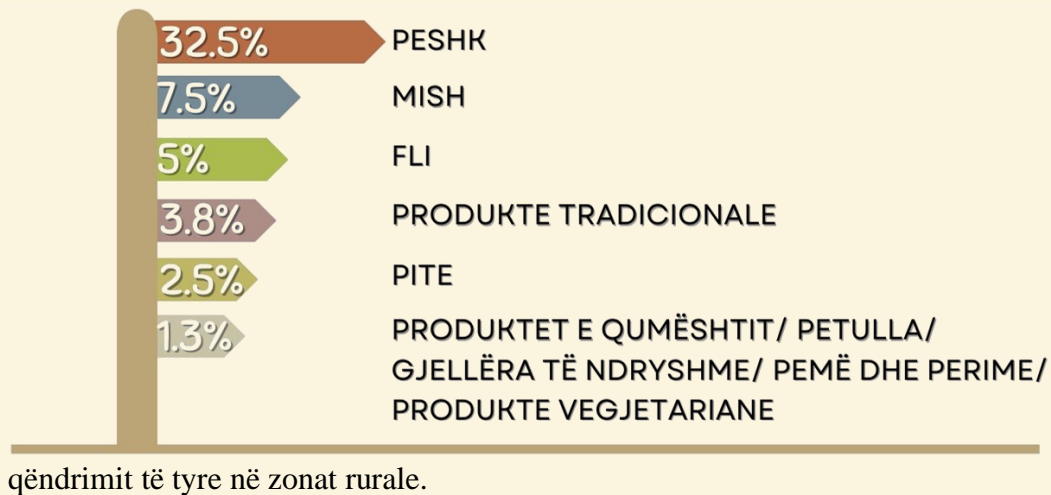

Figura 14 Çfarë produkte preferoni më së shumti?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Çfarë produkte preferoni më së shumti?" nga pyetësi mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për produkte të caktuara gjatë udhëtimeve rurale. Dominojnë produktet si peshku, ushqimet tradicionale, mishi ne hell dhe flija.

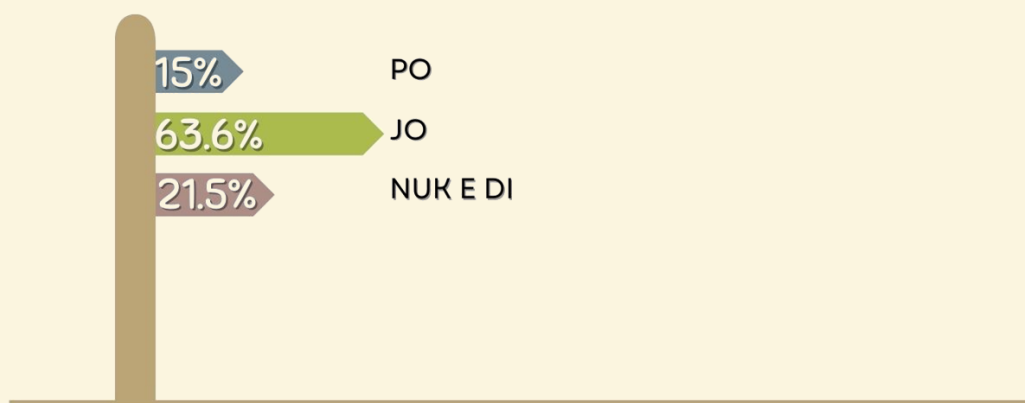

Figura 15 A mendoni se promovohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "A mendoni se promovohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth perceptimeve të pjesëmarrësve në lidhje me nivelin e investimeve në zhvillimin e turizmit rural.

- 63.5% e të anketuarve mendojnë se nuk promovohet mjaftueshëm. Pra ka një numër të vogël pjesëmarrësish që mendojnë se nuk investohet mjaftueshëm nga institucionet lokale dhe qendrore në zhvillimin e turizmit rural. Kjo tregon për shqetësimet dhe perceptimet e tyre se investimet janë të pakta.
- 21.5% e të anketuarve u përgjigjen me nuk e di. Pra disa pjesëmarrës nuk e dinë nëse promovohet mjaftueshëm. Ky fakt gjithashtu tregon për një mungesë informacioni ose ndjeshmëri ndaj situatës aktuale të investimeve në turizmin rural.
- 15% e të anketuarve mendojnë se jo nuk promovohet mjaftueshëm. Shumica e pjesëmarrësve mendojnë se po promovohet mjaftueshëm nga institucionet lokale dhe qendrore në zhvillimin e turizmit rural. Kjo sugjeron një perceptim më pozitiv dhe besim se ka përpjekje për të përmbushur potencialin e turizmit rural.

Vlerësojmë se edhe ky informacion mund të jetë i rëndësishëm për autoritetet lokale, qendrore dhe ndërprinesit e turizmit për të vlerësuar nëse ka nevojë për rritje të promovimit të turizmit rural në bazë të këtyre perceptimeve të komunitetit dhe vizitorëve potencialë.

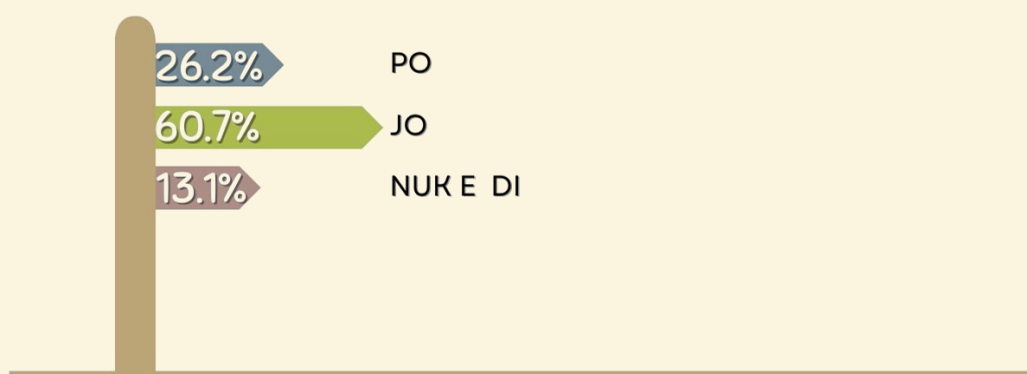

Figura 16 A mendoni se investohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "A mendoni se investohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth perceptimeve të pjesëmarrësve në lidhje me nivelin e investimeve në zhvillimin e turizmit rural.

- 26.2% e të anketuarve mendojnë se nuk investohet mjaftueshëm. Pra ka një numër të vogël pjesëmarrësish që mendojnë se nuk investohet mjaftueshëm nga institucionet lokale dhe qendrore në zhvillimin e turizmit rural. Kjo tregon për shqetësimet dhe perceptimet e tyre se investimet janë të pakta.
- 13.1% e të anketuarve u përgjigjen me nuk e di. Pra disa pjesëmarrës nuk e dinë nëse investohet mjaftueshëm. Ky fakt gjithashtu tregon për një mungesë informacioni ose ndjeshmëri ndaj situatës aktuale të investimeve në turizmin rural.
- 60.7% e të anketuarve mendojnë se po investohet mjaftueshëm. Shumica e pjesëmarrësve mendojnë se po investohet mjaftueshëm nga institucionet lokale dhe qendrore në zhvillimin e turizmit rural. Kjo sugjeron një perceptim më pozitiv dhe besim se ka përpjekje të mjaftueshme për të përmbushur potencialin e turizmit rural.

Vlerësojmë se edhe ky informacion mund të jetë i rëndësishëm për autoritetet lokale, qendrore dhe ndërprinesit e turizmit për të vlerësuar nëse ka nevojë për rritje të investimeve dhe se si të përmirësojnë infrastrukturën dhe shërbimet në turizmin rural në bazë të këtyre perceptimeve të komunitetit dhe vizitorëve potencialë.

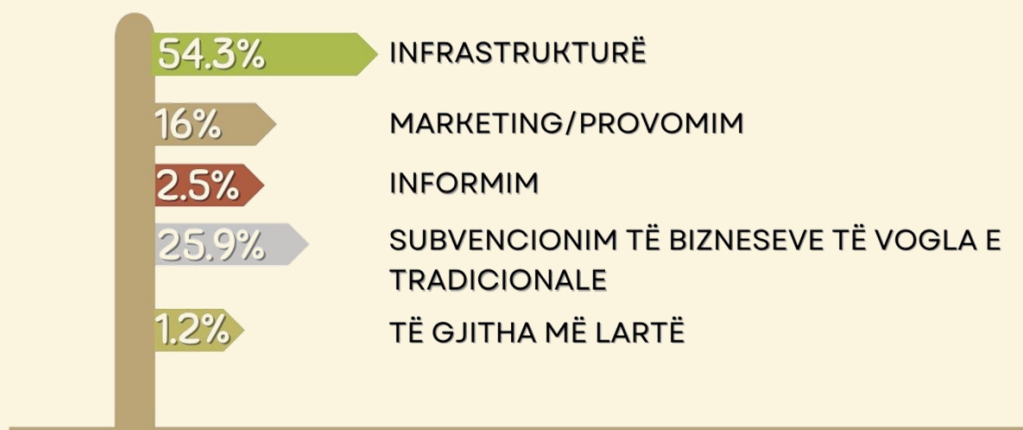

Figura 17 Nëse jo, çfarë duhet të investohet?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja paraprake dhe “nëse përgjigja ishte jo, çfarë duhet të investohet?” nga pyetësi, mund të nxjerrim disa sugjerime të pjesëmarrësve për fusha specifike ku duhet të kryhen investime për të përmirësuar turizmin rural.

- 54.3% e të anketuarve mendojnë se duhet të këtë investime në infrastrukturë. Një numër i madh i të anketuarve përmendin infrastrukturën si një fushë prioritare për

investime. Kjo mund të përfshijë investime në rrugë, energji, ujë, dhe të tjera shërbime infrastrukturore që mund të përmirësojnë aksesin dhe kualitetin e vizitave turistike.

- 25.9% e të anketuarve mendojnë se duhet të këtë investime në subvencionim të bizneseve të vogla e tradicionale. Një numër i konsiderueshëm i pjesëmarrësve përmendin subvencionimin e bizneseve të vogla dhe tradicionale si një fushë në nevojë për investime. Ky aspekt mund të përfshijë ndihmë financiare dhe mbështetje për biznese lokale që ofrojnë produkte dhe shërbime tradicionale.
- 16% e të anketuarve mendojnë se duhet të këtë investim në marketing/promovim. Disa pjesëmarrës shprehin se duhet të investohet në fushën e marketingut dhe promovimit. Kjo mund të përfshijë fushata reklamuese, prezantime të destinacioneve, dhe strategji për të çekur më shumë vizitorë.
- 2.5% e të anketuarve mendojnë se duhet të këtë me tepër investime në informim. Pra një i vogël i të anketuarve shprehin se është e nevojshme të investohet në informim. Kjo përfshin mundësinë për të rritur ndërgjegjësimin dhe promovimin e destinacioneve të turizmit rural, duke përmirësuar komunikimin dhe njohjen e tyre.
- 1.2% e të anketuarve mendojnë se duhet të këtë me tepër investime në të gjitha pikat e cekura më lartë.

Pra edhe ky është një informacion i rëndësishëm që mund të shërbejë si udhëzues për autoritetet lokale, qendrore dhe investitorët që janë të interesuar të ndërmarrin veprime konkrete për të përmirësuar turizmin rural, duke adresuar kërkesat dhe nevojat e identifikuara nga komuniteti dhe vizitorët potencialë.

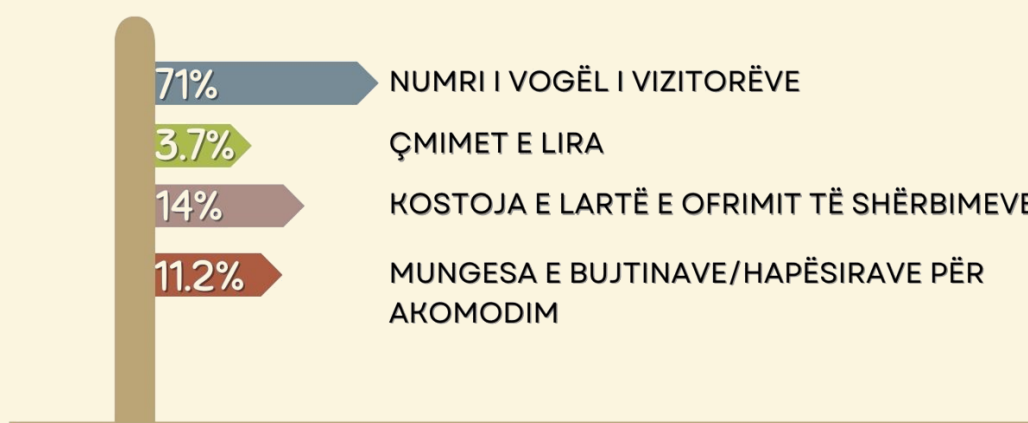

Figura 18 Cilat janë sfidat dhe vështirësitë kryesore që ballafaqohen ofruesit e turizmit rural në Kosovë?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilat janë sfidat dhe vështirësitë kryesore që ballafaqohen ofruesit e turizmit rural në Kosovë?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth sfidave kryesore që komunitetet rurale mund të hasin në përpjekjet e tyre për të zhvilluar turizmin.

- 71% e të anketuarve mendojnë se sfida kryesore është numri i vogël i vizitorëve.
- 14% e të anketuarve mendojnë se sfida kryesore është kostoja e lartë e ofrimit të shërbimeve.
- 11.2% e të anketuarve mendojnë se sfida kryesore është mungesa e bujtinave/hapësirave për akomodim.
- 3.7% e të anketuarve mendojnë se sfida kryesore është çmimet e lira.

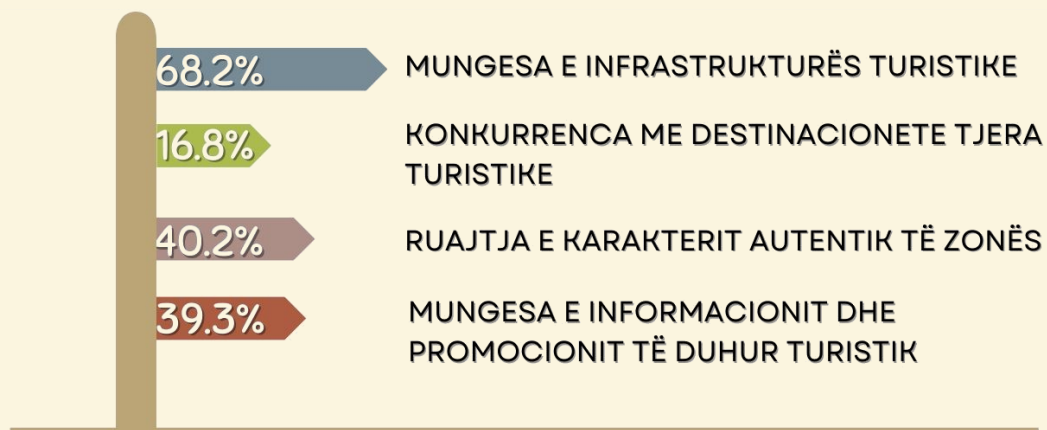

Figura 19 Cilat janë sfidat kryesore që komunitetet rurale mund të ballafaqohen me zhvillimin e turizmit?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilat janë sfidat kryesore që komunitetet rurale mund të ballafaqohen me zhvillimin e turizmit?" nga pyetësi, mund të nxjerrim si konkluzion se shumica e të anketuarve mendojnë se mungesa e infrastrukturës turistike është një nga sfidat kryesore që komuniteti rural po ballafaqohet kur është në pyetje turizmi rural.

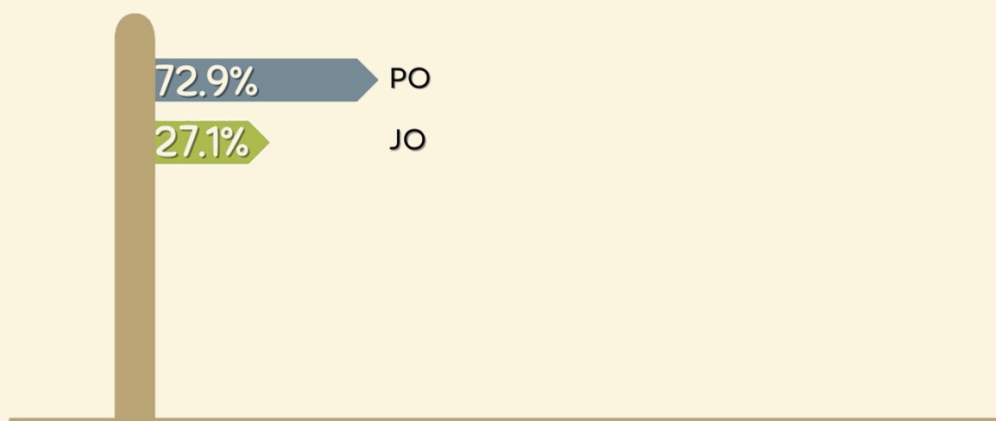

Figura 20 A keni një destinacion rural të preferuar që dëshironi të vizitoni?

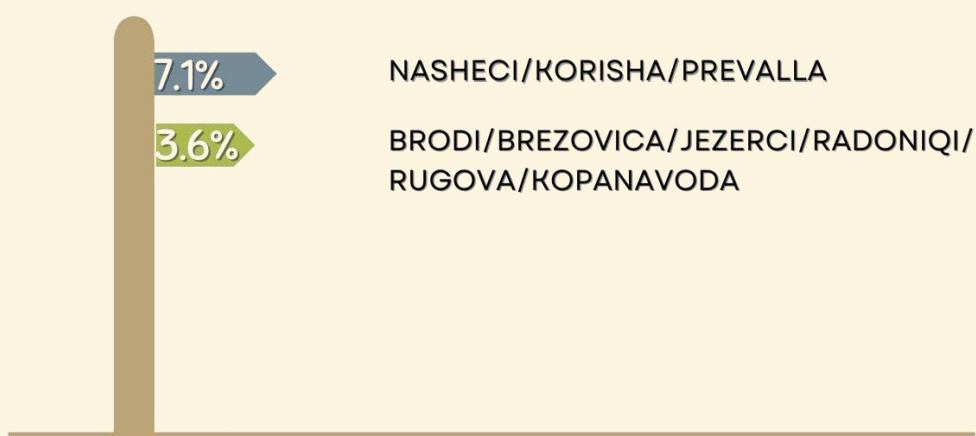

Figura 21 Nëse po, cili është ai?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "A keni një destinacion rural të preferuar që dëshironi të vizitoni?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për destinacione rurale.

- 27.1% e të anketuarve janë përgjigjur me "Jo". Pra, një numër i vogël i pjesëmarrësve shprehen se nuk kanë një destinacion rural të preferuar që dëshirojnë të vizitojnë. Kjo tregon një nivel të ultë të interesit dhe dëshirës së tyre për të eksploruar zonat rurale.
- 72.9% e të anketuarve janë përgjigjur me "Po". Pra shumica e pjesëmarrësve shprehen se kanë një destinacion rural të preferuar që dëshirojnë të vizitojnë. Kjo mund të interpretohet si prani e dëshirës aktive ose njohurive për një destinacion të caktuar rural.

Gjithashtu të anketuarit janë shprehur edhe për vendin e tyre të përafuar për ta vizituar.

DRAGASHI

Komuna e Dragashit shtrihet në pjesën jugore të Kosovës, e njohur për peizazhet e saj piktoreske dhe trashëgiminë kulturore. Për me të turizmit rural në Dragash po merr vëmendje të veçantë për potencialin e tij në zhvillimin e turizmit rural.

Turizmi rural në Dragash zakonisht përfshinë vizitorët që eksplorojnë fshatrat simpatike të komunës, duke shijuar natyrën e qetë dhe duke përjetuar traditat lokale. Zona është e njohur për natyrën e saj të virgjër, me mundësi për shëtitje, trekking dhe shëtitje në natyrë. Vizitorët mund të zhyten në mënyrën tradicionale të jetesës, duke ndër vepruar me vendasit, duke provuar kuzhinën autentike dhe duke marrë pjesë në aktivitete kulturore.

Duke pasur parasysh diversitetin e pasur kulturor, me një përzierje të kulturës mesë komunitetit shqiptare, boshnjake, goran dhe turke, turizmi rural synonte të ofronte një përvojë unike dhe autentike për udhëtarët që kërkonin një pushim larg jetës urbane. Autoritetet lokale dhe komunitetet duhet të punojnë së bashku për të promovuar praktikën e qëndrueshme të turizmit, duke ruajtur mjedisin dhe duke mbështetur jetesën e banorëve.

Ky grafik përfaqëson një shpërndarje të numrit të pjesëmarrësve në sondazhin realizuar në komunën e Dragashit sipas grup moshave.

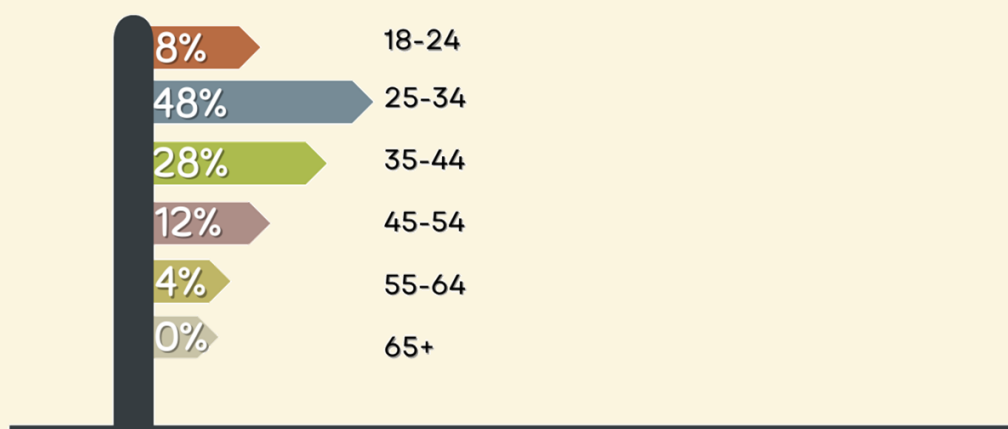

Figura 22 Numri i të anketuarve sipas grup moshave ne komunën e Dragashit

Për më tepër ky grafik paraqet se sa pjesëmarrës janë në secilën nga grup moshat dhe një total i përgjithshëm prej 50 pjesëmarrësve. Në këtë rast, duket se grup moshë më e përfshirë është 25-34 vjeç, ndërsa grup moshë më e ulët është 55-64 vjeç.

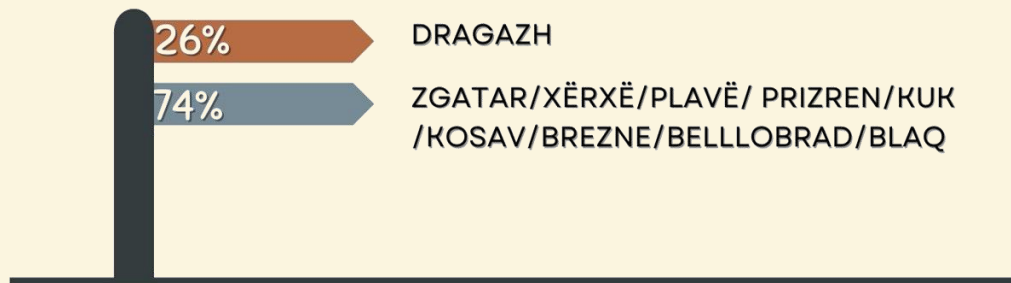

Figura 23 Qyteti dhe lagjja ose fshati ku banoni?

Nga rezultatet e hulumtimit vërehet se pjesa dërmuese e të anketuarve pjesëmarrës në këtë hulumtim ishin nga qyteti i Dragashit, apo shprehur në përqindje rreth 26%. Pjesa tjetër e të anketuarve ishin nga fshatrat për rreth kësaj komune.

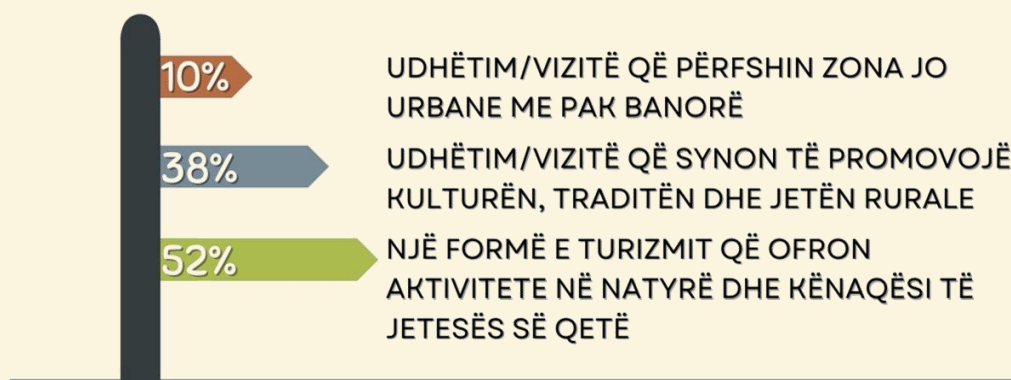

Figura 24 Çka kuptoni me turizmin rural?

Nga rezultatet vërehet se 52% e të anketuarve vijnë në përfundim se turizmi rural është formë e turizmit që ofron aktivitete në natyrë dhe kënaqësi të jetesës së qetë, përkundër 38% që turizmin rural e vlerësojnë si një aktivitet/udhëtim që ka për qëllim promovimin e kulturës, traditës dhe jetesës rurale. Ndërsa 10% e të anketuarve e vlerësojnë turizmin rural si një udhëtim apo vizite jashtë zonave urbane pa specifikë qëllimin.

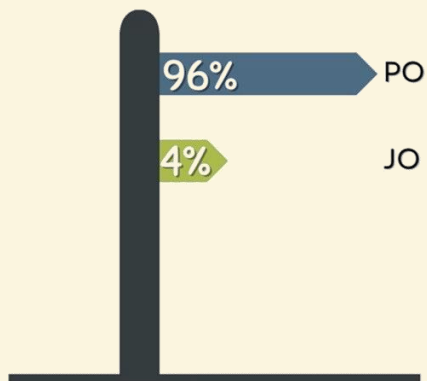

Figura 25 A keni dëgjuar për ndonjë fshat ose zonë rurale të njohur për turizmin në vendin tuaj?

Thuajse të gjithë të anketuarit apo 96% e tyre kanë pas informacione për fshatrat e kësaj komune dhe vetëm 4% e tyre apo vetëm 2 të anketuar nuk kishin informacione.

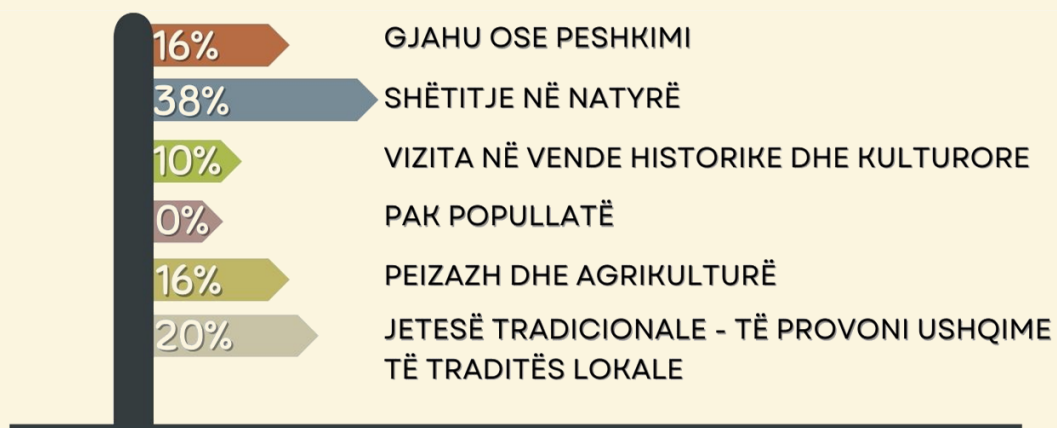

Figura 26 Pse preferoni të vizitoni një zonë rurale?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Pse preferoni të vizitoni një zonë rurale?" nga përgjigjet mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 16% e të anketuarve preferonin gjahun ose peshkimin
- 20% e të anketuarve preferonin jetë tradicionale, ata kryesisht doni të provonin ushqime të traditës lokale, si dhe shprehin një interes ndaj kulturës dhe zakoneve autentike të zonave rurale.
- 16% e të anketuarve preferonin peizazh dhe agrikulturë, ky grupe e vlerëson bukurinë e peizazheve rurale dhe është i interesuar për të kuptuar dhe përjetuar eksperience në fushën e bujqësisë dhe blegtorisë lokale.

- 38% e të anketuarve preferonin shëtitje në natyrë, thjeshte pjesë e madhe e pjesëmarrësve preferuan shëtitjet në natyrë, dhe ky fakt tregon një pëlqim për eksplorimin e peizazheve natyrore dhe aktiviteteve të jashtme në mjedisin rural.
- 10% e të anketuarve preferuan vizita në vende historike dhe kulturore, njëherazi ky është edhe grupi më i vogël i vizitorëve të cilët preferonin të vizitojnë vende historike dhe kulturore në zonat rurale, duke kërkuar njohjen e trashëgimisë dhe kulturës së këtyre vendeve.

Kjo analizë mund të ndihmojë në përcaktimin e trendeve dhe preferencave të pjesëmarrësve në lidhje me turizmin rural, dhe mund të shërbejë si udhëzim për zhvilluesit e turizmit për të përshtatur ofertat e tyre sipas këtyre preferencave.

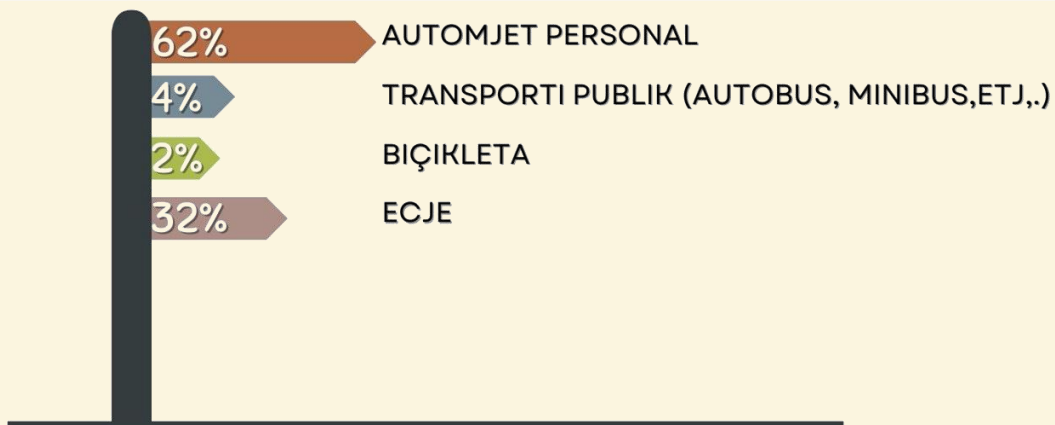

Figura 27 Si udhëtoni në destinacionet rurale

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Si udhëtoni në destinacionet rurale?" nga pyetëtori mund të nxjerrim disa konkluzione rreth mënyrave të preferuara të udhëtimit drejt destinacioneve rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 62% e të anketuarve preferonin udhëtimin me automjet personal. Shumica e pjesëmarrësve preferojnë të udhëtojnë drejt destinacioneve rurale me automjetin e tyre personal. Kjo tregon për një shfrytëzim të gjerë të automjeteve private për të arritur në zona të largëta dhe të pa disponueshme për transportin publik.
- 2% e të anketuarve preferonin udhëtimin me biçikleta. Ky është një numër relativisht i vogël i pjesëmarrësve që preferonin të udhëtojnë në destinacionet rurale me biçikletë. Udhëtimin me biçiklete kryesisht e preferojnë vizitorët që kanë një pëlqim për mënyra të qeta të udhëtimit dhe për eksperiencën më të drejtpërdrejtë me natyrën.

- 32% e të anketuarve preferonin ecjen. Ky njëherazi është një numër i konsiderueshëm i pjesëmarrësve të cilët preferonin të udhëtonin në destinacione rurale duke ecur. Ky grup mund të vlerësojë mënyrën aktive të eksplorimit të peizazheve natyrore dhe të jetës së fshatit.
- 4% e të anketuarve preferonin udhëtimin me transport publik (autobus, minibus, etj.). Numri i pjesëmarrësve që preferojnë të përdorin transportin publik për të shkuar në destinacione rurale është i vogël. Kjo njëherazi është treguesi më i mirë për sfida të mundshme të arritjes së vizitorëve në zonave rurale me mjete të transportit publik.

Kjo analizë gjithashtu mund të ndihmojë organizatorët e turizmit dhe autoritetet komunale për të kuptuar më mirë preferencat e turistëve dhe për të përshtatur infrastrukturën dhe shërbimet e tyre në përputhje me këto preferenca të udhëtimit.

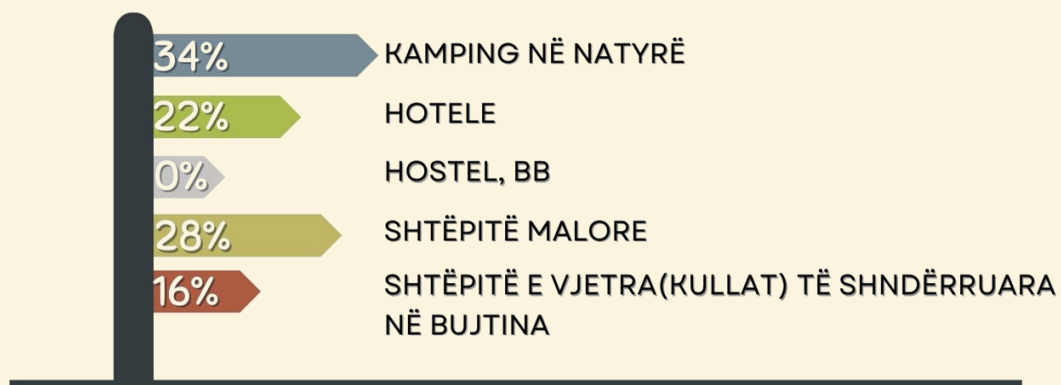

Figura 28 Cilin lloj të akomodimit e preferoni në zonat rurale?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilin lloj të akomodimit e preferoni në zonat rurale?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për llojet e ndryshme të akomodimit në zonat rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 22% e të anketuarve preferonin të akomodoreshin në hotele. Njëherazi ky është një numër i vogël i pjesëmarrësve preferojnë akomodim në hotele në zonat rurale. Ky fakt gjithashtu tregon se një pjesë e vizitorëve dëshirojnë një nivel më të lartë të komoditetit dhe shërbimeve të ofruara nga hotelet.
- 34 e të anketuarve preferonin të akomodoreshin në kamping në natyrë, ku shumica e pjesëmarrësve preferojnë të qëndrojnë në kampingje në natyrë. Ky grup tregon për një pëlqim për eksperiencën e qetë dhe të pasur me natyrë që ofron kampingun.
- 16% e të anketuarve preferonin akomodimin në shtëpitë e vjetra (kullat) të shndërruara në bujtina. Ky në fakt paraqet një numër të konsiderueshëm të pjesëmarrësve që

preferojnë të qëndrojnë në shtëpi tradicionale të shndërruara në bujtina, duke treguar për një dëshirë për një akomodim autentik dhe të përshtatur me mjedisin lokal.

- 28% e të anketuarve preferonin akomodimin në shtëpitë malore. Shumica e pjesëmarrësve preferojnë të qëndrojnë në shtëpi malore. Ky grup mund të dëshirojë një eksperiencë më afër natyrës dhe kulturës së zonës malore.

Edhe kjo analizë ofron informacion të rëndësishëm për zhvilluesit e turizmit dhe ofruesit e shërbimeve akomoduese në zonat rurale, duke i ndihmuar ata të përshtaten me preferencat e vizitorëve dhe të ofrojnë një përvojë të përshtatshme për ta.

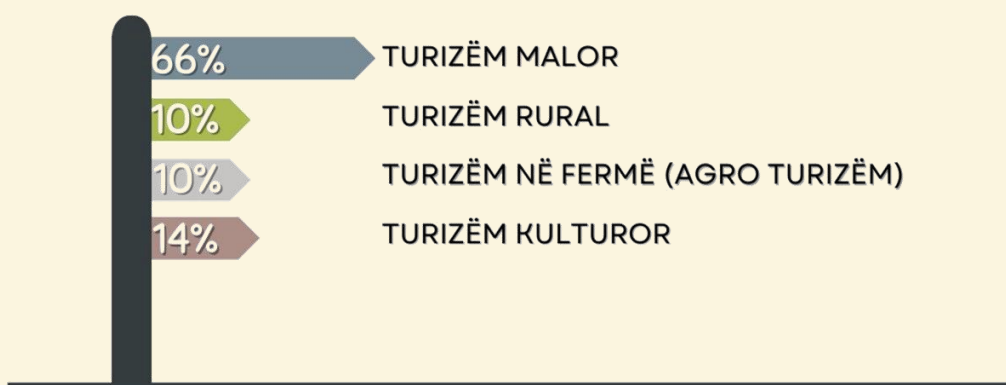

Figura 29 Çfarë lloj shërbimesh dhe aktiviteteve ofrohen në zonat rurale të Kosovës për turistët?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Çfarë lloj shërbimesh dhe aktiviteteve ofrohen në zonat rurale të Kosovës për turistët?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth llojeve të shërbimeve dhe aktiviteteve të preferuara në zonat rurale të Kosovës. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 14% e të anketuarve mendonin se zonat rurale në komunën e Dragashit ofrojnë turizëm kulturor. Përkatesisht një numër i pjesëmarrësve që identifikohen me turizmin kulturor në zonat rurale të Kosovës. Kjo përfshin shërbime dhe aktivitete që promovojnë dhe prezantojnë trashëgiminë kulturore dhe historike të zonës.
- 66% e të anketuarve mendonin se zonat rurale në komunën e Dragashit ofrojnë turizëm malor. Shumica e pjesëmarrësve preferojnë turizmin malor, në fakt kjo përgjigje është në korrelacion të drejtë edhe me preferencat e akomodimit nga pyetja e më hershme. Ky grup tregon për një pëlqim të fortë për eksplorimin e zonave malore, duke përfshirë aktivitete si hiking, kamping, dhe njohje me jetën tradicionale malore.
- 10% e të anketuarve mendonin se zonat rurale në komunën e Dragashit ofrojnë turizëm në fermë (Agro-turizëm). Një numër i konsiderueshëm i pjesëmarrësve preferojnë

turizmin në fermë ose agro-turizmin. Ky grup mund të kërkojë eksperiencat e bujqësisë dhe mjedisin rural, duke përfshirë qëndrimin në ferma të vërteta.

- 10% gjithashtu mendonin se zonat rurale në komunën e Dragashit ofrojnë turizëm rural. Ka një grup i cili preferon përgjithësisht turizmin rural. Kjo mund të përfshirë një gamë të gjerë të aktiviteteve dhe shërbimeve që lidhen me jetën rurale, duke përfshirë shëtitje në natyrë, aktivitete bujqësore, dhe njohje me traditat lokale.

Edhe kjo analizë mund të ndihmojë operatorët e turizmit në Kosovë për të identifikuar fushat potenciale të zhvillimit dhe për të ofruar përvoja që plotësojnë preferencat e vizitorëve në zonat rurale të vendit.

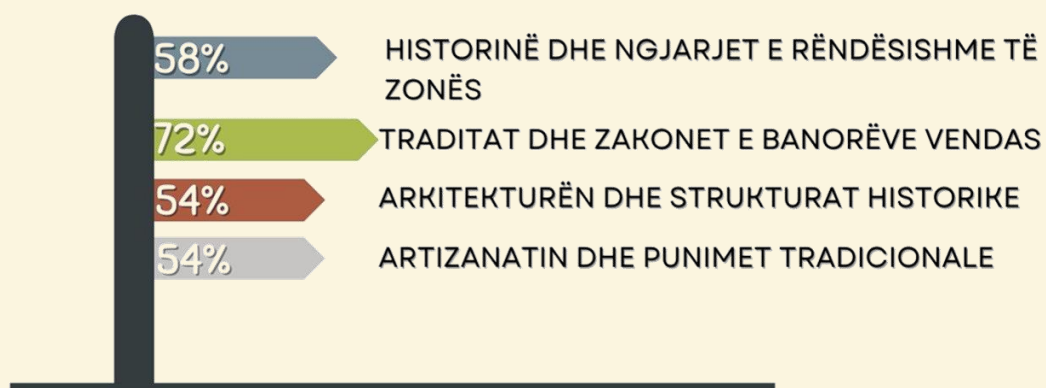

Figura 30 Cilin aspekt të trashëgimisë kulturore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilin aspekt të trashëgimisë kulturore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth interesave të pjesëmarrësve për njohjen e trashëgimisë kulturore gjatë udhëtimeve rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 2% e të anketuarve potencuan aspektin e arkitekturës dhe strukturat historike. Ka një numër të vogël pjesëmarrësish të cilët shprehen të interesuar për njohjen e arkitekturës dhe strukturave historike të zonave rurale.
- 8% e të anketuarve potencuan aspektin e artizanal dhe punimet tradicionale. Disa pjesëmarrës preferojnë të mësojnë më shumë rreth traditës dhe aktiviteteve artizanale, duke treguar një interes për zhanre të tilla të trashëgimisë kulturore.
- 12% e të anketuarve potencuan aspektin historik dhe ngjarjet e rëndësishme të zonës, pra një numër i pjesëmarrësve shprehen të interesuar për historinë dhe ngjarjet e rëndësishme të zonave rurale.

- 22% e të anketuarve potencuan aspektin e traditës dhe zakoneve të banorëve lokal. Shumica e pjesëmarrësve preferojnë të njohin më shumë rreth traditave dhe zakoneve të banorëve lokal.
- 40% e të anketuarve theksuan kombinime të ndryshme të aspekteve të trashëgimisë (për shembull, Historinë, Traditat dhe Artizanatin). Numri më i madh i pjesëmarrësve shprehen të interesuar për njohjen e disa aspekteve të trashëgimisë kulturore, duke përfshirë historinë, traditat, arkitekturën, dhe artizanatin.
- 16% e të anketuarve potencuan aktivitete tjetër si ne grafik.

Gjithashtu kjo analizë tregon një gamë të gjerë të interesave të pjesëmarrësve në mësimet të ndryshme të trashëgimisë kulturore gjatë udhëtimeve rurale në Kosovë.

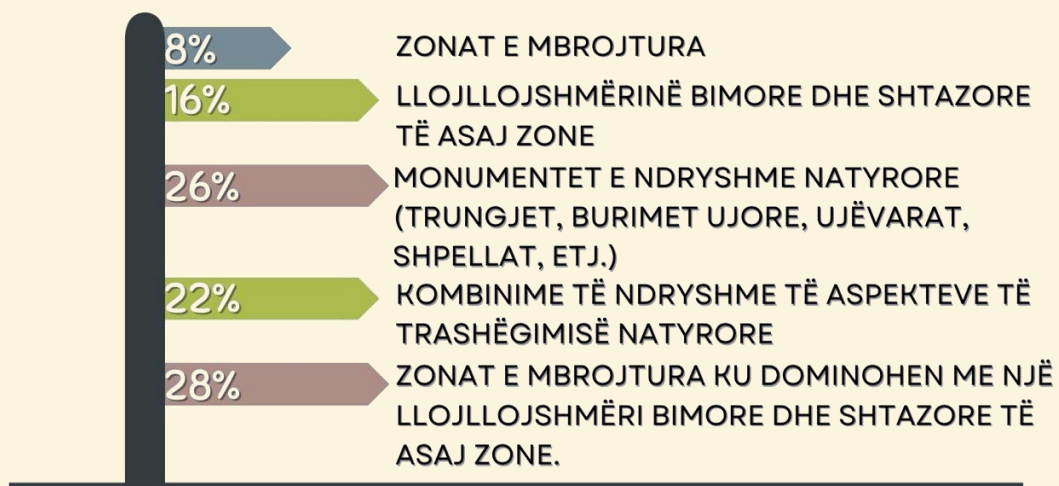

Figura 31 Cilin aspekt të trashëgimisë natyrore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilin aspekt të trashëgimisë natyrore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth interesave të pjesëmarrësve për njohjen e trashëgimisë natyrore gjatë udhëtimeve rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 16% e të anketuarve preferonin të mësonin më tepër për llojllojshmërinë bimore dhe shtazore të asaj zone. Pra ky është një numër i konsiderueshëm i pjesëmarrësve preferojnë të mësojnë më shumë rreth llojshmërisë bimore dhe shtazore të zonave rurale që vizitojnë.
- 26% e të anketuarve preferonin të mësonin për monumentet e ndryshme natyrore (trungjet, burimet ujore, ujëvarat, shpellat, etj.). Shumica e pjesëmarrësve treguan të

interesuar për monumentet natyrore të ndryshme, përfshirë trungjet, burimet ujore, ujëvarat, shpellat, dhe të tjera.

- 8% e të anketuarve shfaqen preferenca për zonat e mbrojtura. Një numër i vogël pjesëmarrësish preferojnë të mësojnë më shumë rreth zonave të mbrojtura natyrore, për ruajtjen dhe mbrojtjen e mjedisit.
- 22% e të anketuarve shfaqën preferenca për kombinime të ndryshme të aspekteve të trashëgimisë natyrore (për shembull, Zonat e mbrojtura, Llojllojshmërinë bimore dhe Monumentet natyrore). Numri më i madh i pjesëmarrësve shprehen të interesuar për njohjen e disa aspekteve të trashëgimisë natyrore, duke përfshirë zonat e mbrojtura, llojshmërinë bimore dhe monumentet natyrore.
- 28% e të anketuarve shfaqën preferenca për zonat e mbrojtura ku dominohen me një llojllojshmëri bimore dhe shtazore të asaj zone.

Kjo analizë tregon një gamë të gjerë të interesave të pjesëmarrësve për të mësuar më shumë rreth trashëgimisë natyrore gjatë udhëtimeve rurale në Kosovë. Ky informacion mund të ndihmojë organizatorët e turizmit në përshtatjen e ofertave dhe aktiviteteve për të plotësuar kërkesat dhe interesat e vizitorëve në fushën e trashëgimisë natyrore.

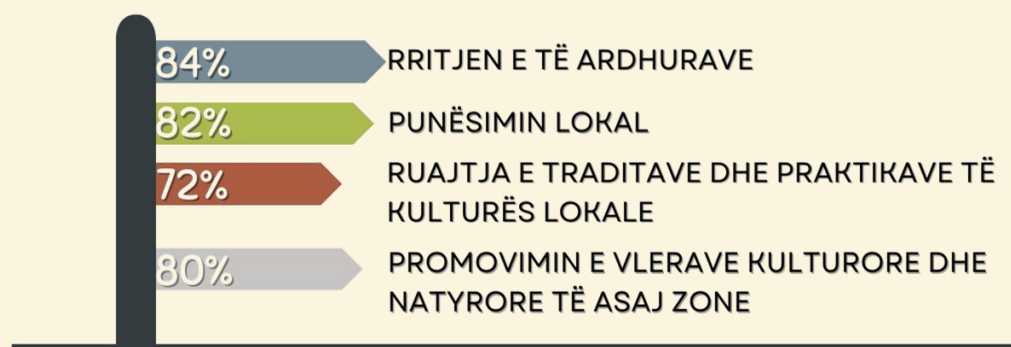

Figura 32 Sipas jush, si ndikon turizmi rural në zhvillimin ekonomik dhe të qëndrueshëm të komuniteteve rurale në Kosovë?

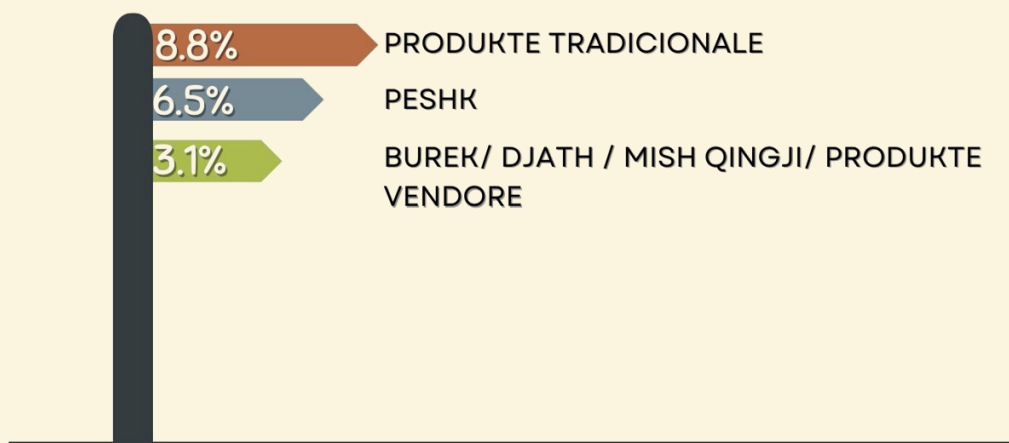

Figura 33 Çfarë produkte preferoni më së shumti?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Çfarë produkte preferoni më së shumti?" nga pyetësi mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për produkte të caktuara gjatë udhëtimeve rurale. Dominojnë produktet tradicionale dhe mishi i peshkut.

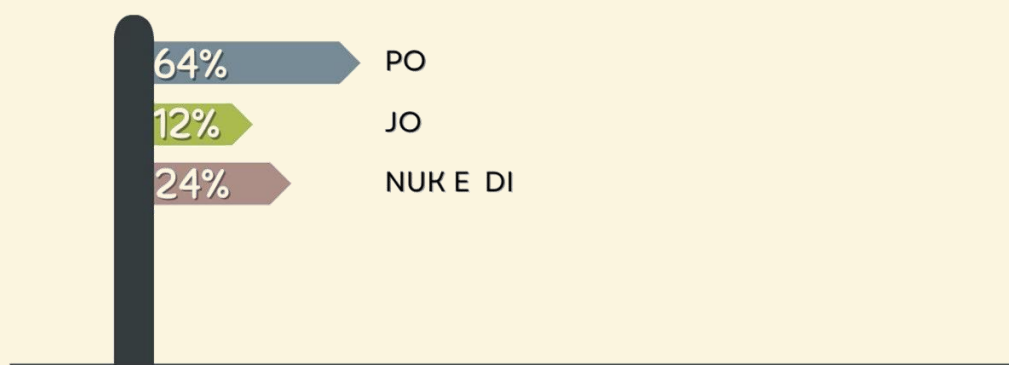

Figura 34 A mendoni se investohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "A mendoni se investohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth perceptimeve të pjesëmarrësve në lidhje me nivelin e investimeve në zhvillimin e turizmit rural.

- 12% e të anketuarve mendojnë se nuk investohet mjaftueshëm. Pra ka një numër të vogël pjesëmarrësish që mendojnë se nuk investohet mjaftueshëm nga institucionet lokale dhe qendrore në zhvillimin e turizmit rural. Kjo tregon për shqetësimet dhe perceptimet e tyre se investimet janë të pakta.

- 24% e të anketuarve u përgjigjën me nuk e di. Pra disa pjesëmarrës nuk e dinë nëse investohet mjaftueshëm. Ky fakt gjithashtu tregon për një mungesë informacioni ose ndjeshmëri ndaj situatës aktuale të investimeve në turizmin rural.
- 64% e të anketuarve mendojnë se po investohet mjaftueshëm. Shumica e pjesëmarrësve mendojnë se po investohet mjaftueshëm nga institucionet lokale dhe qendrore në zhvillimin e turizmit rural. Kjo sugjeron një perceptim më pozitiv dhe besim se ka përpjekje të mjaftueshme për të përmbushur potencialin e turizmit rural.

Vlerësojmë se edhe ky informacion mund të jetë i rëndësishëm për autoritetet lokale, qendrore dhe ndërprinesit e turizmit për të vlerësuar nëse ka nevojë për rritje të investimeve dhe se si të përmirësojnë infrastrukturën dhe shërbimet në turizmin rural në bazë të këtyre perceptimeve të komunitetit dhe vizitorëve potencialë.

Figura 35 Nëse jo, çfarë duhet të investohet?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja paraprake dhe “Nëse përgjigja ishte jo, çfarë duhet të investohet?” nga pyetësi, mund të nxjerrim disa sugjerime të pjesëmarrësve për fusha specifike ku duhet të kryhen investime për të përmirësuar turizmin rural.

- 52.2% e të anketuarve mendojnë se duhet të këtë shumë me tepër investime në informim. Pra shumica e pjesëmarrësve shprehin se është e nevojshme të investohet në informim. Kjo përfshin mundësinë për të rritur ndërgjegjësimin dhe promovimin e destinacioneve të turizmit rural, duke përmirësuar komunikimin dhe njohjen e tyre.
- 6.5% e të anketuarve mendojnë se duhet të këtë investime në infrastrukturë. Një numër më i vogël i pjesëmarrësve përmendin infrastrukturën si një fushë për investime. Kjo mund të përfshijë investime në rrugë, energji, ujë, dhe të tjera shërbime infrastrukturore që mund të përmirësojnë aksesin dhe kualitetin e vizitave turistike.

- 17.4% e të anketuarve mendojnë së duhet të këtë investim në marketing/promovim. Disa pjesëmarrës shprehin se duhet të investohet në fushën e marketingut dhe promovimit. Kjo mund të përfshijë fushata reklamuese, prezantime të destinacioneve, dhe strategji për të çekur më shumë vizitorë.
- 23.9% e të anketuarve mendojnë së duhet të këtë investime në subvencionim të bizneseve të vogla e tradicionale. Një numër i konsiderueshëm i pjesëmarrësve përmendin subvencionimin e bizneseve të vogla dhe tradicionale si një fushë për investime. Ky aspekt mund të përfshijë ndihmë financiare dhe mbështetje për biznese lokale që ofrojnë produkte dhe shërbime tradicionale.

Pra edhe ky është një informacion i rëndësishëm që mund të shërbejë si udhëzues për autoritetet lokale, qendrore dhe investitorët që janë të interesuar të ndërmarrin veprime konkrete për të përmirësuar turizmin rural, duke adresuar kërkesat dhe nevojat e identifikuara nga komuniteti dhe vizitorët potencialë.

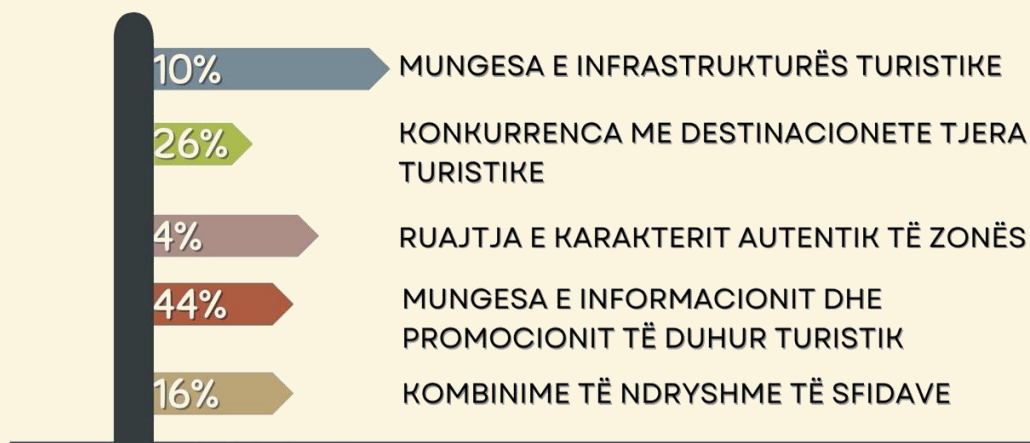

Figura 36 Cilat janë sfidat kryesore që komunitetet rurale mund të ballafaqohen me zhvillimin e turizmit?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilat janë sfidat kryesore që komunitetet rurale mund të ballafaqohen me zhvillimin e turizmit?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth sfidave kryesore që komunitetet rurale mund të hasin në përpjekjet e tyre për të zhvilluar turizmin.

- 26% e të anketuarve mendojnë se sfida kryesore është konkurrenca me destinacionet e tjera turistike. Disa pjesëmarrës shprehin se konkurrenca me destinacionet e tjera turistike është një sfidë kryesore. Kjo mund të jetë e lidhur me përpjekjet për të tërhequr vizitorë në një treg të ndryshëm nga destinacionet e tjera.

- 44% e të anketuarve mendojnë se sfida kryesore është mungesa e informacionit dhe promovimit të duhur turistik. Shumica e pjesëmarrësve identifikojnë mungesën e informacionit dhe promovimit të duhur turistik si një sfidë kryesore. Kjo përfshin nevojën për një strategji efektive të marketingut dhe sensibilizimit të publikut.
- 10% e të anketuarve mendojnë se sfida kryesore është mungesa e infrastrukturës turistike. Disa pjesëmarrës shprehin se mungesa e infrastrukturës turistike është një sfidë. Kjo mund të përfshijë mungesën e akomodimit, rrugëve të përshtatshme, dhe shërbimeve të tjera turistike.
- 4% e të anketuarve mendojnë se sfida kryesore është ruajtja e karakterit autentik të zonës. Një grup i vogël i pjesëmarrësve vë në dukje se ruajtja e karakterit autentik të zonës është një sfidë. Kjo ka të bëjë me balancimin e rritjes së turizmit me ruajtjen e vlerave autentike dhe tradicionale të një zone.
- 16% e të anketuarve mendojnë se kombinime të ndryshme të sfidave (për shembull, Mungesa e infrastrukturës turistike, Konkurrenca me destinacionet e tjera turistike, Mungesa e informacionit dhe promovimit të duhur turistik). Ka pjesëmarrës që përmendin kombinime të ndryshme të sfidave, treguar se zhvillimi i turizmit ka shumë aspekte që duhet të koordinohen dhe trajtohen.

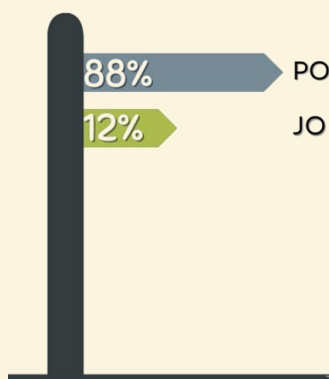

Figura 37 A keni një destinacion rural të preferuar që dëshironi të vizitoni?

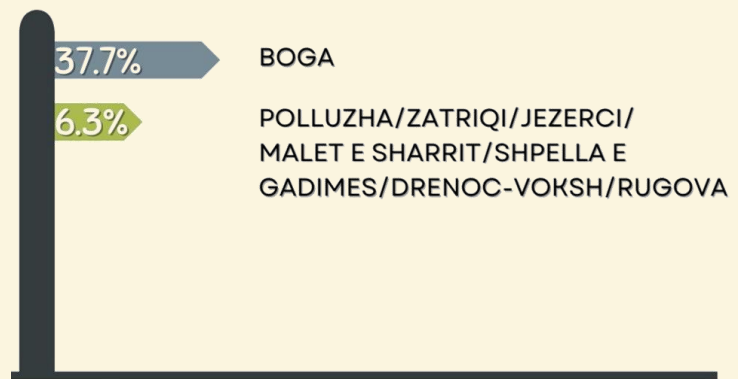

Figura 38 Nëse po, cili është ai?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "A keni një destinacion rural të preferuar që dëshironi të vizitoni?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për destinacione rurale.

- 88% e të anketuarve janë përgjigjur me “Po”. Pra shumica e pjesëmarrësve shprehen se kanë një destinacion rural të preferuar që dëshirojnë të vizitojnë. Kjo tregon një nivel të lartë të interesit dhe dëshirës për të eksploruar zonat rurale.
- 12% e të anketuarve janë përgjigjur me “Jo”. Ndërsa, një numër i vogël i pjesëmarrësve nuk kanë një destinacion rural të preferuar që dëshirojnë të vizitojnë. Kjo mund të interpretohet si një mungesë e dëshirës aktive ose njohurive për një destinacion të caktuar rural.

Gjithashtu të anketuarit janë shprehur edhe për vendin e tyre të preferuar për ta vizituar.

MALISHEVA

Komuna e Malishevës, shquhet për peizazhet natyrore, duke përfshirë malet, lumenjtë, zonat rurale dhe ujëvarat, qe padyshim ofrojnë një atraksione të rëndësishme për adhuruesit e natyrës dhe ata që kërkojnë një vendpushim paqësor.

Gjithashtu edhe prania e objekteve kulturore dhe historike, arkitektura tradicionale dhe traditat e komunitetit lokale e rrisin tërheqjen e zonës për turistët e interesuar të përjetojnë kulturën lokale.

Ofrimi i aktiviteteve në natyrë, si ecja, hikingu, vëzhgimi i shpendëve dhe aktivitete të tjera miqësore me mjedisin janë një atraksion për kërkuesit e aventurave dhe entuziastët e natyrës.

Gjithashtu edhe promovimi i produkteve lokale, zanateve tradicionale dhe kuzhinës autentike mund të kontribuojë në përvojën unike për vizitorët dhe të mbështesë bizneset lokale.

Një rol të veçantë padyshim luan edhe angazhimi i komunitetit lokal në iniciativat turistike e të cilat mund të shërbejnë si nxitje dhe një ndjenjë krenarie dhe pronësie, duke çuar në një zhvillim më të qëndrueshëm dhe të përgjegjshëm të turizmit në komunën e Malishevës. Balancimi i zhvillimit të turizmit me ruajtjen e autenticitetit të zonës dhe mjedisit natyror është thelbësor për të siguruar qëndrueshmërinë afatgjatë të turizmit rural në këtë komunë.

Në vijim kemi pasqyruar rezultatin e hulumtimit të realizuar me 52 të anketuar – turist/vizitorë nga komuna e Malishevës.

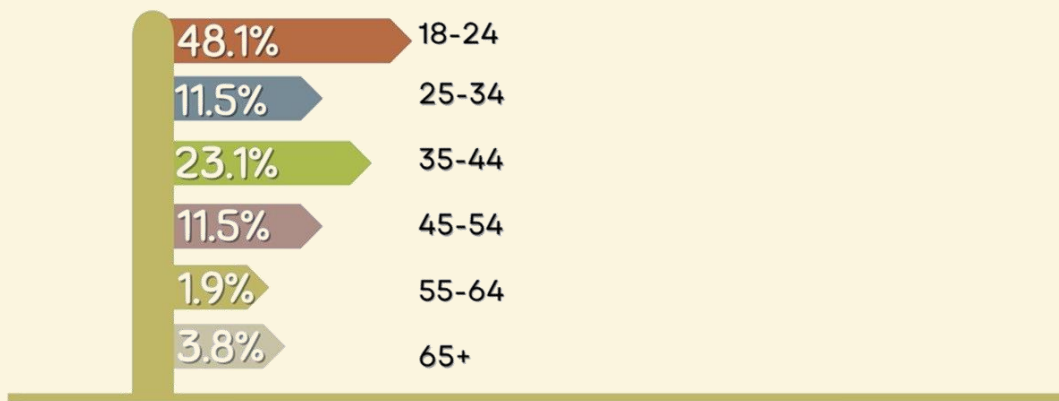

Figura 39 Moshë dhe Gjinia e të anketuarve

Numri i përgjigjeve për të gjitha grupet dhe gjininë është 52, prej tyre 27 të anketuar ishin të gjinisë mashkullore, ndërsa 25 të gjinisë femërore. Nëse i analizojmë sipas grup moshave atëherë kemi këto rezultate: 18-24: Ka 25 përgjigje në këtë grup moshe, të gjinisë femërore: 12 përgjigje, ndërsa të asaj mashkullore: 13 përgjigje. 25-34: Ka 6 përgjigje në këtë grup moshe, të gjithë të gjinisë mashkullore. 35-44: Ka 12 përgjigje në këtë grup moshe, të gjinisë femërore: 3 përgjigje, ndërsa të gjinisë mashkullore: 9 përgjigje. 45-54: Ka 6 përgjigje në këtë grup moshe, të gjinisë femërore: 1 përgjigje, kurse të gjinisë mashkullore: 5 përgjigje. 55-64: Ka 1 përgjigje në këtë grup moshe nga gjinia femërore: 1 përgjigje, nuk ka të gjinisë mashkullore. 65+: Ka 2 përgjigje në këtë grup moshe me të dy gjinitë nga një për gjini.

Figura 40 Qyteti dhe lagja ose fshati ku banoni?

Nga rezultatet e hulumtimit vërehet se pjesa dërmuese e të anketuarve pjesëmarrës në këtë hulumtim ishin nga fshatrat si ai Mleqan dhe Bubavec, dhe dallon shumë me komunën e Prizrenit dhe Dragashit ku pjesa dërmuese e të anketuarve vinin nga qyteti.

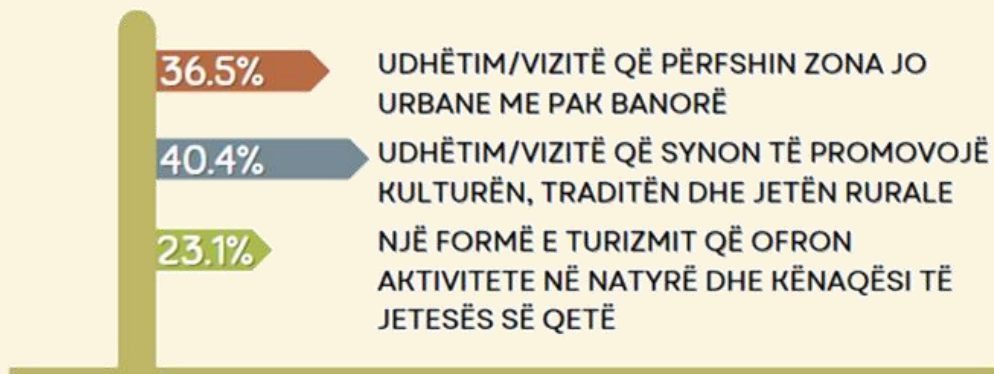

Figura 41 Çka kuptoni me turizëm rural?

Nga rezultatet e hulumtimit vërehet se:

- 23.1% e të anketuarve turizmin rural e përkufizojnë si një formë e turizmit që ofron aktivitete në natyrë dhe kënaqësi të jetesës së qetë.
- 36.5% e të anketuarve turizmin rural e përkufizojnë si një formë e udhëtimit/vizitë që përfshin zona jo urbane me pak banorë.
- 40.4% e të anketuarve turizmin rural e përkufizojnë si një formë e udhëtimit/vizitë që synon të promovojë kulturën, traditën dhe jetën rurale.

Përgjigjet tregojnë një kuptim të ndryshëm të termave "turizmi rural" për pjesëmarrësit, duke theksuar natyrën e qetë të jetesës rurale, mungesën e urbanizmit, dhe promovimin e kulturës dhe traditave lokale. Kjo mund të jetë e rëndësishme për të kuptuar preferencat dhe perceptimet e vizitorëve potencialë në lidhje me turizmin rural në kontekstin e përgjithshëm.

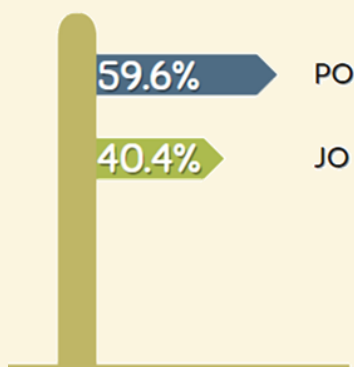

Figura 42 A keni dëgjuar për ndonjë fshat ose zonë rurale të njohur për turizmin në vendin tuaj?

59.6% e të anketuarve kanë pas informacione për fshatrat e kësaj komune, ndërsa 40.4% e tyre nuk kishin informacione.

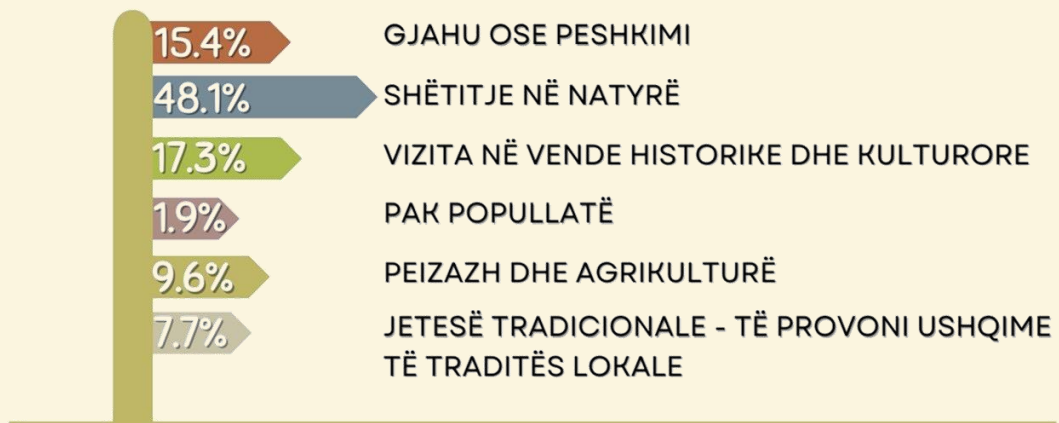

Figura 43 Pse preferoni të vizitoni një zonë rurale?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Pse preferoni të vizitoni një zone rurale?" mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve:

- 15.4% e të anketuarve tregojnë se preferojnë zonat rurale për aktivitete si gjahu ose peshkimi. Ky interes mund të lidhet me disponueshmërinë e burimeve natyrore për këto aktivitete në zonat rurale të kësaj komune.
- 7.7% e të anketuarve preferojnë jetën tradicionale, të provojnë ushqime tradicionale lokale, ky grup i vogël i pjesëmarrësve preferon të vizitojë zonat rurale për të eksperimentuar me jetën tradicionale dhe për të provuar ushqime të traditës lokale.
- 1.9% e të anketuarve preferojnë zonat rurale me pak popullatë. Kjo mund të lidhet me dëshirën për një përvojë të qetë dhe të largët nga trysnia e qytetit.
- 9.6% e të anketuarve preferojnë peizazhin dhe agrikulturë, këta të anketuar tregojnë se preferojnë zonat rurale për peizazhet dhe për të eksploruar mjedisin e agrikulturës.
- 48.1% e të anketuarve në këtë komunë preferojnë shëtitje në natyrë, një numër i madh i pjesëmarrësve preferojnë zonat rurale për shëtitje në natyrë. Kjo mund të përfshijë aktivitete si hiking, ecje, dhe përshtatje me natyrën.
- 17.3% e të anketuarve preferojnë vizita në vende historike dhe kulturore. Një grup i konsiderueshëm preferon të vizitojë zonat rurale për të eksploruar vende historike dhe kulturore. Kjo mund të lidhet me trashëgiminë kulturore të zonave rurale.

Pjesëmarrësit shprehin interes për shumë aspekte të turizmit rural, përfshirë natyrën, kulturën, ushqimin tradicional, dhe aktivitetet e ndryshme. Ky informacion mund të shërbejë si udhëzime për zhvillimin e ofertave dhe shërbimeve të turizmit rural, duke përshtatur ato me preferencat dhe pritshmëritë e vizitorëve potencialë.

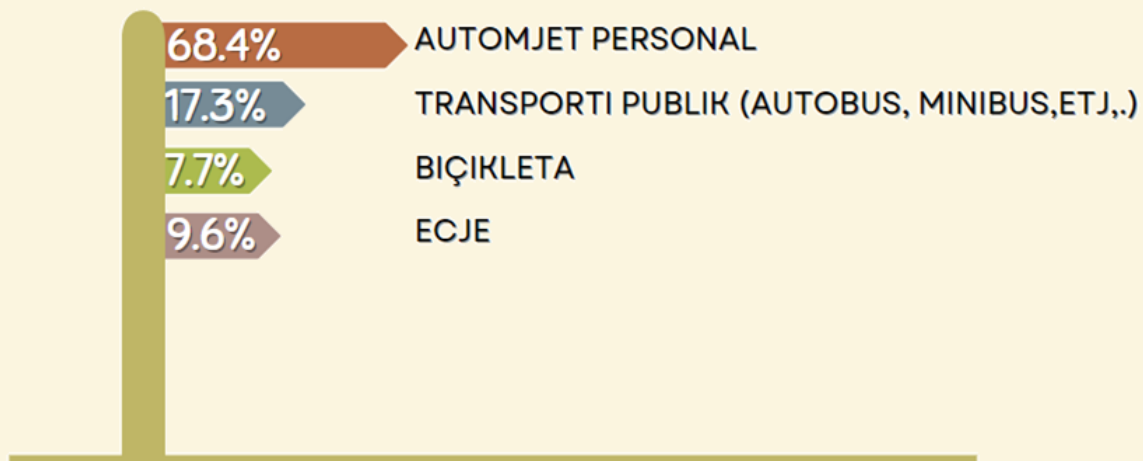

Figura 44 Si udhëtoni në destinacionet rurale?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Si udhëtoni në destinacionet rurale?" nga pyetëtori mund të nxjerrim disa konkluzione rreth mënyrave të preferuara të udhëtimit drejt destinacioneve rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 68.4% e të anketuarve preferonin udhëtimin me automjet personal. Shumica e pjesëmarrësve preferojnë të udhëtojnë drejt destinacioneve rurale me automjetin e tyre personal. Kjo mund të jetë e pritshme për shkak të fleksibilitetit dhe lehtësisë së udhëtimit me mjetin e tyre..
- 7.7% e të anketuarve preferonin udhëtimin me biçikleta. një grup i vogël i pjesëmarrësve preferon të udhëtojnë në destinacionet rurale me biçikletë. Kjo është një alternativë e qëndrueshme dhe e shëndetshme për udhëtimin.
- 9.6% të anketuarve preferonin ecjen. pjesëmarrës preferojnë të ecin për të arritur në destinacionet rurale. Kjo mund të lidhet me dëshirën për të eksploruar mjedisin dhe natyrën në mënyrë të drejtpërdrejtë
- 17.3% e të anketuarve preferonin udhëtimin me transport publik (autobus, minibus, etj.). një grup i caktuar preferon të përdorë transportin publik, përfshirë autobusin, minibusin, dhe mjetet e tjera, për të udhëtuar në destinacionet rurale. Kjo mund të jetë zgjedhur për shkak të përshtatshmërisë dhe çmimit më të ulët.

Shumica e pjesëmarrësve preferojnë të udhëtojnë në destinacionet rurale me automjet personal, ndërsa një grup i vogël preferon mënyra alternative si biçikleta, ecja, apo transporti publik.

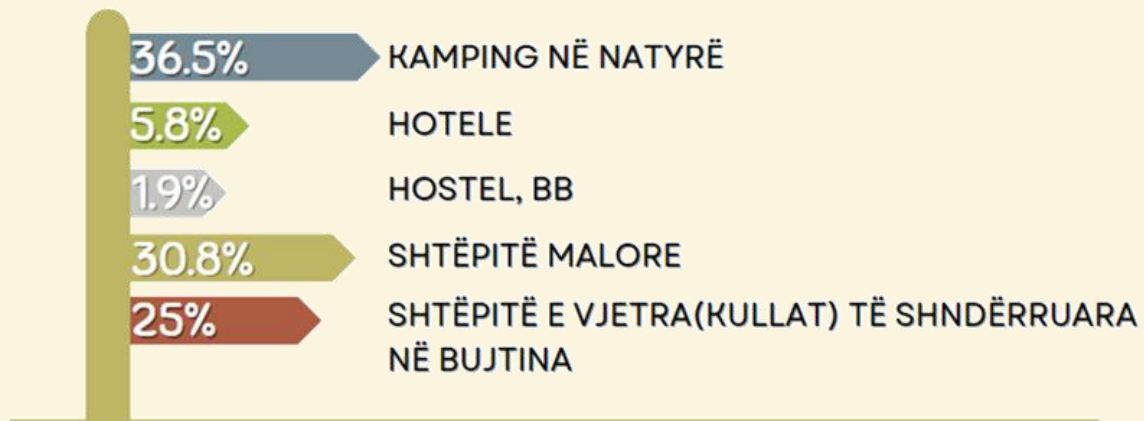

Figura 45 Cilin lloj të akomodimit e preferoni në zonat rurale?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilin lloj të akomodimit e preferoni në zonat rurale?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për llojet e ndryshme të akomodimit në zonat rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 5.8% e të anketuarve preferojnë të akomodohen në hotele në zonat rurale. Njëherazi ky është një numër i vogël i pjesëmarrësve preferojnë akomodim në hotele në zonat rurale. Ky fakt gjithashtu tregon se një pjesë e vizitorëve dëshirojnë një nivel më të lartë të komoditetit dhe shërbimeve të ofruara nga hotelet.
- 1.9% e të anketuarve tregojnë preferencën e tyre për të akomoduar në hostele & BB.
- 36.5% e të anketuarve tregojnë një preferencë të shprehur ndaj kampimit në natyrë si mënyrë për të akomoduar veten në zonat rurale. Kjo mund të lidhet me dëshirën për të qëndruar pranë natyrës dhe përvojës së kampimit.
- 25% e të anketuarve preferonin akomodimin në shtëpitë e vjetra (kullat) të shndërruara në bujtina. Ky në fakt paraqet një numër të konsiderueshëm të pjesëmarrësve që preferojnë të qëndrojnë në shtëpi tradicionale të shndërruara në bujtina, duke treguar për një dëshirë për një akomodim autentik dhe të përshtatur me mjedisin lokal.
- 30.8% e të anketuarve preferonin akomodimin në shtëpitë malore. Shumica e pjesëmarrësve preferojnë të qëndrojnë në shtëpi malore. Ky grup mund të dëshirojë një eksperiencë më afër natyrës dhe kulturës së zonës malore.

Pjesëmarrësit kanë preferenca të ndryshme në lidhje me llojet e akomodimit në zonat rurale. Disa preferojnë eksperiencat e natyrës me kamping, ndërsa të tjerë preferojnë shtëpitë malore, bujtina tradicionale, ose hotelet.

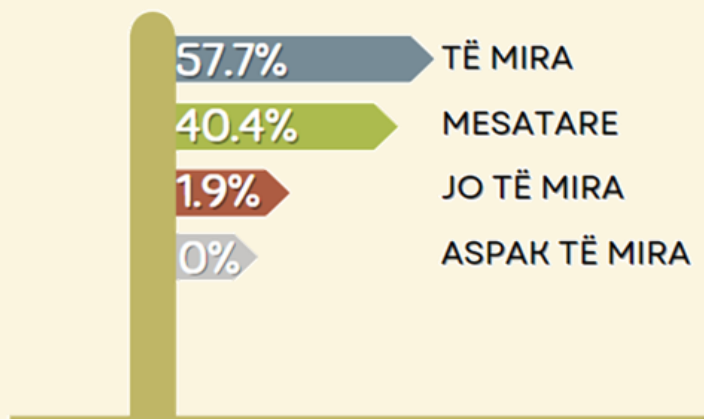

Figura 46 Çfarë përvojash keni në lidhje me akomodimin dhe ushqimin në zonat rurale?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Çfarë përvojash keni në lidhje me akomodimin dhe ushqimin në zonat rurale?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për llojet e ndryshme të akomodimit në zonat rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 57.7% e të anketuarve, shprehën se kanë pasur përvoja të mira të akomodimit si dhe të ushqimit në zonat të cilat i kishin vizituar.
- 40.4% e të anketuarve, shprehën të kenë kaluar përvoja mesatare për sa i përket akomodimit dhe ushqimit në zonat rurale të frekuentuara.
- 1.9% e të anketuarve, të pakënaqur më kushtet e akomodimit dhe të ushqimit në zonat rural të frekuentuar.

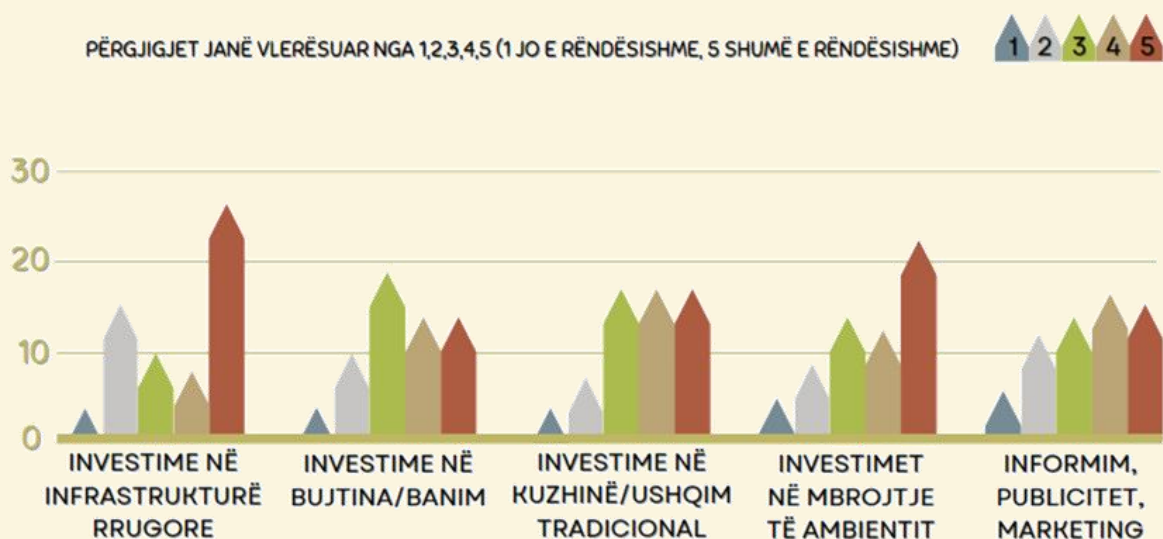
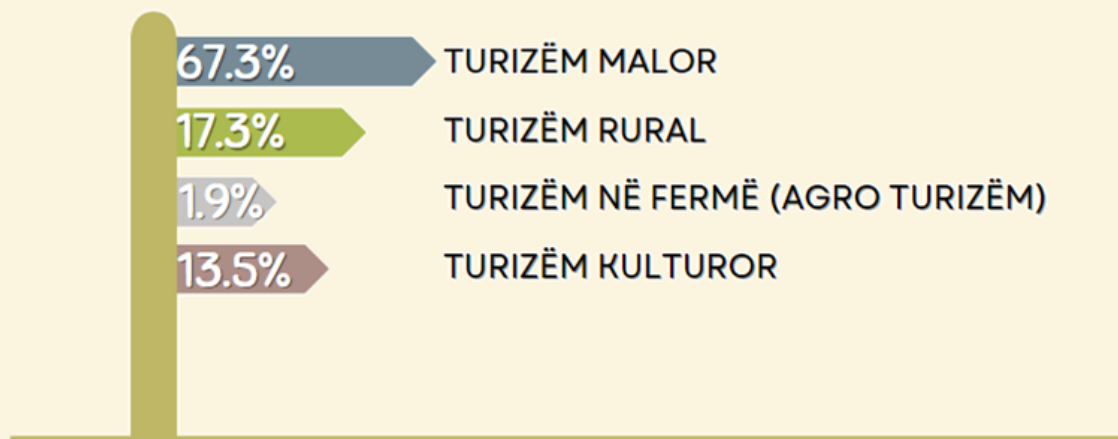

Figura 47 Sipas jush, si ndikon turizmi rural në zhvillimin ekonomik dhe të qëndrueshëm të komuniteteve rurale në Kosovë?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Si ndikon turizmi rural në zhvillimin ekonomik dhe të qëndrueshëm të komuniteteve rurale në Kosovë?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për llojet e ndryshme të akomodimit në zonat rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 6% e të anketuarve, shprehën se turizmi rural ndikon shumë në rritjen e të ardhurave në ekonomin rurale.
- 12% e të anketuarve, shprehën se turizmi rural ndikon në ruajtjen e traditave dhe praktikave të kulturës lokale.
- 34% e të anketuarve, shprehën se turizmi rural ndikon në rritjen ruajtja e traditave dhe praktikave të kulturës lokale, Promovimin e vlerave kulturore dhe natyrore të asaj zone.
- 4% e të anketuarve, shprehën se turizmi rural ndikon në promovimin e vlerave kulturore dhe natyrore të asaj zone.
- 6% e të anketuarve, shprehën se turizmi rural ndikon në rritjen e te ardhurave dhe praktiken lokale.
- 12% e të anketuarve, shprehën se turizmi rural ndikon në punësimin lokal.
- % tjetër e të anketuarve shprehën se turizmi rural ndikon pozitivisht në kombinim të aktiviteteve të lartë cekura.

Figura 48 Çfarë lloj shërbimesh dhe aktivitete sh ofrohen në zonat rurale të Kosovës për turistët?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Çfarë lloj shërbimesh dhe aktivitete sh ofrohen në zonat rurale të Kosovës për turistët?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth llojeve të shërbimeve dhe aktiviteteve të preferuara në zonat rurale të Kosovës. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 13.5% e të anketuarve mendonin se zonat rurale ne komunën e Malishevës ofrojnë turizëm kulturor. Përkatësisht një numër i pjesëmarrësve qe identifikohen me turizmin

kulturor në zonat rurale të Kosovës. Kjo përfshin shërbime dhe aktivitete që promovojnë dhe prezantojnë trashëgiminë kulturore dhe historike të zonës.

- 67.3% e të anketuarve mendonin se zonat rurale ne komunën e Malishevës ofrojnë turizëm malor. Shumica e pjesëmarrësve preferojnë turizmin malor. Ky lloj turizmi mund të përfshijë aktivitete si hiking, shëtitje në natyrë, dhe përvojë të përgjithshme malore.
- 1.9% e të anketuarve mendonin se zonat rurale ne komunën e Malishevës ofrojnë turizëm në fermë (Agro-turizëm). Një numër i konsiderueshëm i pjesëmarrësve preferojnë turizmin në fermë ose agro-turizmin. Ky grup mund të kërkojë eksperiencat e bujqësisë dhe mjedisin rural, duke përfshirë qëndrimin në ferma të vërteta.
- 17.3% gjithashtu mendonin se zonat rurale ne komunën e Malishevës ofrojnë turizëm rural. Ka një grup i cili preferon përgjithësisht turizmin rural. Kjo mund përfshirë një gamë të gjerë të aktiviteteve dhe shërbimeve që lidhen me jetën rurale, duke përfshirë shëtitje në natyrë, aktivitete bujqësore, dhe njohje me traditat lokale.

Në përgjithësi, pjesëmarrësit shprehen të interesuar për një spektër të gjerë të shërbimeve dhe aktiviteteve në zonat rurale të Kosovës. Turizmi malor është shfaqur si më i preferuari, ndjekur nga turizmi kulturor dhe turizmi rural.

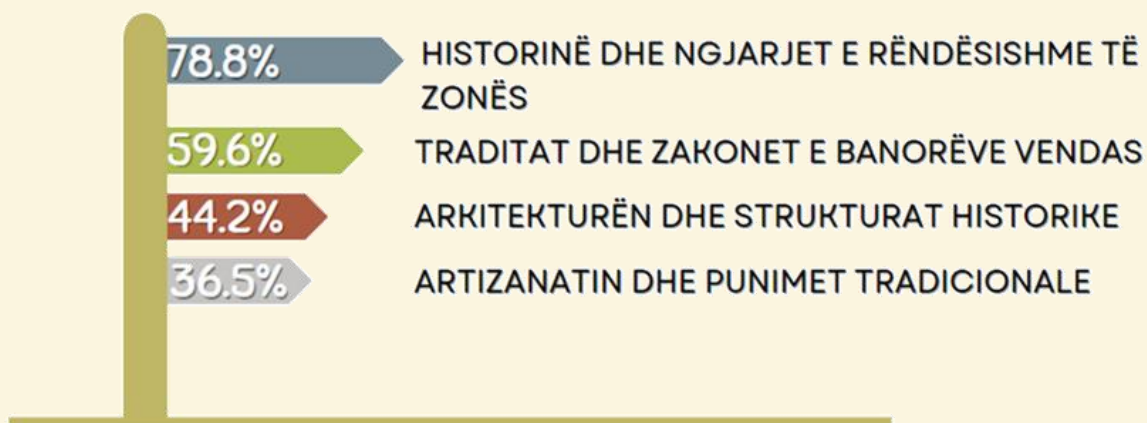

Figura 49 Cilin aspekt të trashëgimisë kulturore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilin aspekt të trashëgimisë kulturore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth interesave të pjesëmarrësve për njohjen e trashëgimisë kulturore gjatë udhëtimeve rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 44.2% e të anketuarve potencuan aspektin e arkitekturës dhe strukturat historike. Ka një numër të vogël pjesëmarrësish të cilët shprehen të interesuar për njohjen e arkitekturës dhe strukturave historike të zonave rurale.
- 59.6% e të anketuarve potencuan aspektin e traditës dhe zakoneve të banorëve lokal.
- 36.5% e të anketuarve potencuan aspektin e artizanal dhe punimet tradicionale. Disa pjesëmarrës preferojnë të mësojnë më shumë rreth traditës dhe aktiviteteve artizanale, duke treguar një interes për zhanre të tilla të trashëgimisë kulturore.
- 78.8% e të anketuarve potencuan aspektin historik dhe ngjarjet e rëndësishme të zonës, pra një numër i pjesëmarrësve shprehen të interesuar për historinë dhe ngjarjet e rëndësishme të zonave rurale.

Gjithashtu kjo analizë tregon një gamë të gjerë të interesave të pjesëmarrësve në mësim të ndryshme të trashëgimisë kulturore gjatë udhëtimeve rurale në Kosovë.

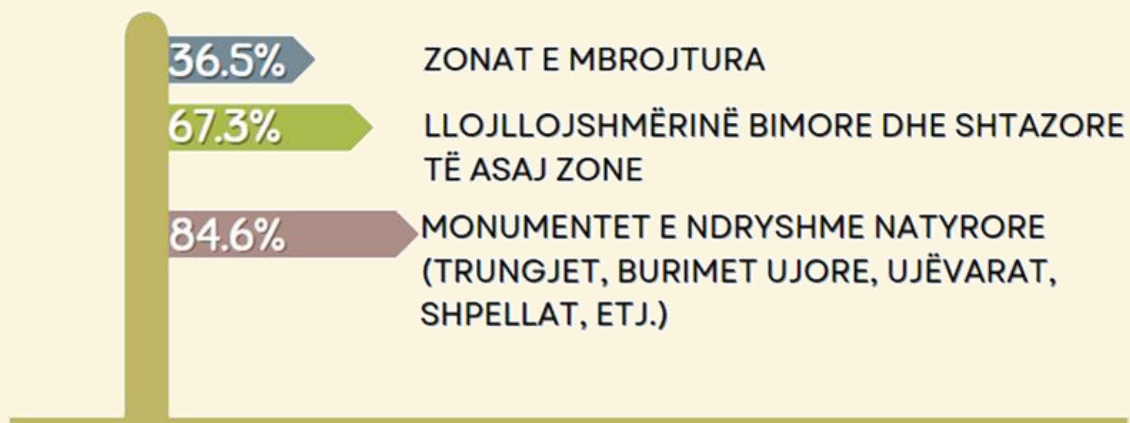

Figura 50 Cilin aspekt të trashëgimisë natyrore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilin aspekt të trashëgimisë natyrore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth interesave të pjesëmarrësve për njohjen e trashëgimisë natyrore gjatë udhëtimeve rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 67.3% e të anketuarve preferonin të mësonin më tepër për llojllojshmërinë bimore dhe shtazore të asaj zone. Pra ky është një numër i vogël i pjesëmarrësve që preferojnë të mësojnë më shumë rreth llojshmërisë bimore dhe shtazore të zonave rurale që vizitojnë, krahasuar me vizitoret në komunën e Dragashit.
- 84.6% e të anketuarve preferonin të mësonin për monumentet e ndryshme natyrore (trungjet, burimet ujore, ujëvarat, shpellat, etj.). Shumica e pjesëmarrësve treguan të

interesuar për monumentet natyrore të ndryshme, përfshirë trungjet, burimet ujore, ujëvarat, shpellat, dhe të tjera.

- 36.5% e të anketuarve shfaqen preferenca për zonat e mbrojtura. Një numër i vogël pjesëmarrësish preferojnë të mësojnë më shumë rreth zonave të mbrojtura natyrore, për ruajtjen dhe mbrojtjen e mjedisit.

Pjesëmarrësit shprehin një shumëllojshmëri të interesave në lidhje me trashëgiminë natyrore gjatë udhëtimit rural, me një peshë të rëndësishme të interesit për monumentet e ndryshme natyrore.

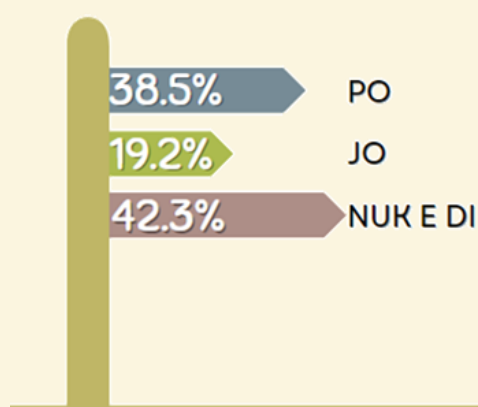

Figura 51 A do të provonit produkte ushqimore lokale gjatë qëndrimit tuaj?

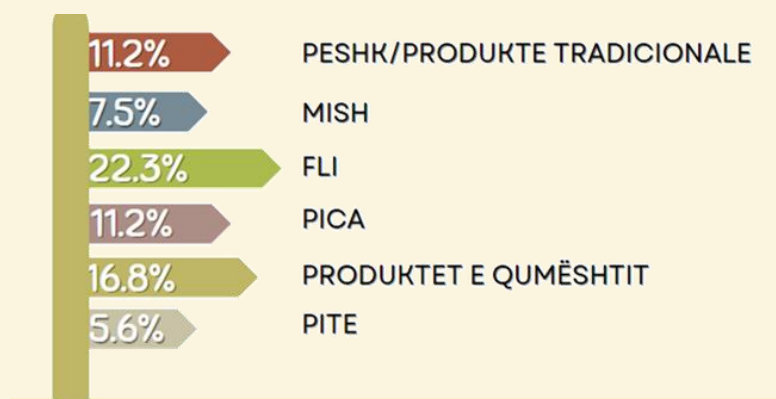

Figura 52 Nëse po, çfarë produkte preferoni më së shumti?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "A do të provonit produkte ushqimore lokale gjatë qëndrimit tuaj? nga pyetësi, mund të nxjerrim këto konkluzione rreth vendimeve të vizitorëve për të provuar apo jo produkte ushqimore lokale/tradicionale:

- 38.5% e të anketuarve janë përgjigjur me "PO" do të provonin ushqime tradicionale lokale.

- 42.3% e të anketuarve janë përgjigjur me “Nuk e di”, dhe në një formë pasqyron pasigurinë e të anketuarve në përgjigje apo në eksplorimin e përvojave të reja në kuzhinën lokale.
- 19.2% e anketuarve janë përgjigjur me “JO”, pra një numër relativisht i lartë i të anketuarve.

Numri me i madh i të anketuarve që janë përgjigjur me “PO”, kanë zgjedhur flijën si ushqim tradicional qe do ta provonin, pastaj vijnë ushqimet tjera tradicionale.

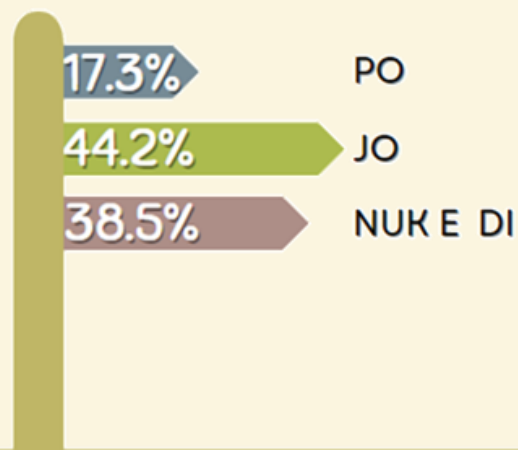

Figura 53 A mendoni se investohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "A mendoni se investohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural?" nga Pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth perceptimeve të pjesëmarrësve në lidhje me nivelin e investimeve në zhvillimin e turizmit rural.

- 44.2% e të anketuarve mendojnë se nuk investohet mjaftueshëm. Pra numri me i madh i të anketuarve/vizitorëve mendojnë se nuk investohet mjaftueshëm nga institucionet lokale dhe qendrore në zhvillimin e turizmit rural. Kjo tregon për shqetësimet dhe perceptimet e tyre së investimet janë të pakta. Po ta krahasojmë këtë përqindje me përqindjen e të anketuarve nga komuna e Dragashit, perceptimi në këtë komunë është se këtu nuk investohet sa duhet.
- 38.5% e të anketuarve u përgjigjen me nuk e di. Pra disa pjesëmarrës nuk e dinë nëse investohet mjaftueshëm. Ky fakt gjithashtu tregon për një mungesë informacioni ose ndjeshmëri ndaj situatës aktuale të investimeve në turizmin rural.

- 17.3% e të anketuarve mendojnë se po investohet mjaftueshëm. Ky është një numër shumë i vogël që mendojnë se po investohet mjaftueshëm nga institucionet lokale dhe qendrore në zhvillimin e turizmit rural. Kjo sugjeron një perceptim shumë më negativ dhe besim se ka përpjekje të mjaftueshme për të përmbushur potencialin e turizmit rural. Është tërësisht e kundërta me përgjigjet e të anketuarve nga komuna e Dragashit.

Informacioni i nxjerrë nga kjo variabël mund të jetë i rëndësishëm në veçantë për autoritetet lokale të komunës së Malishevës, si dhe për institucionet qendrore dhe ndërprinesit e turizmit për të vlerësuar nëse ka nevojë për rritje të investimeve dhe se si të përmirësojnë infrastrukturën dhe shërbimet në turizmin rural në bazë të këtyre perceptimeve të komunitetit dhe vizitorëve potencialë.

Figura 54 Nëse jo, çfarë duhet të investohet?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja paraprake dhe “Nëse përgjigja ishte jo, çfarë duhet të investohet?” nga pyetësi, mund të nxjerrim disa sugjerime të pjesëmarrësve për fusha specifike ku duhet të kryhen investime për të përmirësuar turizmin rural.

- 17% e të anketuarve mendojnë se duhet të këtë shumë më tepër investime në informim. Pra një numër i vogël i të anketuarve shprehin se është e nevojshme të investohet në informim. Kjo përfshin mundësinë për të rritur ndërgjegjësimin dhe promovimin e destinacioneve të turizmit rural, duke përmirësuar komunikimin dhe njohjen e tyre.
- 48.9% e të anketuarve mendojnë se duhet të këtë investime në infrastrukturë. Pra pjesa dërmuese e të anketuarve mendojnë se mungojnë investimet në infrastrukturë dhe e përmendin infrastrukturën si një fushë për investime. Kjo mund të përfshijë investime në rrugë, energji, ujë, dhe të tjera shërbime infrastrukturore që mund të përmirësojnë aksesin dhe kualitetin e vizitave turistike.

- 10.6% e të anketuarve mendojnë së duhet të këtë investim në marketing/promovim. Disa pjesëmarrës shprehin se duhet të investohet në fushën e marketingut dhe promovimit. Kjo mund të përfshijë fushata reklamuese, prezantime të destinacioneve, dhe strategji për të çekur më shumë vizitorë.
- 23.4% e të anketuarve mendojnë së duhet të këtë investime në subvencionim të bizneseve të vogla e tradicionale. Një numër i konsiderueshëm i pjesëmarrësve përmendin subvencionimin e bizneseve të vogla dhe tradicionale si një fushë për investime. Ky aspekt mund të përfshijë ndihmë financiare dhe mbështetje për biznese lokale që ofrojnë produkte dhe shërbime tradicionale.

Pra edhe ky është një informacion i rëndësishëm që mund të shërbejë si udhëzues për autoritetet lokale, qendrore dhe investitorët që janë të interesuar të ndërmarrin veprime konkrete për të përmirësuar turizmin rural, duke adresuar kërkesat dhe nevojat e identifikuara nga komuniteti dhe vizitorët potencialë.

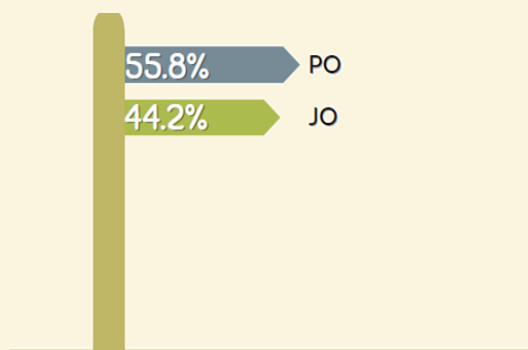

Figura 55 A keni një destinacion rural të preferuar që dëshironi të vizitoni?

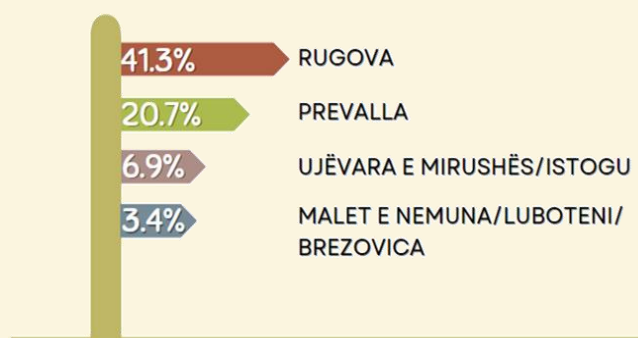

Figura 56 Nëse po, cili është ai

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "A keni një destinacion rural të preferuar që dëshironi të vizitoni?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për destinacione rurale.

- 44.2% e të anketuarve janë përgjigjur me "Po". Ndërsa, një numër i vogël i pjesëmarrësve nuk kanë një destinacion rural të preferuar që dëshirojnë të vizitojnë. Kjo tregon një nivel të moderuar të interesit dhe dëshirës për të eksploruar zonat rurale
- 55.8% e të anketuarve janë përgjigjur me "Jo". Pra shumica e pjesëmarrësve shprehin se nuk kanë një destinacion rural të preferuar që dëshirojnë të vizitojnë. Kjo mund të

interpretohet si një mungesë e dëshirës aktive ose njohurive për një destinacion të caktuar rurale.

Gjithashtu të anketuarit janë shprehur edhe për vendin e tyre të preferuar për ta vizituar, dhe ajo që bije në sy është fakti që një numër i të anketuarve preferojnë edhe vizita jashtë komunës së Malishevës.

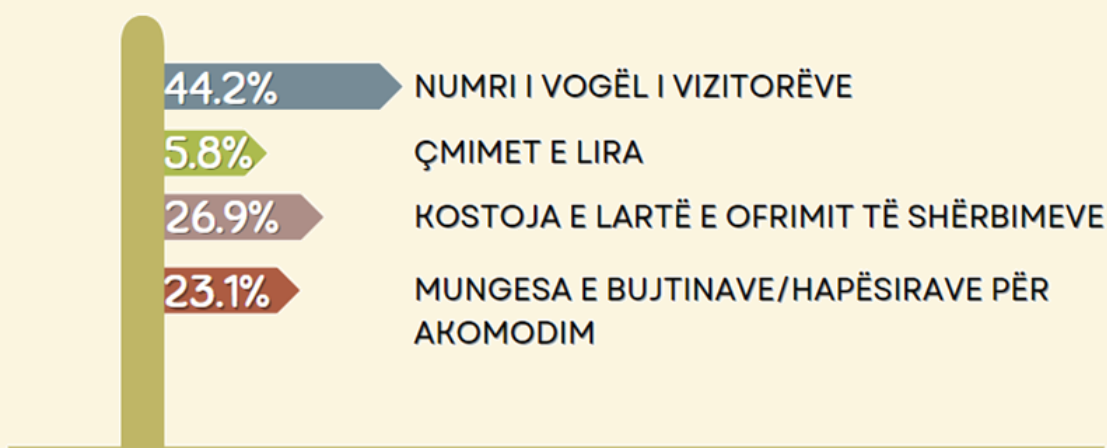

Figura 57 Cilat janë sfidat dhe vështirësitë kryesore që ballafaqohen ofruesit e turizmit rural në Kosovë?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilat janë sfidat dhe vështirësitë kryesore që ballafaqohen ofruesit e turizmit rural në Kosovë?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth sfidave kryesore që komunitetet rurale mund të hasin në përpjekjet e tyre për të zhvilluar turizmin.

- 44.2% e të anketuarve mendojnë se sfida kryesore është numër i vogël i vizitorëve.
- 26.9% e të anketuarve mendojnë se sfida kryesore është kostoja e lartë e ofrimit të shërbimeve.
- 23.1% e të anketuarve mendojnë se sfida kryesore është mungesa e bujtinave/hapësirave për akomodim.
- 5.8% e të anketuarve mendojnë se sfida kryesore është çmimet e lira.

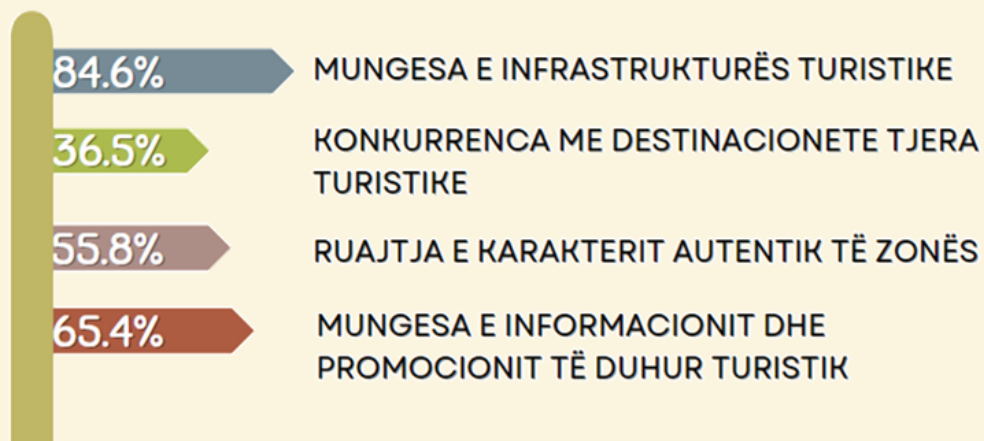

Figura 58 Cilat janë sfidat kryesore që komunitetet rurale mund të ballafaqohen me zhvillimin e turizmit?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilat janë sfidat kryesore që komunitetet rurale mund të ballafaqohen me zhvillimin e turizmit?" nga pyetësi, mund të nxjerrim si konkluzion se shumica e të anketuarve mendojnë se mungesa e infrastrukturës është nja nga sfidat kryesore që komuniteti rural po ballafaqohet kur është në pyetje turizmi rural.

RAHOVECI

Turizmi rural në Komunën e Rahovecit ofron një eksperiencë veçantë për ata që dëshirojnë të zbulojnë bukurinë autentike të natyrës dhe kulturës së zonës. Komuna e Rahovecit, e vendosur në jug-perëndim të Kosovës, ka një peizazh të pasur dhe një histori të gjatë, duke e bërë atë një destinacion tërheqës për të interesuarit në turizmin rural.

Peizazhi i Rahovecit ka varietet të madh, duke përfshirë me theks të veçantë vreshtat piktoreske, fusha me të mbjella me perime, lumenj, dhe pyje. Kjo zonë është e përshtatshme për udhëtime në natyrë, me shumë rrugë interesante për të eksploruar. Nëse ju preferoni aktivitete të tjera, zona ofron podrume të shumta për prodhimin e verë, një aktivitet i preferuar nga banorët vendas dhe vizitorët.

Turizmi rural në Rahovec gjithashtu ofron një njohje të thellë me kulturën dhe traditat vendase. Me një histori të pasur, ky qytet ka shumë objekte historike dhe kulturore që mund të vizitohen. Kisha e Shën Premtes, një ndër ndërtesat më të njohura historike, është një vend i shenjtë dhe i vizitueshëm për ata që janë të interesuar në arkitekturën dhe historinë e kishave.

Gastronomia e zonës është një tjetër atraksion i turizmit rural në Rahovec. Me kuzhinën e pasur dhe autentike, vizitorët mund të shijojnë produkte lokale të freskëta dhe tradicionale. Specialitetet në këtë komunë janë verat e shijshme dhe shumë cilësore të servuara në restorante dhe kuzhinën lokale, duke sjellë një përzierje të shijshme dhe autentike.

Në vijim kemi pasqyruar rezultatin e hulumtimit të realizuar me 50 të anketuar – turist/vizitorë nga komuna e Therandës.

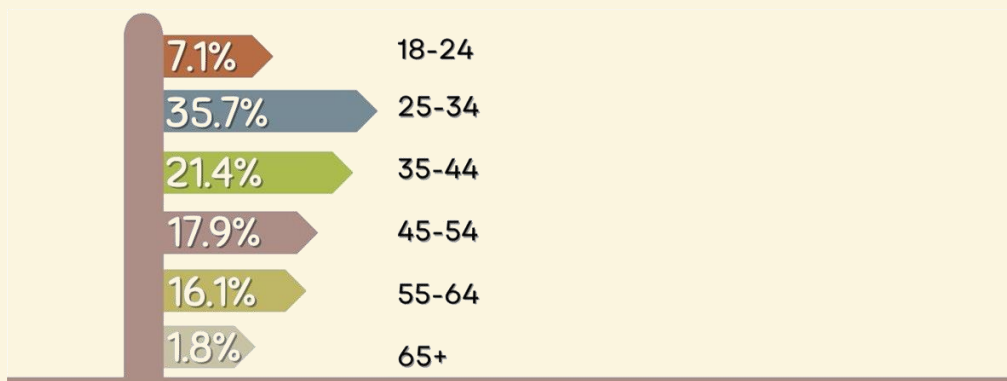

Figura 59 Mosha dhe Gjinia e të anketuarve ne komunën e Rahovecit

Në vijim është dhënë një analizë e detajuar të gjinisë së të anketuarve në secilën kategori moshe. Numri i përgjigjeve i të anketuarve për të gjitha grupet dhe gjininë është 56, Pjesëmarrja e gjinisë femërore dhe asaj mashkullore tek grup moshat 18-24, 35-44 dhe 45-54 vjeç është e njëjtë 50/50%. Kurse tek grup moshat 25 -34 pjesëmarrja e gjinisë femërore është më e lartë në krahasim me gjininë mashkullore dhe ky raport është 55/45%. Vetëm tek të anketuarit në grup moshat 55-64 vjeç, vërehet një dominim i lehtë i gjinisë mashkullore në raport me gjininë femërore dhe atë 55.66/44.44%. dhe kemi gjithashtu një të anketuar mbi moshën 65+ e cila është e gjinisë femërore.

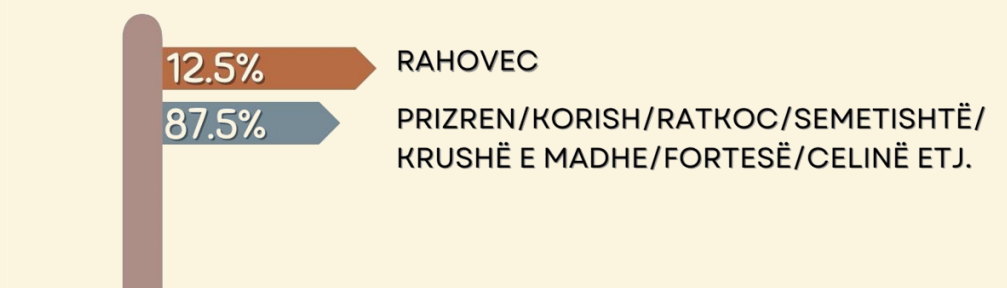

Figura 60 Qyteti dhe lagja ose fshati ku banoni?

Nga rezultatet e hulumtimit vërehet se pjesa dërmuese e të anketuarve pjesëmarrës në këtë hulumtim ishin nga qyteti i Rahovecit. Pjesa tjetër e të anketuarve ishin nga fshatrat për rreth kësaj komune.

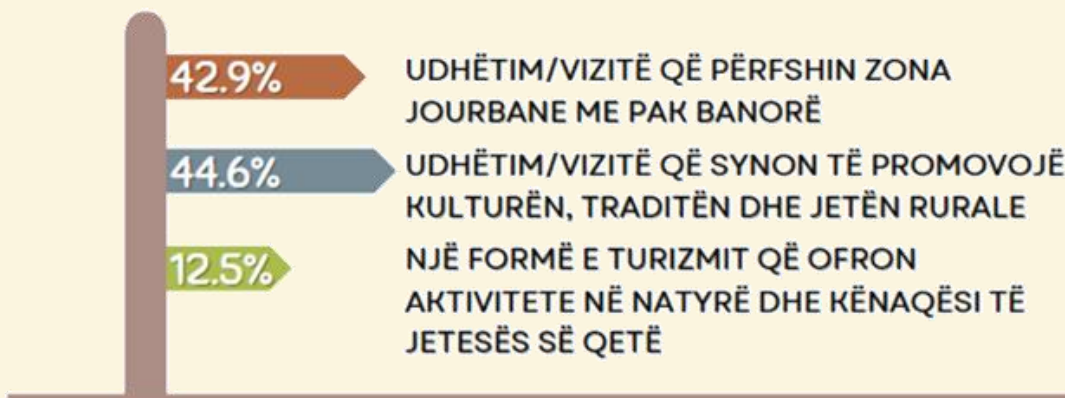

Figura 61 Çka kuptoni me turizëm rural?

Nga rezultatet e hulumtimit vërehet se:

- 44.64% e të anketuarve turizmin rural e përkufizojnë si një formë e udhëtim/vizitë që synon të promovojë kulturën, traditën dhe jetën rurale. Pjesa më e madhe e të anketuarve shohin turizmin rural si një mënyrë për të promovuar dhe eksploruar kulturën, traditën dhe jetën rurale. Ky kuptim lidhet ngushtë me njohjen dhe respektimin e vlerave të komuniteteve rurale.
- 42.9% e të anketuarve turizmin rural e përkufizojnë si një formë e udhëtim/vizitë që përfshin zona jo urbane me pak banorë. Një numër i pjesëmarrësve e kuptojnë turizmin rural si një udhëtim në zona jashtë qyteteve, të cilat karakterizohen nga një numër i vogël banorësh.
- 12.5% e të anketuarve turizmin rural e përkufizojnë si një formë e turizmit që ofron aktivitete në natyrë dhe kënaqësi të jetesës së qetë.

Përgjigjet tregojnë një kuptim të ndryshëm të termave "turizmi rural" për pjesëmarrësit, duke theksuar natyrën e qetë të jetesës rurale, mungesën e urbanizmit, dhe promovimin e kulturës dhe traditave lokale. Kjo mund të jetë e rëndësishme për të kuptuar preferencat dhe perceptimet e vizitorëve potencialë në lidhje me turizmin rural në kontekstin e përgjithshëm.

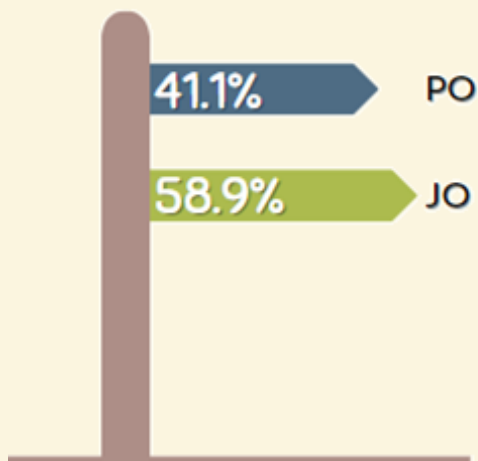

Figura 62 A keni dëgjuar për ndonjë fshat ose zonë rurale të njohur për turizmin në vendin tuaj?

41.1% e të anketuarve kanë pas informacione për fshatrat e kësaj komune, ndërsa 58.9% e tyre nuk kishin informacione.

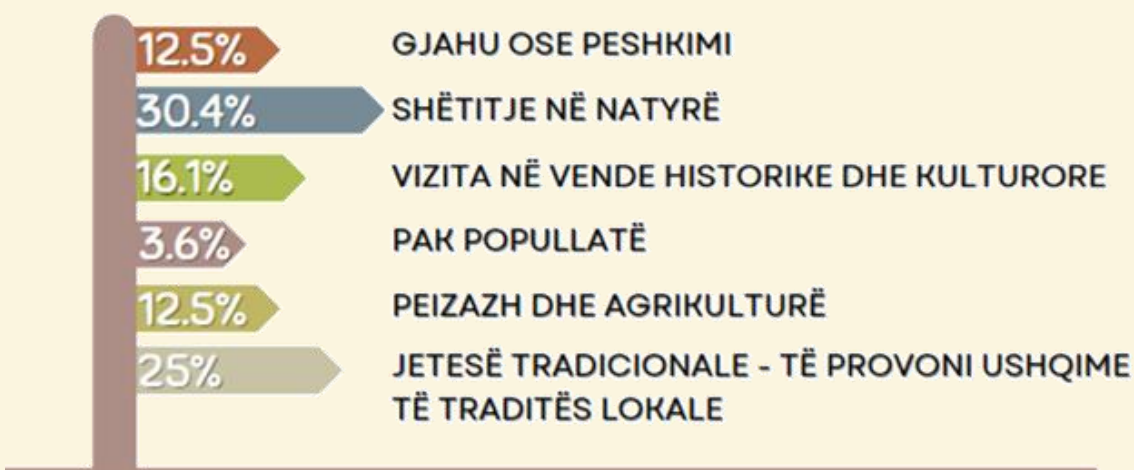

Figura 63 Pse preferoni të vizitoni një zonë rurale?

Analiza e përgjigjeve të pjesëmarrësve në pyetjen "Pse preferoni të vizitoni një zonë rurale?" tregon preferencat dhe motivet e tyre për të zgjedhur turizmin rural. Këtu është një shpjegim i secilit opsion:

- 12.5% e të anketuarve preferojnë turizmin rural si aktivitet te gjahut ose peshkimit.
- 25% e të anketuarve preferojnë vizita në zonat rurale në kërkim të jetës tradicionale dhe të përjetimit të ushqimeve dhe traditës lokale.
- 12.5% e të anketuarve preferojnë vizita në zonat rurale si rezultat i peizazhit dhe agrikulturës. Të anketuarit vlerësojnë peizazhet natyrore dhe agrikulturën në zonat rurale, duke kërkuar një përvojë të pasur në natyrë dhe duke i shijuar pamjet natyrore dhe bukurinë e peizazhit rural.

- 3.6% e të anketuarve preferojnë vizita në zonat rurale pasi qe preferojnë jetën e qetë dhe numrin me të vogël të popullatës.
- 30.4% e të anketuarve preferojnë vizita në zonat rurale me qëllim shëtitjet në natyrë. Shumica dërrmuese e të anketuarve preferojnë turizmin rural për shëtitjet në natyrë. Kjo preferencë ka të bëjë me dëshirën për të eksploruar mjediset natyrore të zonave rurale dhe për të shijuar frytet e ambientit natyror.
- 16.1% e të anketuarve preferojnë vizita në zonat rurale me qëllim të vizitave në vende historike dhe kulturore. Këta të anketuar preferojnë turizmin rural për vizitat në vende historike dhe kulturore. Kjo përfshin njohjen me trashëgiminë kulturore dhe historike të zonave rurale.

Kjo analizë tregon se motivet për të vizituar zonat rurale ndryshojnë nga preferencat individuale, duke pasqyruar një shumëllojshmëri të interesave dhe dëshirave të pjesëmarrësve.

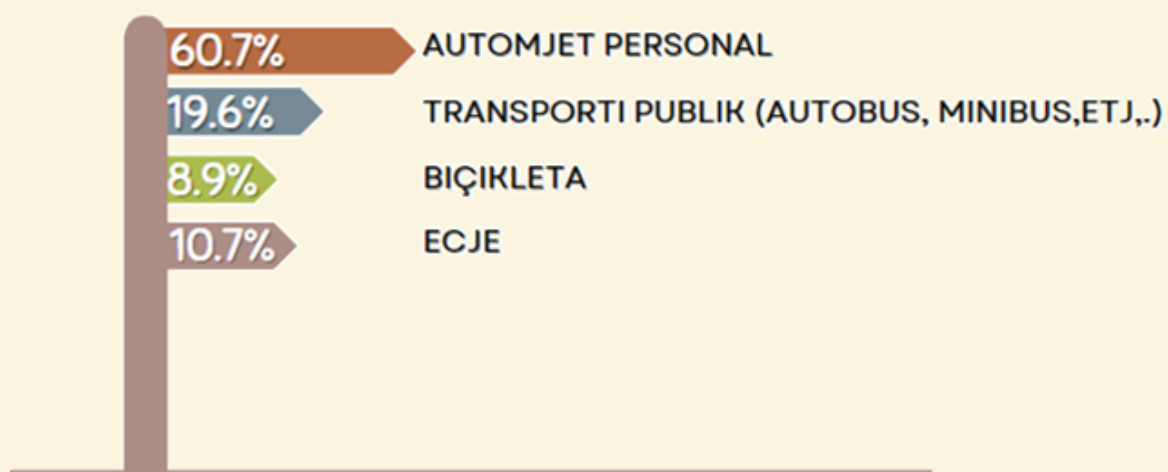

Figura 64 Si udhëtoni në destinacionet rurale?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Si udhëtoni në destinacionet rurale?" nga pyetësi mund të nxjerrim disa konkluzione rreth mënyrave të preferuara të udhëtimit drejt destinacioneve rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 60.7% e të anketuarve preferonin udhëtimin me automjet personal. Shumica e pjesëmarrësve preferojnë të udhëtojnë drejt destinacioneve rurale me automjetin e tyre personal. Kjo mund të jetë e pritur për shkak të fleksibilitetit dhe lehtësisë së udhëtimit me mjetin e tyre..

- 8.9% e të anketuarve preferonin udhëtimin me biçikleta. një grup i vogël i pjesëmarrësve preferon të udhëtojnë në destinacionet rurale me biçikletë. Kjo është një alternativë e qëndrueshme dhe e shëndetshme për udhëtimin.
- 10.7% e të anketuarve preferonin ecjen. pjesëmarrës preferojnë të ecin për të arritur në destinacionet rurale. Kjo mund të lidhet me dëshirën për të eksploruar mjedisin dhe natyrën në mënyrë të drejtpërdrejtë
- 19.6% e të anketuarve preferonin udhëtimin me transport publik (autobus, minibus, etj.). një grup i caktuar preferon të përdorë transportin publik, përfshirë autobusin, minibusin, dhe mjetet e tjera, për të udhëtuar në destinacionet rurale. Kjo mund të jetë zgjedhur për shkak të përshtatshmërisë dhe çmimit më të ulët.

Shumica e pjesëmarrësve preferojnë të udhëtojnë në destinacionet rurale me automjet personal, ndërsa një grup i vogël preferon mënyra alternative si biçikleta, ecja, apo transporti publik. Po të krahasojmë me të anketuarit nga komunat tjera të observuara, përqindja e të anketuarve që preferojnë transportin publik në komunën e Rahovecit është me e lartë.

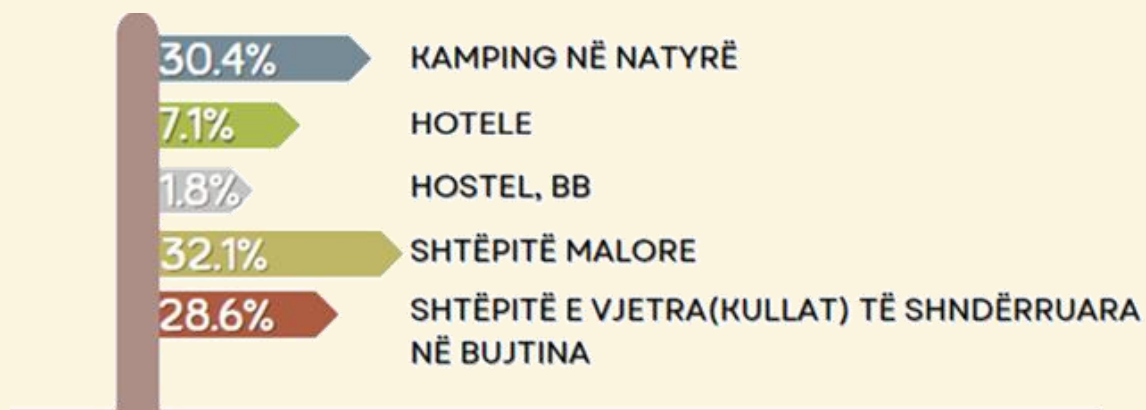

Figura 65 Cilin lloj të akomodimit e preferoni në zonat rurale?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilin lloj të akomodimit e preferoni në zonat rurale?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për llojet e ndryshme të akomodimit në zonat rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 7.1% e të anketuarve preferojnë të akomodohen në hotele në zonat rurale. Njëherazi ky është një numër i vogël i pjesëmarrësve që preferojnë akomodim në hotele në zonat rurale. Ky fakt gjithashtu tregon se një pjesë e vizitorëve dëshirojnë një nivel më të lartë të komoditetit dhe shërbimeve të ofruara nga hotelet.
- 1.8% e të anketuarve tregojnë preferencën e tyre për të akomoduar në hostele & BB.

- 30.4% e të anketuarve tregojnë një preferencë të shprehur ndaj kampimit në natyrë si mënyrë për të akomoduar veten në zonat rurale. Kjo mund të lidhet me dëshirën për të qëndruar pranë natyrës dhe përvojës së kampimit.
- 28.6% e të anketuarve preferonin akomodimin në shtëpitë e vjetra (kullat) të shndërruara në bujtina. Ky në fakt paraqet një numër të konsiderueshëm të pjesëmarrësve që preferojnë të qëndrojnë në shtëpi tradicionale të shndërruara në bujtina, duke treguar për një dëshirë për një akomodim autentik dhe të përshtatur me mjedisin lokal.
- 32.1% e të anketuarve preferonin akomodimin në shtëpitë malore. Shumica e pjesëmarrësve preferojnë të qëndrojnë në shtëpi malore. Ky grup mund të dëshirojë një eksperiencë më afër natyrës dhe kulturës së zonës malore.

Pjesëmarrësit kanë preferenca të ndryshme në lidhje me llojet e akomodimit në zonat rurale. Disa preferojnë eksperiencat e natyrës me kamping, ndërsa të tjerë preferojnë shtëpitë malore, bujtina tradicionale, ose hotelet.

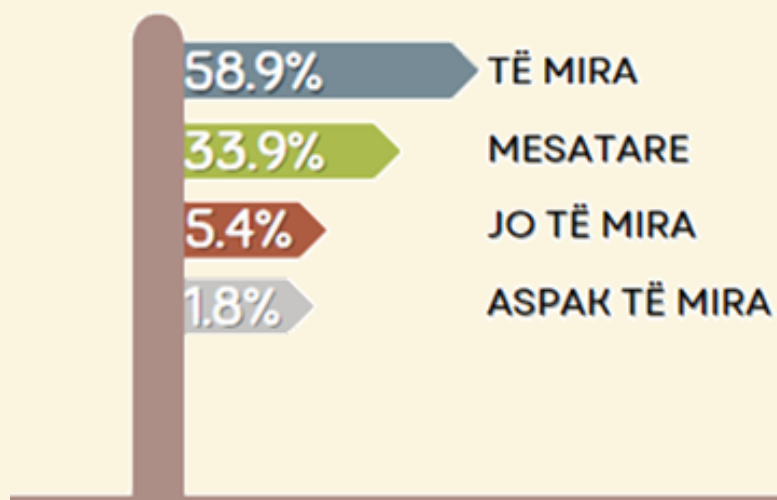

Figura 66 Çfarë përvojash keni në lidhje me akomodimin dhe ushqimin në zonat rurale?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Çfarë përvojash keni në lidhje me akomodimin dhe ushqimin në zonat rurale?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për llojet e ndryshme të akomodimit në zonat rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 58.9% e të anketuarve, shprehën se kanë pasur përvoja të mira të akomodimit si dhe të ushqimit në zonat të cilat i kishin vizituar.

- 33.9% e të anketuarve, shprehën të kenë kaluar përvoja mesatare për sa i përket akomodimit dhe ushqimit në zonat rurale të frekuentuara.
- 5.4% e të anketuarve, të pakënaqur më kushtet e akomodimit dhe të ushqimit në zonat rural të frekuentuar.
- 1.8% e të anketuarve nga kjo komunë nuk janë as pak të kënaqur me mbështetjen e BE.

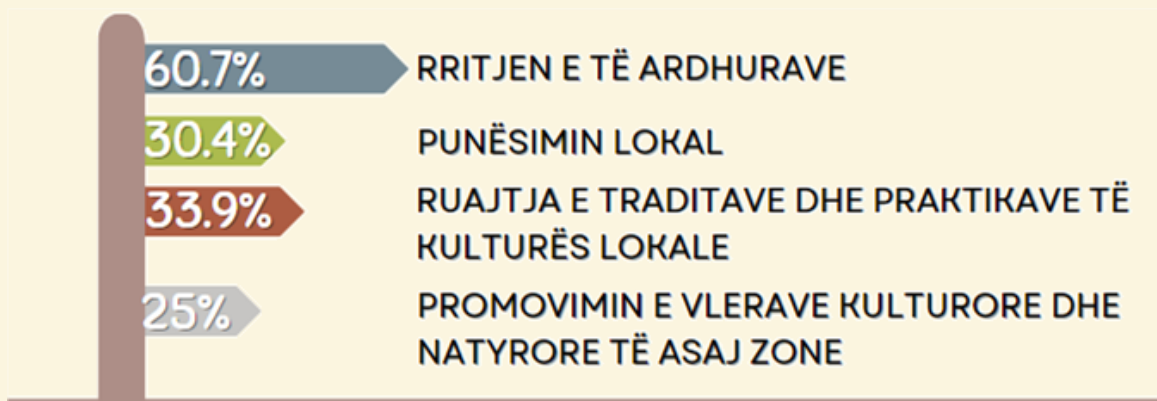

Figura 67 Sipas jush, si ndikon turizmi rural në zhvillimin ekonomik dhe të qëndrueshëm të komuniteteve rurale në Kosovë?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Si ndikon turizmi rural në zhvillimin ekonomik dhe të qëndrueshëm të komuniteteve rurale në Kosovë?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për llojet e ndryshme të akomodimit në zonat rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 60.7% e të anketuarve, shprehën se turizmi rural ndikon shumë në rritjen e të ardhurave në ekonomin rurale.
- 33.9% e të anketuarve, shprehën se turizmi rural ndikon në ruajtjen e traditave dhe praktikave të kulturës lokale.
- % e të anketuarve, shprehën se turizmi rural ndikon në promovimin e vlerave kulturore dhe natyrore të asaj zone.
- % tjetër e të anketuarve shprehën se turizmi rural ndikon pozitivisht në kombinim të aktiviteteve të lartë cekura.

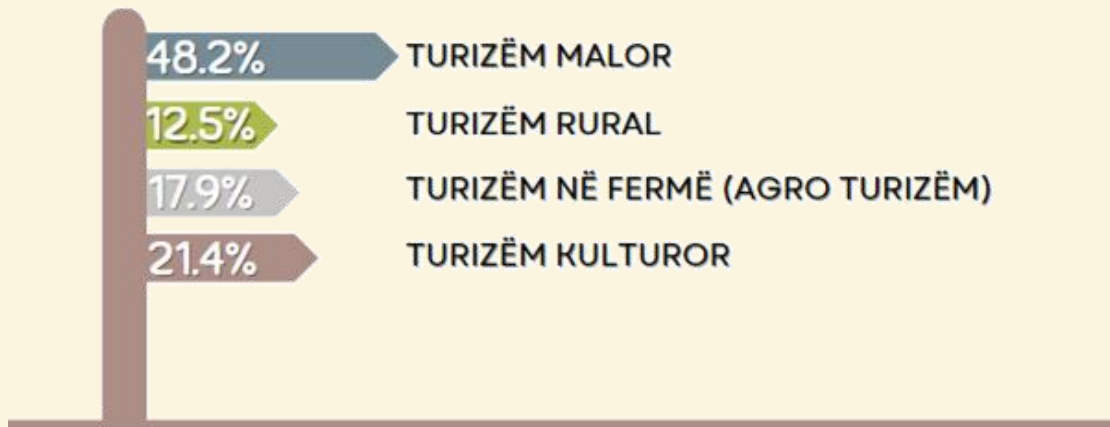

Figura 68 Çfarë lloj shërbimesh dhe aktivitete shihen ofrohen në zonat rurale të Kosovës për turistët?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Çfarë lloj shërbimesh dhe aktivitete shihen ofrohen në zonat rurale të Kosovës për turistët?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth llojeve të shërbimeve dhe aktiviteteve të preferuara në zonat rurale të Kosovës. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 21.4% e të anketuarve mendonin se zonat rurale në komunën e Rahovecit ofrojnë turizëm kulturor. Përkatësisht një numër i pjesëmarrësve që identifikohen me turizmin kulturor në zonat rurale të Kosovës. Kjo përfshin shërbime dhe aktivitete që promovojnë dhe prezantojnë trashëgiminë kulturore dhe historike të zonës.
- 48.2% e të anketuarve mendonin se zonat rurale në komunën e Rahovecit ofrojnë turizëm malor. Shumica e pjesëmarrësve preferojnë turizmin malor. Ky lloj turizmi mund të përfshijë aktivitete si hiking, shëtitje në natyrë, dhe përvojë të përgjithshme malore.
- 17.9% e të anketuarve mendonin se zonat rurale në komunën e Rahovecit ofrojnë turizëm në fermë (Agro-turizëm). Një numër i konsiderueshëm i pjesëmarrësve preferojnë turizmin në fermë ose agro-turizmin. Ky grup mund të kërkojë eksperiencat e bujqësisë dhe mjedisin rural, duke përfshirë qëndrimin në ferma të vërteta.
- 12.5% gjithashtu mendonin se zonat rurale në komunën e Rahovecit ofrojnë turizëm rural. Ka një grup i cili preferon përgjithësisht turizmin rural. Kjo mund të përfshirë një gamë të gjerë të aktiviteteve dhe shërbimeve që lidhen me jetën rurale, duke përfshirë shëtitje në natyrë, aktivitete bujqësore, dhe njohje me traditat lokale.

Në përgjithësi, pjesëmarrësit shprehen të interesuar për një spektër të gjerë të shërbimeve dhe aktiviteteve në zonat rurale të Kosovës. Turizmi malor është shfaqur si më i preferuari, ndjekur nga turizmi kulturor dhe turizmi rural.

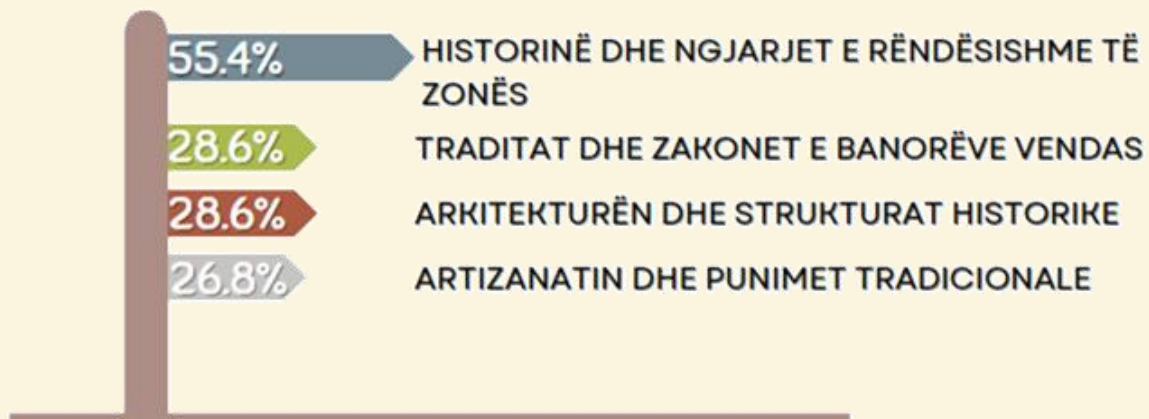

Figura 69 Cilin aspekt të trashëgimisë kulturore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilin aspekt të trashëgimisë kulturore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth interesave të pjesëmarrësve për njohjen e trashëgimisë kulturore gjatë udhëtimeve rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 28.6% e të anketuarve potencuan aspektin e arkitekturës dhe strukturat historike. Ka një numër të vogël pjesëmarrësish të cilët shprehen të interesuar për njohjen e arkitekturës dhe strukturave historike të zonave rurale.
- 28.6% e të anketuarve potencuan aspektin e traditës dhe zakoneve të banorëve lokal.
- 26.8% e të anketuarve potencuan aspektin e artizanal dhe punimet tradicionale. Disa pjesëmarrës preferojnë të mësojnë më shumë rreth traditës dhe aktiviteteve artizanale, duke treguar një interes për zhanre të tilla të trashëgimisë kulturore.
- 55.4% e të anketuarve potencuan aspektin historik dhe ngjarjet e rëndësishme të zonës, pra një numër i pjesëmarrësve shprehen të interesuar për historinë dhe ngjarjet e rëndësishme të zonave rurale.

Gjithashtu kjo analizë tregon një gamë të gjerë të interesave të pjesëmarrësve në mësimet të ndryshme të trashëgimisë kulturore gjatë udhëtimit rural në Kosovë.

Figura 70 Cilin aspekt të trashëgimisë natyrore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?

Analiza e përgjigjeve në pyetjen "Cilin aspekt të trashëgimisë natyrore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?" tregon preferencat e pjesëmarrësve për të eksploruar aspekte të caktuara të trashëgimisë natyrore. Këtu janë shpjegimet e secilit opsion:

- 25% e të anketuarve preferojnë të dinë me tepër për llojllojshmërinë bimore dhe shtazore të asaj zone. Të anketuarit nga ky grup shprehin dëshirën për të mësuar më shumë rreth llojllojshmërisë bimore dhe shtazore të zonave rurale që duan të vizitojnë.
- 51.8% e të anketuarve preferojnë të dinë me tepër për monumentet e ndryshme natyrore (trungjet, burimet ujore, ujëvarat, shpellat, etj.). Numër i madh i të anketuarve interesohen për të eksploruar dhe mësuar më shumë rreth monumenteve natyrore të ndryshme, përfshirë trungjet, burimet ujore, ujëvarat, shpellat, dhe elementet tjera të veçanta të natyrës.
- 42.9% e të anketuarve preferojnë të dinë me tepër për zonat e mbrojtura. Ky është një numër i vogël i pjesëmarrësve të cilët preferojnë të mësojnë më shumë rreth zonave të mbrojtura natyrore, ku natyra dhe biodiversiteti janë të mbrojtura nga ndërhyrjet njerëzore.

Përfundimisht, kjo analizë tregon se pjesëmarrësit kanë interes të ndryshëm rreth aspekteve të trashëgimisë natyrore, dhe disa preferojnë të njihen me një gamë të gjerë të elementeve natyrore dhe të mbrojtura në zonat rurale.

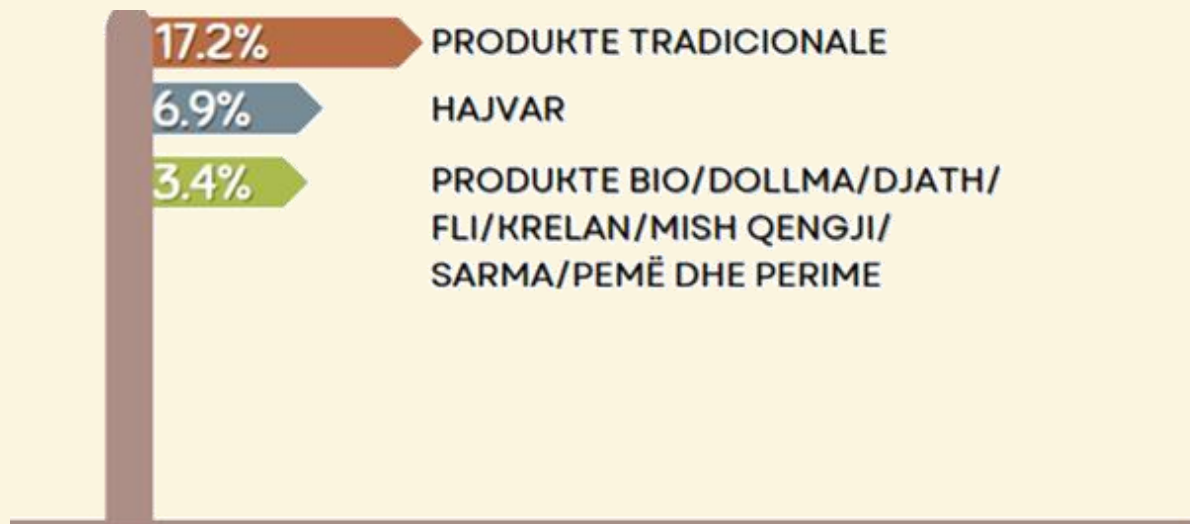

Figura 71 Çfarë produkte preferoni më së shumti?

Të anketuarit, kanë zgjedhur kryesisht ushqimet tradicionale përfshira edhe flijën si ushqim tradicional.

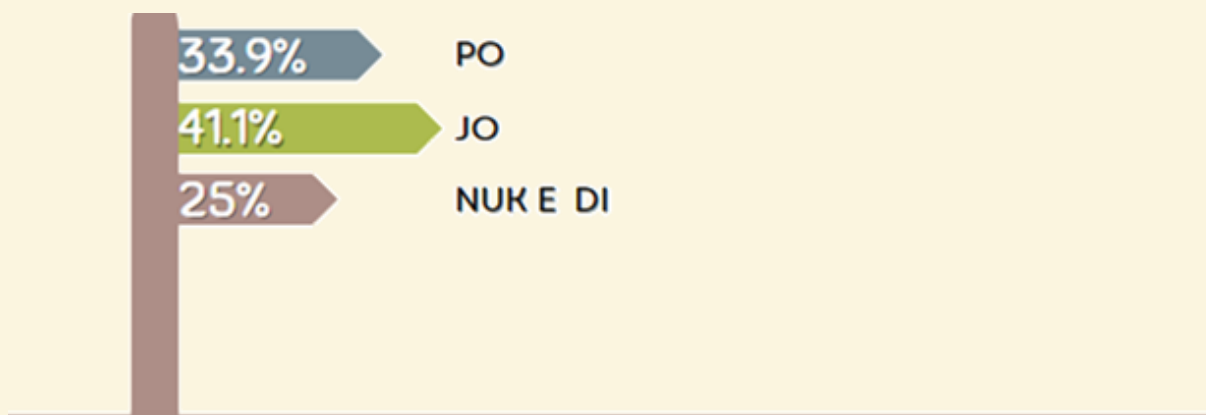

Figura 72 A mendoni se investohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "A mendoni se investohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth perceptimeve të pjesëmarrësve në lidhje me nivelin e investimeve në zhvillimin e turizmit rural.

- 41.1% e të anketuarve mendojnë se nuk investohet mjaftueshëm. Pra dominon mendimi i të anketuarve/vizitorëve se nuk investohet mjaftueshëm nga institucionet lokale dhe qendrore në zhvillimin e turizmit rural. Po ta krahasojmë këtë përqindje me përqindjen e të anketuarve nga komuna e Dragashit, Malishevës, Therandës, perceptimi edhe në këtë komunë është negativ dhe se edhe këtu të anketuarit mendojnë se ka mungesë të theksuar të investimeve.
- 25% e të anketuarve u përgjigjen me nuk e di. Pra disa pjesëmarrës nuk e dinë nëse investohet mjaftueshëm. Ky fakt gjithashtu tregon për një mungesë informacioni ose ndjeshmëri ndaj situatës aktuale të investimeve në turizmin rural. Megjithatë krahasuar me komunën e Dragashit dhe Malishevës, përgjigja në këtë opsion është me e ulët.
- 33.9% e të anketuarve mendojnë se po investohet mjaftueshëm. Ky është një numër me i lartë krahasuar me të anketuarit nga Theranda që mendojnë se po, investohet mjaftueshëm nga institucionet lokale dhe qendrore në zhvillimin e turizmit rural. Kjo sugjeron një perceptim më pozitiv dhe besim se ka përpjekje të mjaftueshme për të përmbushur potencialin e turizmit rural. Është përafërsisht perceptim i njëjtë me të anketuarit nga komuna e Dragashit dhe tërësisht e kundërta me përgjigjet e të anketuarve nga komuna e Therandës dhe të Malishevës.

Edhe ky opinion i nxjerrë nga kjo variabël mund të jetë i një rëndësie të veçantë për autoritetet lokale të komunës së Rahovecit, si dhe për institucionet qendrore dhe ndërprinesit e turizmit për të vlerësuar nëse ka nevojë për rritje të investimeve dhe se si të përmirësojnë infrastrukturën dhe shërbimet në turizmin rural në bazë të këtyre perceptimeve të komunitetit dhe vizitorëve potencialë.

Figura 73 Nëse jo, çfarë duhet të investohet?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja paraprake dhe “Nëse përgjigja ishte jo, çfarë duhet të investohet?” nga pyetësi, mund të nxjerrim disa sugjerime të pjesëmarrësve për fusha specifike ku duhet të kryhen investime për të përmirësuar turizmin rural.

- 19.2% e të anketuarve mendojnë se duhet të këtë shumë me tepër investime në informim. Pra një numër relativisht i madh i të anketuarve shprehën se është e nevojshme të investohet në informim. Kjo përfshin mundësinë për të rritur ndërgjegjësimin dhe promovimin e destinacioneve të turizmit rural, duke përmirësuar komunikimin dhe njohjen e tyre.
- 23.1% e të anketuarve mendojnë se duhet të këtë investime në infrastrukturë. Pra një numër i konsiderueshëm i të anketuarve mendojnë se mungojnë investimet në infrastrukturë dhe e përmendin infrastrukturën si një fushë për investime. Kjo mund të përfshijë investime në rrugë, energji, ujë, dhe të tjera shërbime infrastrukturore që mund të përmirësojnë aksesin dhe kualitetin e vizitave turistike. Ky perceptim është pothuajse i njëjtë me të anketuarit e komunës së Therandës.
- 15.4% e të anketuarve mendojnë se duhet të këtë investim në marketing/promovim. Ky është një numër i vogël i pjesëmarrësve krahasuar me komuna tjera që shprehën se duhet të investohet në fushën e marketingut dhe promovimit. Kjo mund të përfshijë fushata reklamuese, prezantime të destinacioneve, dhe strategji për të çekur më shumë vizitorë.
- 42.3% e të anketuarve mendojnë se duhet të këtë investime në subvencionim të bizneseve të vogla e tradicionale. Shumica e të anketuarve përmendin subvencionimin e bizneseve të vogla dhe tradicionale si një fushë për investime. Ky aspekt mund të përfshijë ndihmë financiare dhe mbështetje për biznese lokale që ofrojnë produkte dhe shërbime tradicionale.

Vlerësimi i të anketuarve në këtë pikë mund të jetë vlerësim i rëndësishëm që mund të shërbejë si udhëzues për autoritetet lokale, qendrore dhe investitorët që janë të interesuar të ndërmarrin veprime konkrete për të përmirësuar turizmin rural, duke adresuar kërkesat dhe nevojat e identifikuara nga komuniteti dhe vizitorët potencialë.

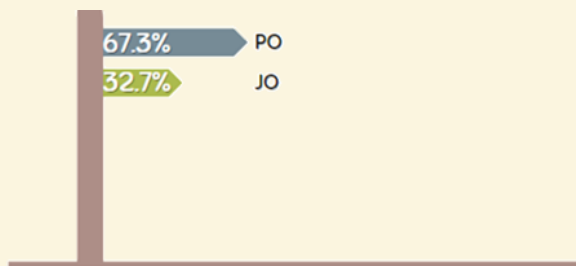

Figura 74 A keni një destinacion rural të preferuar që dëshironi të vizitoni?

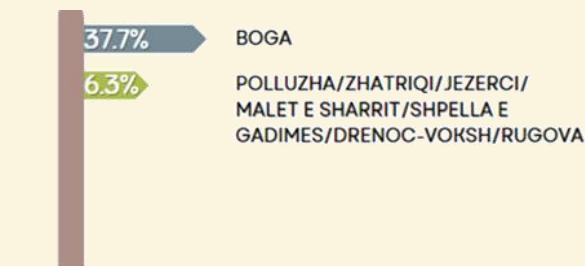

Figura 75 Nëse po, cili është ai?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "A keni një destinacion rural të preferuar që dëshironi të vizitoni?" nga pPyetëtori, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për destinacione rurale.

- 33% e të anketuarve janë përgjigjur me "Po". Vetëm një numër i vogël i të anketuarve kanë një destinacion rural të preferuar që dëshirojnë të vizitojnë. Kjo tregon një nivel të lartë të interesit dhe dëshirës për të eksploruar zonat rurale
- 67% e të anketuarve janë përgjigjur me "Jo". Pjesa dërmuese e të anketuarve shprehen se nuk kanë një destinacion rural të preferuar që dëshirojnë të vizitojnë. Kjo mund të interpretohet si një mungesë e dëshirës aktive ose njohurive për një destinacion të caktuar rurale.

Gjithashtu të anketuarit janë shprehur edhe për vendin e tyre të preferuar për ta vizituar, dhe ajo që bije në sy është fakti që një numër i të anketuarve preferojnë edhe vizita jashtë komunës së Rahovecit dhe më gjerë.

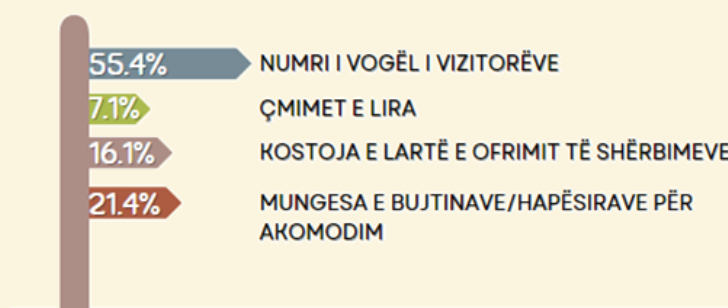

Figura 76 Cilat janë sfidat kryesore që komunitetet rurale mund të ballafaqohen me zhvillimin e turizmit?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilat janë sfidat kryesore që komunitetet rurale mund të ballafaqohen me zhvillimin e turizmit?" nga pyetëtori, mund të nxjerrim si konkluzion se

shumica e të anketuarve mendojnë se mungesa e infrastrukturës është nja nga sfidat kryesore qe komuniteti rural po ballafaqohet kur është ne pyetje turizmi rural.

THERANDA

Komuna e Therandës, shtrihet në pjesën jug-perëndimore të vendit, ku ofron një strehë potenciale për të pasionuarit pas turizmit rural. Vizitorët në këtë rajon mund të zhyten në aspektet e mëposhtme:

- Bukuria natyrore: Theranda ka të ngjarë të mburret me peizazhe piktoreske, duke përfshirë kodrat rreth e rrotull, fushat e gjelbra dhe terrenet malore. vizitorët e interesuar për natyrën mund të eksplorojnë shtigjet e ecjes, të vëzhgojnë florën dhe faunën lokale dhe të shijojnë qetësinë e mjedisit rural.
- Trashëgimia kulturore: Zonat rurale shpesh ruajnë tradita të pasura kulturore. Theranda më fshatra tradicionale dhe ngjarje kulturore që ofrojnë këto lokalitet rurale të Therandës.
- Agro-Turizmi: Duke pasur parasysh natyrën bujqësore të shumë zonave rurale, Theranda ofron përvoja agro-turizmi. Kjo mund të përfshijë vizita në fermë, pjesëmarrje në aktivitetet bujqësore dhe mundësinë për të shijuar prodhimet lokale, të freskëta të fermës.
- Kuzhina tradicionale: Theranda mburret me një trashëgimi të pasur kulinare. Vizitorët mund të kenë mundësinë të shijojnë pjatat tradicionale, të përgatitura duke përdorur përbërës me burim vendas. Udhëtimet ushqimore dhe eksperiencat e kuzhinës mund të jenë pjesë e ofertave të turizmit rural.

Në vijim kemi pasqyruar rezultatin e hulumtimit të realizuar me 50 të anketuar – turist/vizitorë nga komuna e Therandës.

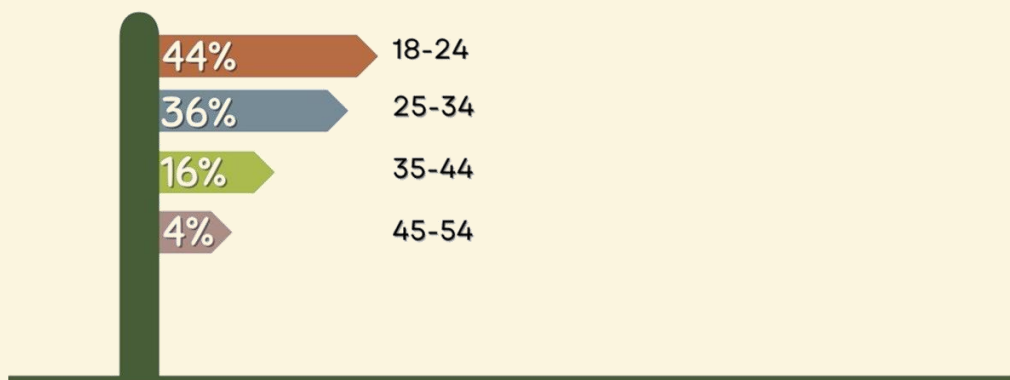

Figura 77 Mosha dhe Gjinia e të anketuarve

Numri i përgjigjeve për të gjitha grupet dhe gjininë është 50, pjesëmarrja femërore është më e lartë në grup moshat 18-24 dhe 25-34 vjeç. Pjesëmarrja mashkullore është më e lartë në grup moshat 18-24 dhe 25-34 vjeç. Ka disa pjesëmarrës të cilët nuk kanë specifikuar gjininë e tyre (22 në total). Pjesëmarrja në grup moshat më të mëdha (35-44 dhe 45-54 vjeç) është më e ulët në krahasim me grup moshat e tjera.

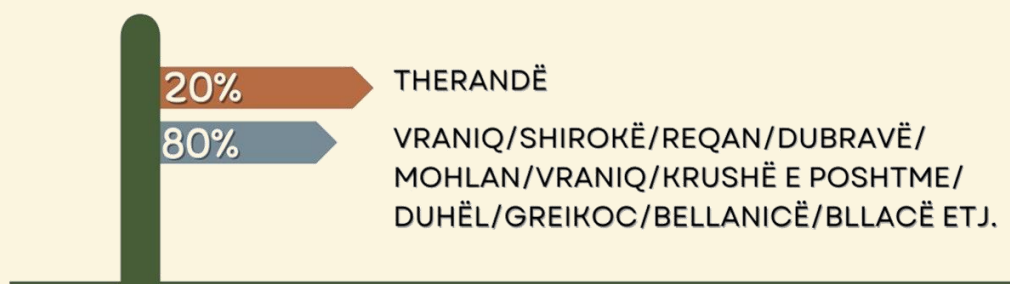

Figura 78 Qyteti dhe lagjja ose fshati ku banoni?

Nga rezultatet e hulumtimit vërehet se një numër i konsideruar i të anketuarve pjesëmarrës në këtë hulumtim ishin nga qyteti i Therrandës. Pjesa tjetër e të anketuarve ishin nga fshatrat për rreth kësaj komune.

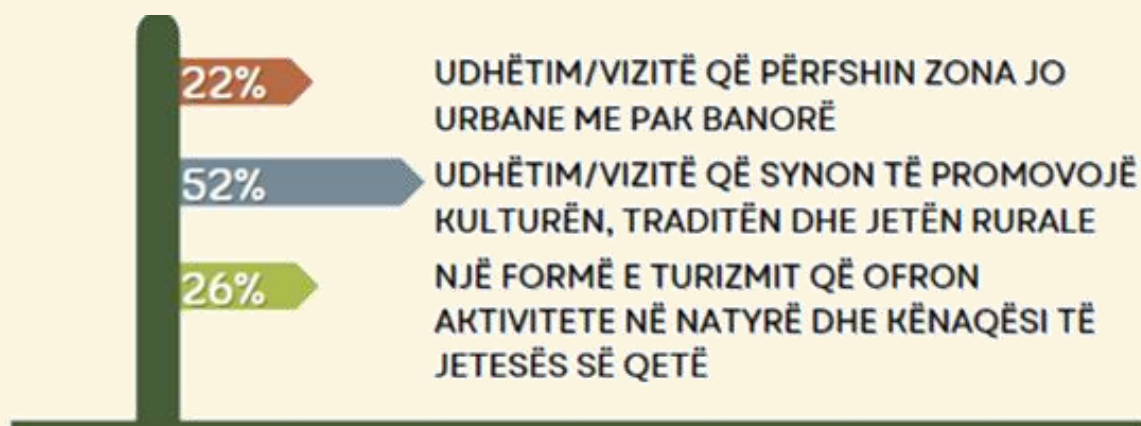

Figura 79 Çka kuptoni me turizëm rural?

Nga rezultatet e hulumtimit vërehet se:

- 52% e të anketuarve turizmin rural e përkufizojnë si një formë e udhëtim/vizitë që synon të promovojë kulturën, traditën dhe jetën rurale. Pjesa më e madhe e të anketuarve shohin turizmin rural si një mënyrë për të promovuar dhe eksploruar kulturën, traditën dhe jetën rurale. Ky kuptim lidhet ngushtë me njohjen dhe respektimin e vlerave të komuniteteve rurale.
- 22% e të anketuarve turizmin rural e përkufizojnë si një formë e udhëtim/vizitë që përfshin zona jo urbane me pak banorë. Një numër i pjesëmarrësve e kuptojnë turizmin rural si një udhëtim në zona jashtë qyteteve, të cilat karakterizohen nga një numër i vogël banorësh.
- 26% e të anketuarve turizmin rural e përkufizojnë si një formë e turizmit që ofron aktivitete në natyrë dhe kënaqësi të jetesës së qetë. Pjesëmarrësit që shprehin këtë kuptim lidhin turizmin rural me përvojat natyrore dhe një stil të jetesës të qetë. Aktivitetet në natyrë dhe relaksimi janë thelbësore për këtë perceptim.

Përgjigjet tregojnë një kuptim të ndryshëm të termave "turizmi rural" për pjesëmarrësit, duke theksuar natyrën e qetë të jetesës rurale, mungesën e urbanizmit, dhe promovimin e kulturës dhe traditave lokale. Kjo mund të jetë e rëndësishme për të kuptuar preferencat dhe perceptimet e vizitorëve potencialë në lidhje me turizmin rural në kontekstin e përgjithshëm.

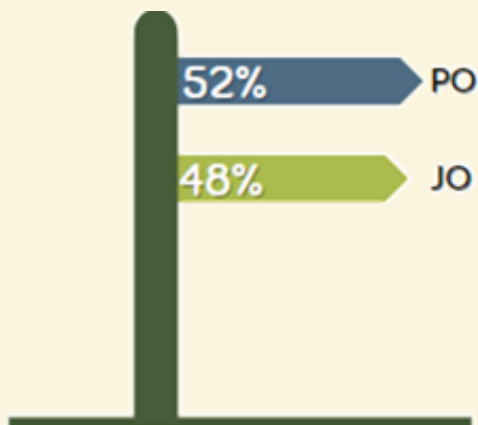

Figura 80 A keni dëgjuar për ndonjë fshat ose zonë rurale të njohur për turizmin në vendin tuaj?

52% e të anketuarve kanë pas informacione për fshatrat e kësaj komune, ndërsa 48% e tyre nuk kishin informacione.

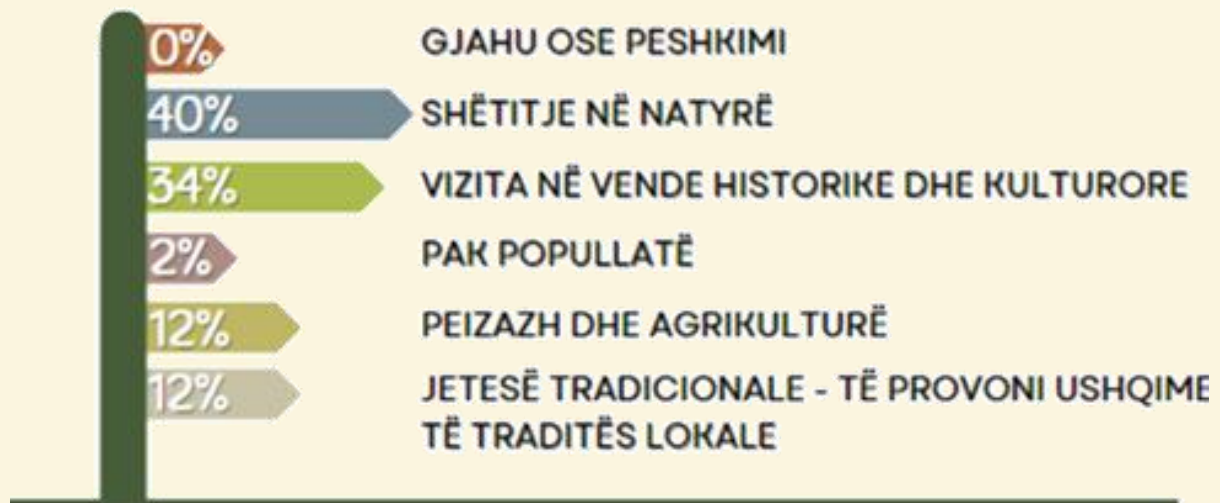

Figura 81 Pse preferoni të vizitoni një zonë rurale?

Analiza e përgjigjeve të pjesëmarrësve në pyetjen "Pse preferoni të vizitoni një zonë rurale?" tregon preferencat dhe motivet e tyre për të zgjedhur turizmin rural. Këtu është një shpjegim i secilit opion:

- 12% e pjesëmarrësve preferojnë turizmin rural si pjesë e jetesë tradicionale. Një numër i të anketuarve preferojnë të vizitojnë zona rurale për të eksploruar jetën tradicionale dhe për të provuar ushqime autentike të traditës lokale. Kjo përfshinë njohjen me zakonet, kultivimin e produkteve lokale, dhe gastronominë autentike të këtyre zonave.
- 2% e të anketuarve preferojnë vizita në zonat rurale si rezultat i numrit të vogël të popullatës. Në këtë pikë të anketuarit shprehin preferencën për zonat rurale për shkak të popullsisë së pakët dhe ambientit më të qetë.

- 12% e të anketuarve preferojnë vizita në zonat rurale si rezultat i peizazhit dhe agrikulturës. Të anketuarit vlerësojnë peizazhet natyrore dhe agrikulturën në zonat rurale, duke kërkuar një përvojë të pasur në natyrë dhe duke i shijuar pamjet natyrore dhe bukurinë e peizazhit rural.
- 40% e të anketuarve preferojnë vizita në zonat rurale me qëllim shëtitjet në natyrë. Shumica dërrmuese e të anketuarve preferojnë turizmin rural për shëtitjet në natyrë. Kjo preferencë ka të bëjë me dëshirën për të eksploruar mjediset natyrore të zonave rurale dhe për të shijuar frytet e ambientit natyror.
- 34% e të anketuarve preferojnë vizita në zonat rurale me qëllim të vizitave në vende historike dhe kulturore. Këta të anketuar preferojnë turizmin rural për vizitat në vende historike dhe kulturore. Kjo përfshin njohjen me trashëgiminë kulturore dhe historike të zonave rurale.

Kjo analizë tregon se motivet për të vizituar zonat rurale ndryshojnë nga preferencat individuale, duke pasqyruar një shumëllojshmëri të interesave dhe dëshirave të pjesëmarrësve.

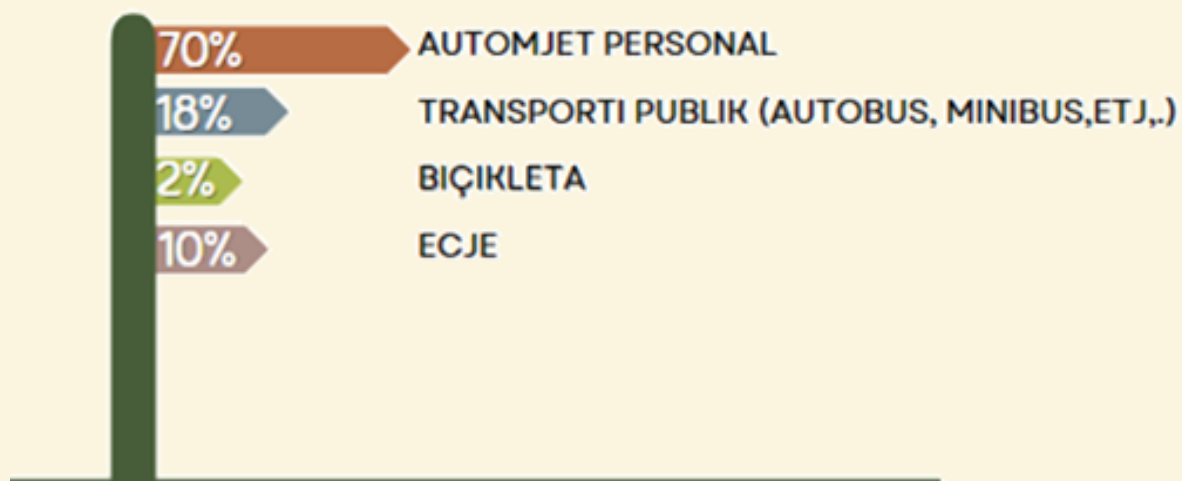

Figura 82 Si udhëtoni në destinacionet rurale?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Si udhëtoni në destinacionet rurale?" nga pyetësori mund të nxjerrim disa konkluzione rreth mënyrave të preferuara të udhëtimit drejt destinacioneve rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 70% e të anketuarve preferonin udhëtimin me automjet personal. Shumica e pjesëmarrësve preferojnë të udhëtojnë drejt destinacioneve rurale me automjetin e tyre personal. Kjo mund të jetë e pritur për shkak të fleksibilitetit dhe lehtësisë së udhëtimit me mjetin e tyre..

- 2% e të anketuarve preferonin udhëtimin me biçikleta. një grup i vogël i pjesëmarrësve preferon të udhëtojë në destinacionet rurale me biçikletë. Kjo është një alternativë e qëndrueshme dhe e shëndetshme për udhëtimin.
- 10% e të anketuarve preferonin ecjen. pjesëmarrës preferojnë të ecin për të arritur në destinacionet rurale. Kjo mund të lidhet me dëshirën për të eksploruar mjedisin dhe natyrën në mënyrë të drejtpërdrejtë
- 18% e të anketuarve preferonin udhëtimin me transport publik (autobus, minibus, etj.). një grup i caktuar preferon të përdorë transportin publik, përfshirë autobusin, minibusin, dhe mjetet e tjera, për të udhëtuar në destinacionet rurale. Kjo mund të jetë zgjedhur për shkak të përshtatshmërisë dhe çmimit më të ulët.

Shumica e pjesëmarrësve preferojnë të udhëtojnë në destinacionet rurale me automjet personal, ndërsa një grup i vogël preferon mënyra alternative si biçikleta, ecja, apo transporti publik.

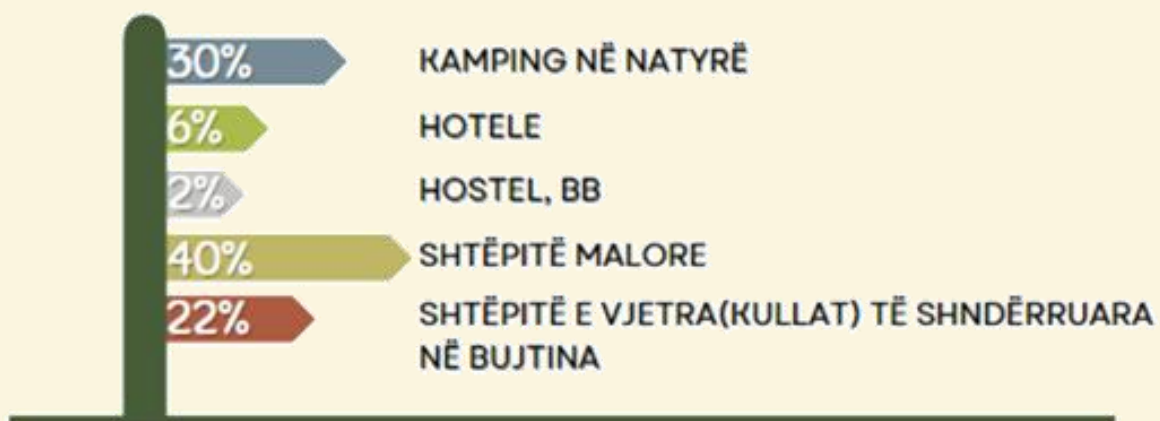

Figura 83 Cilin lloj të akomodimit e preferoni në zonat rurale?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilin lloj të akomodimit e preferoni në zonat rurale?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për llojet e ndryshme të akomodimit në zonat rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 6% e të anketuarve preferojnë të akomodohen në hotele në zona rurale. Njëherazi ky është një numër i vogël i pjesëmarrësve preferojnë akomodim në hotele në zonat rurale. Ky fakt gjithashtu tregon se një pjesë e vizitorëve dëshirojnë një nivel më të lartë të komoditetit dhe shërbimeve të ofruara nga hotelet.
- 2% e të anketuarve tregojnë preferencën e tyre për tu akomoduar në hostele & BB.

- 30 e të anketuarve tregojnë një preferencë të shprehur ndaj kampimit në natyrë si mënyrë për të akomoduar veten në zonat rurale. Kjo mund të lidhet me dëshirën për të qëndruar pranë natyrës dhe përvojës së kampimit.
- 22% e të anketuarve preferonin akomodimin në shtëpitë e vjetra (kullat) të shndërruara në bujtina. Ky në fakt paraqet një numër të konsiderueshëm të pjesëmarrësve që preferojnë të qëndrojnë në shtëpi tradicionale të shndërruara në bujtina, duke treguar për një dëshirë për një akomodim autentik dhe të përshtatur me mjedisin lokal.
- 40% e të anketuarve preferonin akomodimin në shtëpitë malore. Shumica e pjesëmarrësve preferojnë të qëndrojnë në shtëpi malore. Ky grup mund të dëshirojë një eksperiencë më afër natyrës dhe kulturës së zonës malore.

Pjesëmarrësit kanë preferenca të ndryshme në lidhje me llojet e akomodimit në zonat rurale. Disa preferojnë eksperiencat e natyrës me kamping, ndërsa të tjerë preferojnë shtëpitë malore, bujtina tradicionale, ose hotelet.

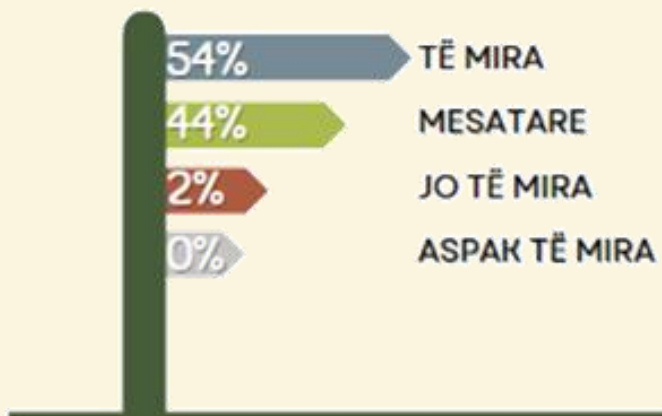

Figura 84 Çfarë përvojash keni në lidhje me akomodimin dhe ushqimin në zonat rurale?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Çfarë përvojash keni në lidhje me akomodimin dhe ushqimin në zonat rurale?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për llojet e ndryshme të akomodimit në zonat rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 54% e të anketuarve, shprehën se kanë pasur përvoja të mira të akomodimit si dhe të ushqimit në zonat të cilat i kishin vizituar.
- 44% e të anketuarve, shprehën të kenë kaluar përvoja mesatare për sa i përket akomodimit dhe ushqimit në zonat rurale të frekuentuara.
- 2% e të anketuarve, të pakënaqur më kushtet e akomodimit dhe të ushqimit në zonat rural të frekuentuar.

Nëse i krahasojmë këto përgjigje me përgjigjet nga komunat tjera të përfshira në hulumtim atëherë vizitorët nga kjo komunë tregojnë për përvoja jo shumë të mira me akomodimin në vendet e vizituara.

Figura 85 Sipas jush, si ndikon turizmi rural në zhvillimin ekonomik dhe të qëndrueshëm të komuniteteve rurale në Kosovë?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Si ndikon turizmi rural në zhvillimin ekonomik dhe të qëndrueshëm të komuniteteve rurale në Kosovë?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për llojet e ndryshme të akomodimit në zonat rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 62% e të anketuarve shprehën se turizmi rural ndikon pozitivisht në rritjen e të ardhurave, punësimin lokal, ruajtja e traditave dhe praktikave të kulturës lokale, promovimin e vlerave kulturore dhe natyrore të asaj zone
- 68 % e të anketuarve shprehen se turizmi rural ndikon ne ruajtja e traditave dhe praktikave të kulturës lokale
- 68% e e të anketuarve, shprehën se turizmi rural ndikon në rritjen ruajtja e traditave dhe praktikave të kulturës lokale
- 76% e të anketuarve, shprehën se turizmi rural ndikon në promovimin e vlerave kulturore dhe natyrore të asaj zone.

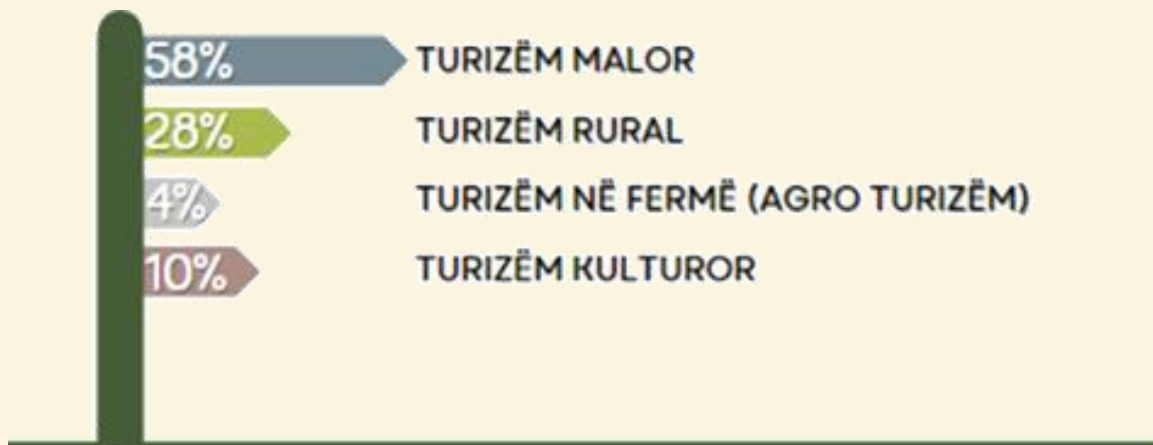

Figura 86 Çfarë lloj shërbimesh dhe aktiviteteve ofrohen në zonat rurale të Kosovës për turistët?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Çfarë lloj shërbimesh dhe aktiviteteve ofrohen në zonat rurale të Kosovës për turistët?" nga Pyetëtori, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth llojeve të shërbimeve dhe aktiviteteve të preferuara në zonat rurale të Kosovës. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 10% e të anketuarve mendonin se zonat rurale në komunën e Therandës ofrojnë turizëm kulturor. Përkatësisht një numër i pjesëmarrësve që identifikohen me turizmin kulturor në zonat rurale të Kosovës. Kjo përfshin shërbime dhe aktivitete që promovojnë dhe prezantojnë trashëgiminë kulturore dhe historike të zonës.
- 58% e të anketuarve mendonin se zonat rurale në komunën e Therandës ofrojnë turizëm malor. Shumica e pjesëmarrësve preferojnë turizmin malor. Ky lloj turizmi mund të përfshijë aktivitete si hiking, shëtitje në natyrë, dhe përvojë të përgjithshme malore.
- 4% e të anketuarve mendonin se zonat rurale në komunën e Therandës ofrojnë turizëm në fermë (Agro-turizëm). Një numër i konsiderueshëm i pjesëmarrësve preferojnë turizmin në fermë ose agro-turizmin. Ky grup mund të kërkojë eksperiencat e bujqësisë dhe mjedisin rural, duke përfshirë qëndrimin në ferma të vërteta.
- 28% gjithashtu mendonin se zonat rurale në komunën e Therandës ofrojnë turizëm rural. Ka një grup i cili preferon përgjithësisht turizmin rural. Kjo mund të përfshirë një gamë të gjerë të aktiviteteve dhe shërbimeve që lidhen me jetën rurale, duke përfshirë shëtitje në natyrë, aktivitete bujqësore, dhe njohje me traditat lokale.

Në përgjithësi, pjesëmarrësit shprehen të interesuar për një spektër të gjerë të shërbimeve dhe aktiviteteve në zonat rurale të Kosovës. Turizmi malor është shfaqur si më i preferuari, ndjekur nga turizmi kulturor dhe turizmi rural.

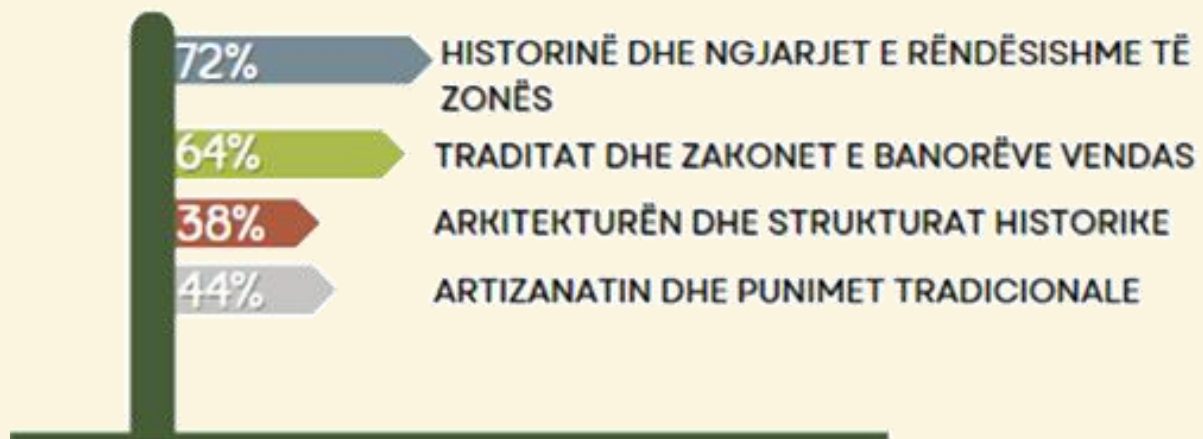

Figura 87 Cilin aspekt të trashëgimisë kulturore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilin aspekt të trashëgimisë kulturore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth interesave të pjesëmarrësve për njohjen e trashëgimisë kulturore gjatë udhëtimeve rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 38% e të anketuarve potencuan aspektin e arkitekturës dhe strukturat historike
- 44% e të anketuarve potencuan aspektin e artizanatin dhe punimet tradicionale.
- 72% e të anketuarve potencuan aspektin e historisë dhe ngjarjet e rëndësishme të zones
- 64% e të anketuarve potencuan aspektin e traditat dhe zakonet e banorëve vendas.

Pra, shumica e përgjigjeve janë përqendruar te "Historinë dhe ngjarjet e rëndësishme të zonës" dhe kombinimet e kësaj kategorie me elementë të tjera të trashëgimisë kulturore.

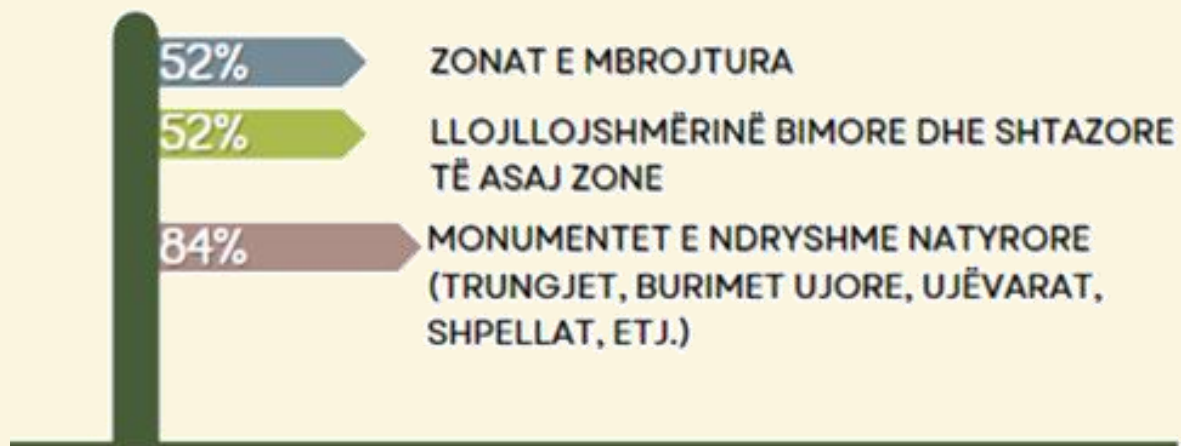

Figura 88 Cilin aspekt të trashëgimisë natyrore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?

Analiza e përgjigjeve në pyetjen "Cilin aspekt të trashëgimisë natyrore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?" tregon preferencat e pjesëmarrësve për të eksploruar aspekte të caktuara të trashëgimisë natyrore. Këtu janë shpjegimet e secilit opsion:

- 52% e të anketuarve preferojnë të dinë me tepër për llojllojshmërinë bimore dhe shtazore të asaj zone. Të anketuarit nga ky grup shprehin dëshirën për të mësuar më shumë rreth llojllojshmërisë bimore dhe shtazore të zonave rurale që duan të vizitojnë.
- 84% e të anketuarve preferojnë të dinë me tepër për monumentet e ndryshme natyrore (trungjet, burimet ujore, ujëvarat, shpellat, etj.). Numër i madh i të anketuarve interesohen për të eksploruar dhe mësuar më shumë rreth monumenteve natyrore të ndryshme, përfshirë trungjet, burimet ujore, ujëvarat, shpellat, dhe elementet tjera të veçanta të natyrës.
- 52% e të anketuarve preferojnë të dinë me tepër për zonat e mbrojtura. Ky është një numër i vogël i pjesëmarrësve të cilët preferojnë të mësojnë më shumë rreth zonave të mbrojtura natyrore, ku natyra dhe biodiversiteti janë të mbrojtura nga ndërhyrjet njerëzore.

Përfundimisht, kjo analizë tregon se pjesëmarrësit kanë interes të ndryshëm rreth aspekteve të trashëgimisë natyrore, dhe disa preferojnë të njihen me një gamë të gjerë të elementeve natyrore dhe të mbrojtura në zonat rurale.

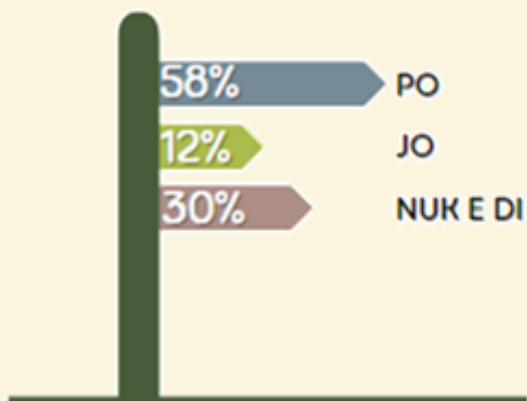

Figura 89 A do të provonit produkte ushqimore lokale gjatë qëndrimit tuaj?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "A do të provonit produkte ushqimore lokale gjatë qëndrimit tuaj?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth interesave të pjesëmarrësve për njohjen e trashëgimisë natyrore gjatë udhëtimeve rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 58% e të anketuarve shprehen se do të provonin produkte ushqimore lokale gjatë qëndrimit të tyre në zonat rurale.
- 30% e të anketuarve shprehen se nuk e dinë nëse do të provonin produkte ushqimore lokale gjatë qëndrimit të tyre në zonat rurale.
- 12% e të anketuarve shprehen se nuk do të provonin produkte ushqimore lokale gjatë qëndrimit të tyre në zonat rurale.

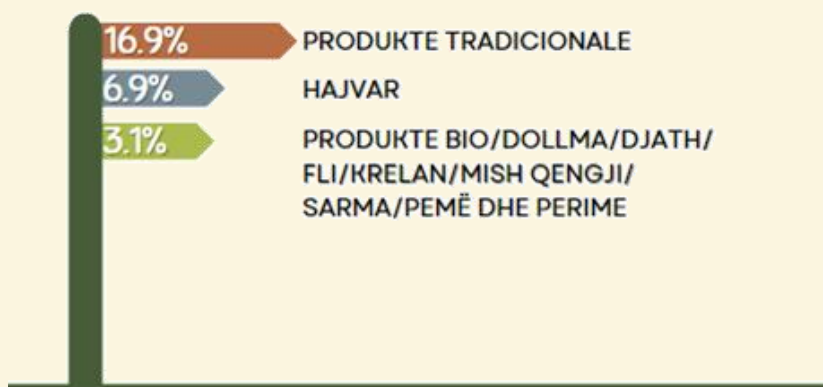

Figura 90 Çfarë produkte preferoni më së shumti?

Të anketuarit, kanë zgjedhur flijën si ushqim tradicional që do ta provonin, pastaj vijnë ushqimet tjera tradicionale.

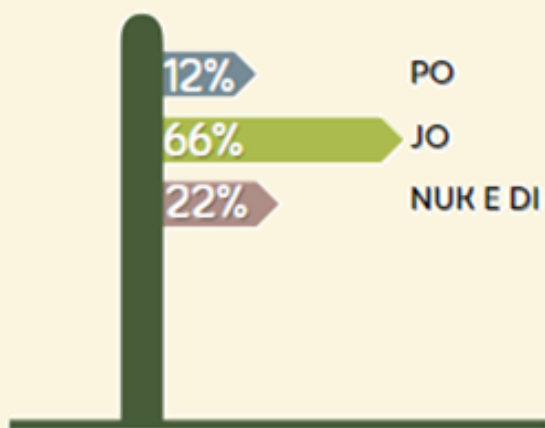

Figura 91 A mendoni se investohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "A mendoni se investohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth perceptimeve të pjesëmarrësve në lidhje me nivelin e investimeve në zhvillimin e turizmit rural.

- 66% e të anketuarve mendojnë se nuk investohet mjaftueshëm. Pra numri më i madh i të anketuarve/vizitorëve mendojnë se nuk investohet mjaftueshëm nga institucionet lokale dhe qendrore në zhvillimin e turizmit rural. Kjo tregon për shqetësimet dhe perceptimet e tyre se investimet janë të pakta. Po ta krahasojmë këtë përqindje me përqindjen e të anketuarve nga komuna e Dragashit dhe komunën e Malishevës, perceptimi në këtë komunë është akoma edhe më negativ dhe se këtu ka mungesë të theksuar të investimeve.
- 22% e të anketuarve u përgjigjen me nuk e di. Pra disa pjesëmarrës nuk e dinë nëse investohet mjaftueshëm. Ky fakt gjithashtu tregon për një mungesë informacioni ose ndjeshmëri ndaj situatës aktuale të investimeve në turizmin rural. Megjithatë krahasuar me komunën e Dragashit dhe Malishevës, përgjigja në këtë opsion është më e ulët.
- 12% e të anketuarve mendojnë se po investohet mjaftueshëm. Ky është një numër tepër i vogël që mendojnë se po, investohet mjaftueshëm nga institucionet lokale dhe qendrore në zhvillimin e turizmit rural. Kjo sugjeron një perceptim shumë më negativ dhe besim se ka përpjekje të mjaftueshme për të përmbushur potencialin e turizmit rural. Është tërësisht e kundërta me përgjigjet e të anketuarve nga komuna e Dragashit dhe po ashtu është përgjigje shumë më e ulët se në komunën e Malishevës.

Gjithashtu, me të drejt mund të theksohet fakti se informacioni i nxjerrë nga kjo variabël mund të jetë i rëndësishëm në veçantë për autoritetet lokale të komunës së Therandës, si dhe për institucionet qendrore dhe ndërprinesit e turizmit për të vlerësuar nëse ka nevojë për rritje të investimeve dhe se si të përmirësojnë infrastrukturën dhe shërbimet në turizmin rural në bazë të këtyre perceptimeve të komunitetit dhe vizitorëve potencialë.

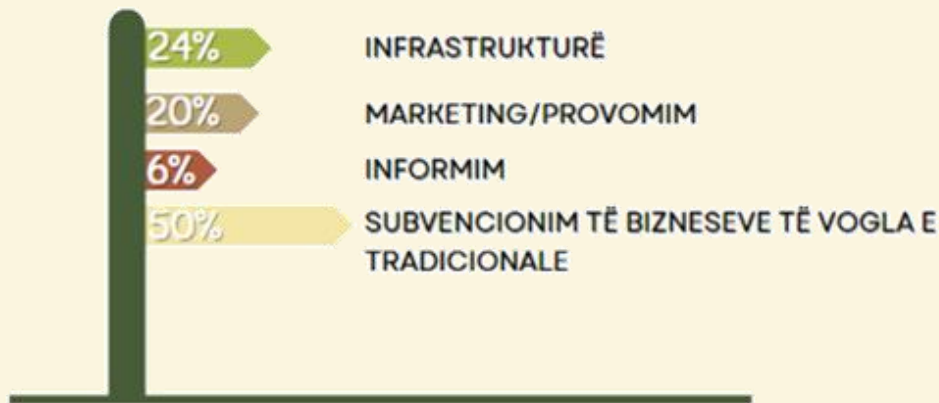

Figura 92 Nëse jo, çfarë duhet të investohet?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja paraprake dhe “Nëse përgjigja ishte jo, çfarë duhet të investohet?” nga pyetësi, mund të nxjerrim disa sugjerime të pjesëmarrësve për fusha specifike ku duhet të kryhen investime për të përmirësuar turizmin rural.

- 6% e të anketuarve mendojnë se duhet të këtë shumë me tepër investime në informim. Pra një numër i vogël i të anketuarve shprehin se është e nevojshme të investohet në informim. Kjo përfshin mundësinë për të rritur ndërgjegjësimin dhe promovimin e destinacioneve të turizmit rural, duke përmirësuar komunikimin dhe njohjen e tyre.
- 24% e të anketuarve mendojnë se duhet të këtë investime në infrastrukturë. Pra një numër i konsiderueshëm i të anketuarve mendojnë se mungojnë investimet në infrastrukturë dhe e përmendin infrastrukturën si një fushë për investime. Kjo mund të përfshijë investime në rrugë, energji, ujë, dhe të tjera shërbime infrastrukturore që mund të përmirësojnë aksesin dhe kualitetin e vizitave turistike.
- 20% e të anketuarve mendojnë se duhet të këtë investim në marketing/promovim. Disa pjesëmarrës shprehin se duhet të investohet në fushën e marketingut dhe promovimit. Kjo mund të përfshijë fushata reklamuese, prezantime të destinacioneve, dhe strategji për të çekur më shumë vizitorë.
- 50% e të anketuarve mendojnë se duhet të këtë investime në subvencionim të bizneseve të vogla e tradicionale. Gjysma e të anketuarve përmendin subvencionimin e bizneseve

të vogla dhe tradicionale si një fushë për investime. Ky aspekt mund të përfshijë ndihmë financiare dhe mbështetje për biznese lokale që ofrojnë produkte dhe shërbime tradicionale.

Pra edhe ky është një informacion i rëndësishëm që mund të shërbejë si udhëzues për autoritetet lokale, qendrore dhe investitorët që janë të interesuar të ndërmarrin veprime konkrete për të përmirësuar turizmin rural, duke adresuar kërkesat dhe nevojat e identifikuara nga komuniteti dhe vizitorët potencialë.

Figura 93 Cilat janë sfidat dhe vështirësitë kryesore që ballafaqohen ofruesit e turizmit rural në Kosovë?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilat janë sfidat kryesore që komunitetet rurale mund të ballafaqohen me zhvillimin e turizmit?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione:

- 32% e të anketuarve mendojnë se sfida kryesore është kostoja e lartë e ofrimit të shërbimeve
- 34% e të anketuarve mendojnë se sfida kryesore është numri i vogël i vizitorëve
- 2% e të anketuarve mendojnë se sfida kryesore është çmimet e lira në treg
- 32% e të anketuarve mendojnë se sfida kryesore është mungesa e infrastrukturës turistike, e bujtinave dhe hapësirave për akomodim

Përmbledhtazi, shumica e përgjigjeve janë lidhur me "Numrin e vogël të vizitorëve" dhe kombinimet e kësaj kategorie me aspekte të tjera të turizmit.

Figura 94 A keni një destinacion rural të preferuar që dëshironi të vizitoni?

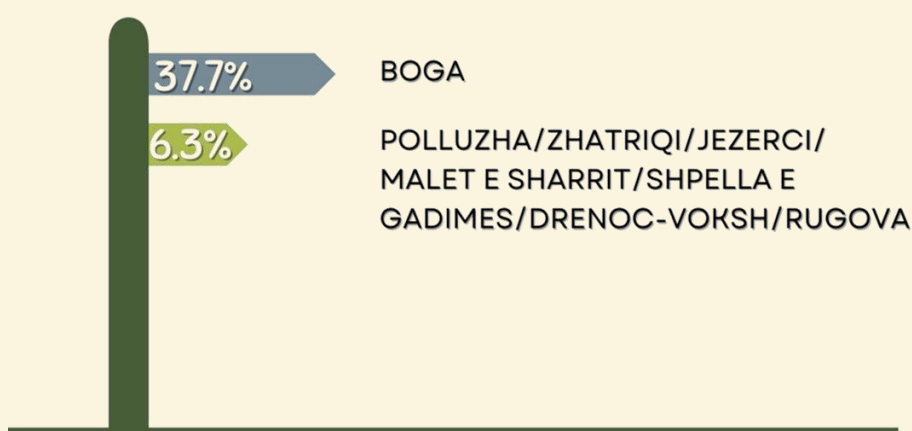

Figura 95 Nëse po, cili është ai?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "A keni një destinacion rural të preferuar që dëshironi të vizitoni?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për destinacione rurale.

- 48% e të anketuarve janë përgjigjur me "Po". Përafërsisht gjysma e të anketuarve kanë një destinacion rural të preferuar që dëshirojnë të vizitojnë. Kjo tregon një nivel të lartë të interesit dhe dëshirës për të eksploruar zonat rurale
- 52% e të anketuarve janë përgjigjur me "Jo". Pjesa dërmuese e të anketuarve shprehen se nuk kanë një destinacion rural të preferuar që dëshirojnë të vizitojnë. Kjo mund të interpretohet si një mungesë e dëshirës aktive ose njohurive për një destinacion të caktuar rurale.

Gjithashtu të anketuarit janë shprehur edhe për vendin e tyre të preferuar për ta vizituar, dhe ajo që bje në sy është fakti që një numër i të anketuarve preferojnë edhe vizita jashtë komunës së Therandës dhe më gjerë.

MAMUSHA

Mamusha, si shumë komuna në Kosovë, është një vend me një trashëgimi të pasur të diversitetit kulturore dhe atij natyrore. Zhvillimi i turizmit rural në këtë zonë mund të sjellë përparim ekonomik dhe mund të ndihmojë në ruajtjen e trashëgimisë së vyer kulturore dhe natyrore, me theks të veçantë agro-turizmi mund të zë një vend të rëndësishme në këtë komunë.

Në vijim kemi pasqyruar rezultatin e hulumtimit të realizuar me 35 të anketuar – turist/vizitorë nga komuna e Mamushës.

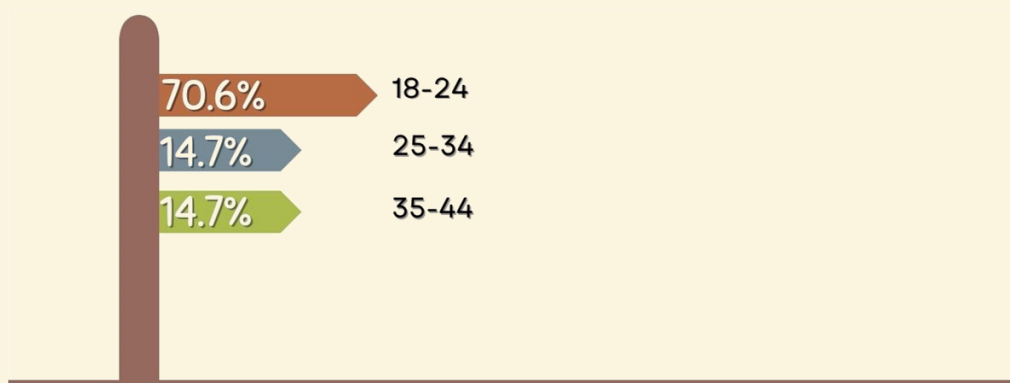

Figura 96 Moshë dhe Gjinia e të anketuarve në komunën e Mamushës

Në vijim është dhënë një analizë e detajuar të gjinisë së të anketuarve në secilën kategori moshe. Numri i përgjigjeve të të anketuarve për të gjitha grupet dhe gjininë është 56, Pjesëmarrja e gjinisë femërore dhe asaj mashkullore tek grup moshat 18-24, është e njëjtë 50/50%. Kurse tek grup moshat 25-34 pjesëmarrja e gjinisë mashkullore është më e lartë në krahasim me gjininë femërore dhe ky raport është 60/40%. Tek grup moshat 35-44 pjesëmarrja e të anketuarve të gjinisë mashkullore është shumë më e lartë se tek gjinia femërore dhe thuhet dominohet plotësisht apo 80/20%. Nëse e krahasojmë me komunat tjera moshë e të anketuarve në këtë komunë është shumë më e re.

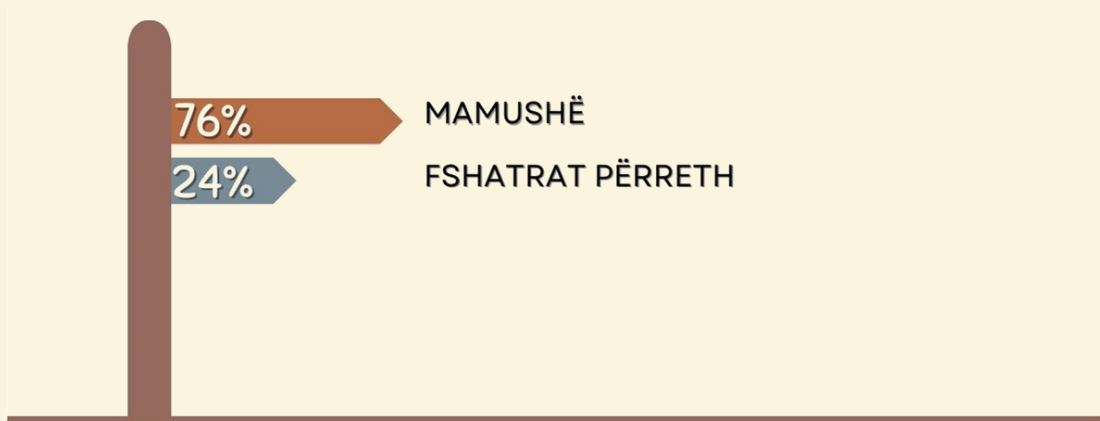

Figura 97 Qyteti dhe lagja ose fshati ku banoni?

Nga rezultatet e hulumtimit vërehet se pjesa dërmuese e të anketuarve pjesëmarrës në këtë hulumtim ishin nga qyteti i Mamushës, apo shprehur në përqindje rreth 76%. Pjesa tjetër e të anketuarve ishin nga fshatrat për rreth kësaj komune.

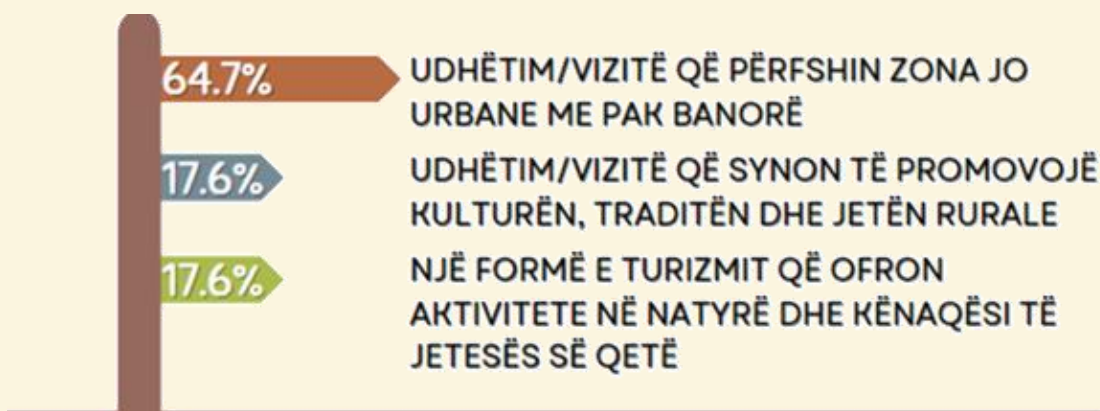

Figura 98 Çka kuptoni me turizëm rural?

Nga rezultatet e hulumtimit vërehet se:

- 17.6% e të anketuarve turizmin rural e përkufizojnë si një formë e udhëtim/vizitë që synon të promovojë kulturën, traditën dhe jetën rurale.
- 64.7% e të anketuarve turizmin rural e përkufizojnë si një formë e udhëtim/vizitë që përfshin zona jo urbane me pak banorë. Një numër i pjesëmarrësve e kuptojnë turizmin rural si një udhëtim në zona jashtë qyteteve, të cilat karakterizohen nga një numër i vogël banorësh.
- 17.6% e të anketuarve turizmin rural e përkufizojnë si një formë e turizmit që ofron aktivitete në natyrë dhe kënaqësi të jetesës së qetë.

Përgjigjet tregojnë një kuptim të ndryshëm të termave "turizmi rural" për pjesëmarrësit, duke theksuar natyrën e qetë të jetesës rurale, mungesën e urbanizmit, dhe promovimin e kulturës dhe traditave lokale. Kjo mund të jetë e rëndësishme për të kuptuar preferencat dhe perceptimet e vizitorëve potencialë në lidhje me turizmin rural në kontekstin e përgjithshëm.

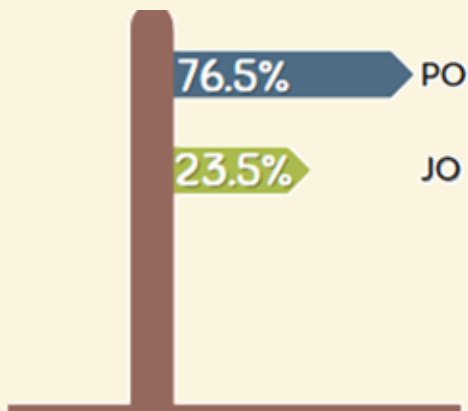

Figura 99 A keni dëgjuar për ndonjë fshat ose zonë rurale të njohur për turizmin në vendin tuaj?

76.5% e të anketuarve kanë pas informacione për fshatrat e kësaj komune, ndërsa 23.5% e tyre nuk kishin informacione. Njëherazi kjo është edhe përqindja më e lartë e të anketuarve me përgjigje pozitive sa i përket njohurive për ndonjë fshatë, zonë, apo vend turistik.

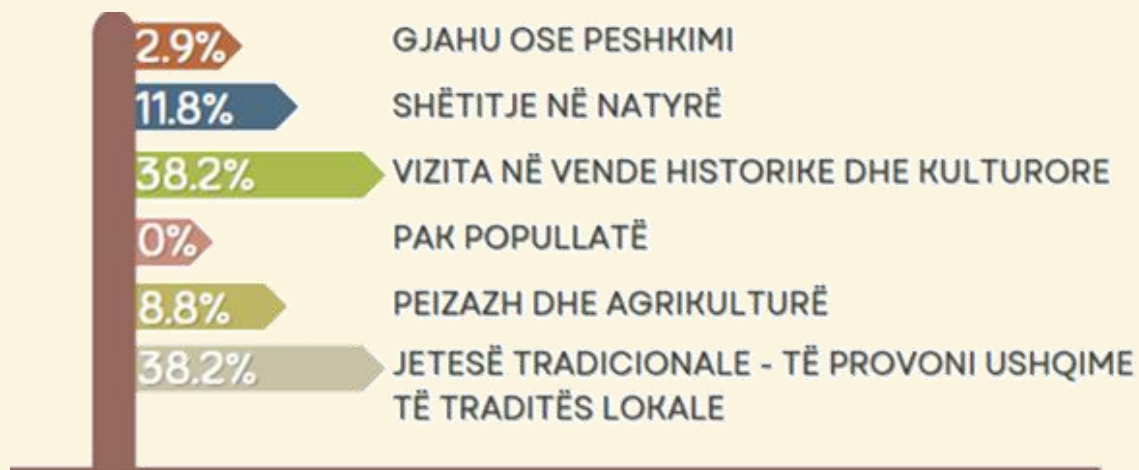

Figura 100 Pse preferoni të vizitoni një zonë rurale?

Analiza e përgjigjeve të pjesëmarrësve në pyetjen "Pse preferoni të vizitoni një zonë rurale?" tregon preferencat dhe motivet e tyre për të zgjedhur turizmin rural. Këtu është një shpjegim i secilit opsion:

- 38.2% e pjesëmarrësve preferojnë turizmin rural si pjesë e jetesë tradicionale. Një numër i të anketuarve preferojnë të vizitojnë zona rurale për të eksploruar jetën tradicionale dhe për të provuar ushqime autentike të traditës lokale. Kjo përfshinë

njohjen me zakonet, kultivimin e produkteve lokale, dhe gastronominë autentike të këtyre zonave.

- 2.9% e të anketuarve preferojnë vizita në zonat rurale si për peshkim ose gjueti.
- 8.8% e të anketuarve preferojnë vizita në zonat rurale si rezultat i peizazhit dhe agrikulturës. Të anketuarit vlerësojnë peizazhet natyrore dhe agrikulturën në zonat rurale, duke kërkuar një përvojë të pasur në natyrë dhe duke i shijuar pamjet natyrore dhe bukurinë e peizazhit rural.
- 11.8% e të anketuarve preferojnë vizita në zonat rurale me qëllim shëtitjet në natyrë. Shumica dërrmuese e të anketuarve preferojnë turizmin rural për shëtitjet në natyrë. Kjo preferencë ka të bëjë me dëshirën për të eksploruar mjediset natyrore të zonave rurale dhe për të shijuar frytet e ambientit natyror.
- 38.2% e të anketuarve preferojnë vizita në zonat rurale me qëllim të vizitave në vende historike dhe kulturore. Këta të anketuar preferojnë turizmin rural për vizitat në vende historike dhe kulturore. Kjo përfshin njohjen me trashëgiminë kulturore dhe historike të zonave rurale.

Figura 101 Si udhëtoni në destinacionet rurale?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Si udhëtoni në destinacionet rurale?" nga pyetëtori mund të nxjerrim disa konkluzione rreth mënyrave të preferuara të udhëtimit drejt destinacioneve rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 29.4% e të anketuarve preferonin udhëtimin me automjet personal. Shumica e pjesëmarrësve preferojnë të udhëtojnë drejt destinacioneve rurale me automjetin e tyre personal. Kjo mund të jetë e pritur për shkak të fleksibilitetit dhe lehtësisë së udhëtimit me mjetin e tyre..

- 2.9% e të anketuarve preferonin ecjen. pjesëmarrës preferojnë të ecin për të arritur në destinacionet rurale. Kjo mund të lidhet me dëshirën për të eksploruar mjedisin dhe natyrën në mënyrë të drejtpërdrejtë
- 67.6% e të anketuarve preferonin udhëtimin me transport publik (autobus, minibus, etj.). një grup i caktuar preferon të përdorë transportin publik, përfshirë autobusin, minibusin, dhe mjetet e tjera, për të udhëtuar në destinacionet rurale. Kjo mund të jetë zgjedhur për shkak të përshtatshmërisë dhe çmimit më të ulët.

Shumica e pjesëmarrësve preferojnë të udhëtojnë në destinacionet rurale me transport publik, ndërsa një grup i vogël preferon mënyra alternative si automjete personale apo edhe ecje, ndërsa në këtë komunë nuk preferojnë biçikletën fare.

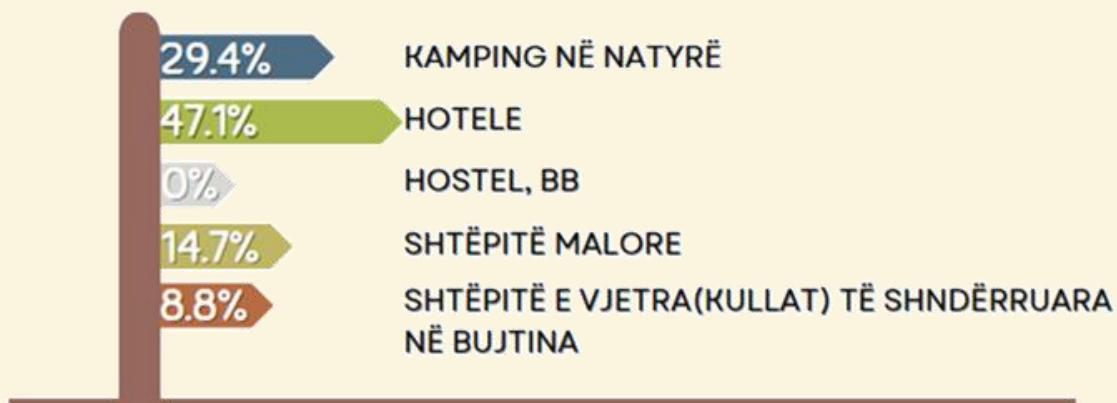

Figura 102 Cilin lloj të akomodimit e preferoni në zonat rurale?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilin lloj të akomodimit e preferoni në zonat rurale?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për llojet e ndryshme të akomodimit në zonat rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 47.1% e të anketuarve preferojnë të akomodohen në hotele në zonat rurale. Njëherazi ky është një numër i vogël i pjesëmarrësve preferojnë akomodim në hotele në zonat rurale. Ky fakt gjithashtu tregon se një pjesë e vizitorëve dëshirojnë një nivel më të lartë të komoditetit dhe shërbimeve të ofruara nga hotelet.
- 29.4% e të anketuarve tregojnë një preferencë të shprehur ndaj kampimit në natyrë si mënyrë për të akomoduar veten në zonat rurale. Kjo mund të lidhet me dëshirën për të qëndruar pranë natyrës dhe përvojës së kampimit.
- 14.7% e të anketuarve preferonin akomodimin në shtëpitë e vjetra (kullat) të shndërruara në bujtina. Ky në fakt paraqet një numër të konsiderueshëm të

pjesëmarrësve qe preferojnë të qëndrojnë në shtëpi tradicionale të shndërruara në bujtina, duke treguar për një dëshirë për një akomodim autentik dhe të përshtatur me mjedisin lokal.

- 8.8% e të anketuarve preferonin akomodimin në shtëpitë malore. Shumica e pjesëmarrësve preferojnë të qëndrojnë në shtëpi malore. Ky grup mund të dëshirojë një eksperiencë më afër natyrës dhe kulturës së zonës malore.

Pjesëmarrësit kanë preferenca të ndryshme në lidhje me llojet e akomodimit në zonat rurale. Disa preferojnë eksperiencat e natyrës me kamping, ndërsa të tjerë preferojnë shtëpitë malore, bujtina tradicionale, ose hotelet.

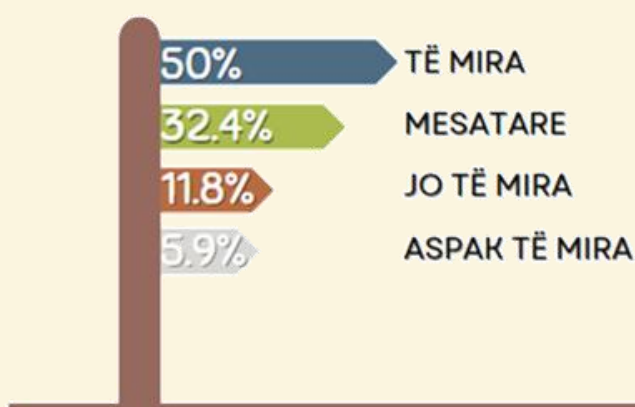

Figura 103 Çfarë përvojash keni në lidhje me akomodimin dhe ushqimin në zonat rurale?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Çfarë përvojash keni në lidhje me akomodimin dhe ushqimin në zonat rurale?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për llojet e ndryshme të akomodimit në zonat rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 50% e të anketuarve, shprehën se kanë pasur përvoja të mira të akomodimit si dhe të ushqimit në zonat të cilat i kishin vizituar.
- 32.4% e të anketuarve, shprehën të kenë kaluar përvoja mesatare për sa i përket akomodimit dhe ushqimit në zonat rurale të frekuentuara.
- 11.8% e të anketuarve shprehen se kanë pasur përvoja të këqija me akomodim dhe ushqim në zonat rural të frekuentuara. 5.9% e të anketuarve, të pakënaqur më kushtet e akomodimit dhe të ushqimit në zonat rural të frekuentuara.

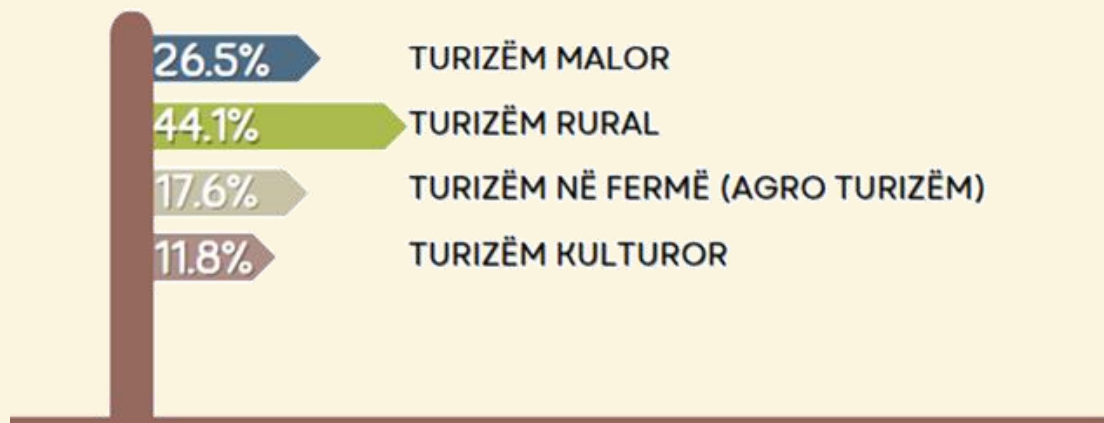

Figura 104 Çfarë lloj shërbimesh dhe aktiviteteesh ofrohen në zonat rurale të Kosovës për turistët?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Çfarë lloj shërbimesh dhe aktiviteteesh ofrohen në zonat rurale të Kosovës për turistët?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth llojeve të shërbimeve dhe aktiviteteve të preferuara në zonat rurale të Kosovës. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 11.8% e të anketuarve mendonin se zonat rurale në komunën e Mamushës ofrojnë turizëm kulturor. Përkatësisht një numër i pjesëmarrësve që identifikohen me turizmin kulturor në zonat rurale të Kosovës. Kjo përfshin shërbime dhe aktivitete që promovojnë dhe prezantojnë trashëgiminë kulturore dhe historike të zonës.
- 26.5% e të anketuarve mendonin se zonat rurale në komunën e Mamushës ofrojnë turizëm malor. Shumica e pjesëmarrësve preferojnë turizmin malor. Ky lloj turizmi mund të përfshijë aktivitete si hiking, shëtitje në natyrë, dhe përvojë të përgjithshme malore.
- 17.6% e të anketuarve mendonin se zonat rurale në komunën e Mamushës ofrojnë turizëm në fermë (Agro-turizëm). Një numër i konsiderueshëm i pjesëmarrësve preferojnë turizmin në fermë ose agro-turizmin. Ky grup mund të kërkojë eksperiencat e bujqësisë dhe mjedisin rural, duke përfshirë qëndrimin në ferma të vërteta.
- 44.1% gjithashtu mendonin se zonat rurale në komunën e Mamushës ofrojnë turizëm rural. Ka një grup i cili preferon përgjithësisht turizmin rural. Kjo mund të përfshirë një gamë të gjerë të aktiviteteve dhe shërbimeve që lidhen me jetën rurale, duke përfshirë shëtitje në natyrë, aktivitete bujqësore, dhe njohje me traditat lokale.

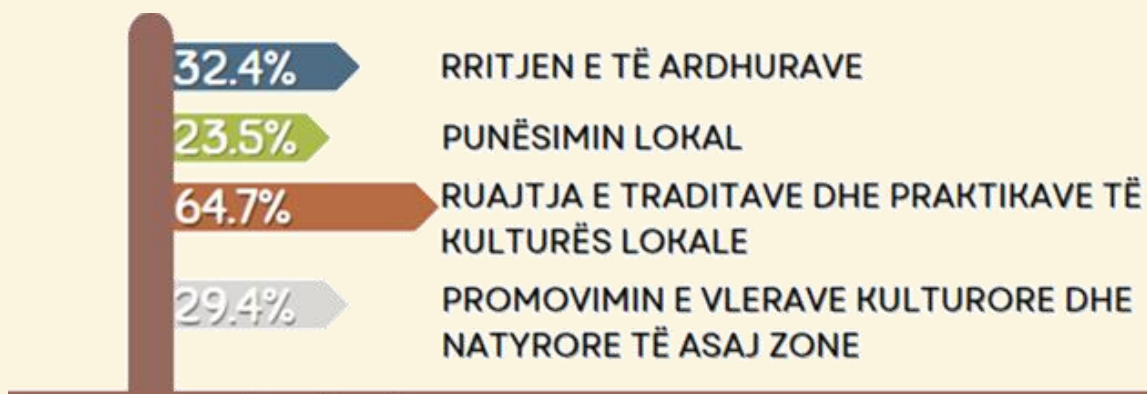

Figura 105 Sipas jush, si ndikon turizmi rural në zhvillimin ekonomik dhe të qëndrueshëm të komuniteteve rurale në Kosovë?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Si ndikon turizmi rural në zhvillimin ekonomik dhe të qëndrueshëm të komuniteteve rurale në Kosovë?" nga pyetësi, mund të nxjerrim përfundim se rreth 64.7% e të anketuarve vlerësojnë se ndikimi i turizmit rural në zhvillimin ekonomik i kontribuon me se tepërmi ruajtjes së kulturës dhe traditave lokale, 23.5% e tyre konsiderojnë se i kontribuon punësimit lokal e kështu me radhe.

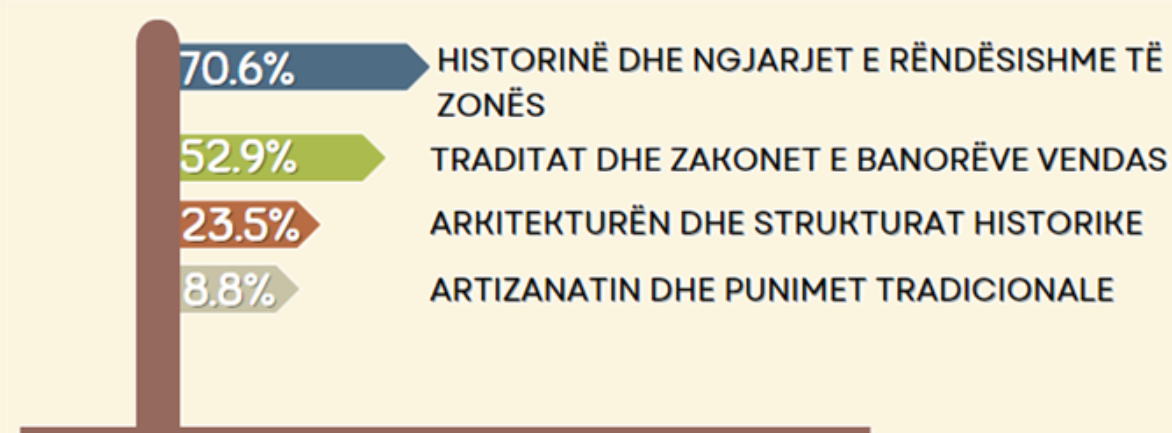

Figura 106 Cilin aspekt të trashëgimisë kulturore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilin aspekt të trashëgimisë kulturore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth interesave të pjesëmarrësve për njohjen e trashëgimisë kulturore gjatë udhëtimeve rurale. Pjesa dërmuese e të anketuarve theksojnë se preferojnë aspektin e historisë dhe ngjarjet e rëndësishme të rajonit, traditat dhe zakonet e banorëve vendas.

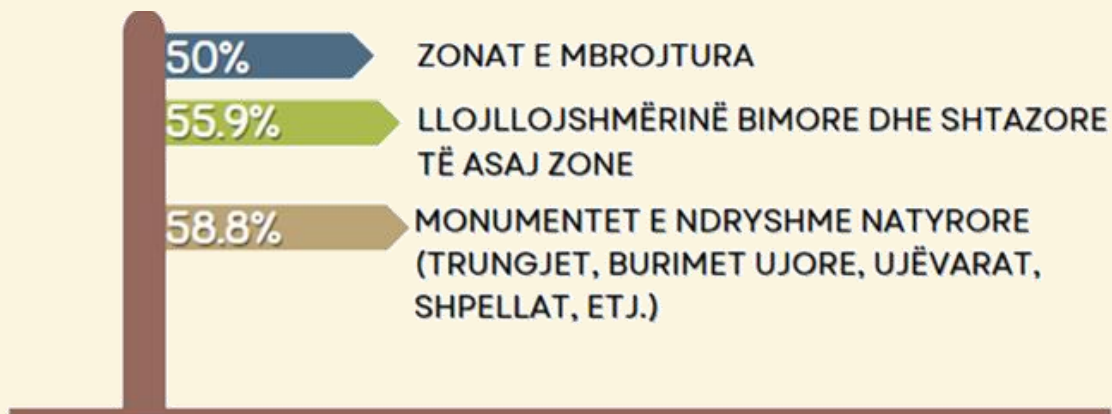

Figura 107 Cilin aspekt të trashëgimisë natyrore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?

Analiza e përgjigjeve në pyetjen "Cilin aspekt të trashëgimisë natyrore do të donit të mësoni më shumë gjatë një udhëtimi rural?" tregon preferencat e pjesëmarrësve për të eksploruar aspekte të caktuara të trashëgimisë natyrore. Këtu janë shpjegimet e secilit opsion:

- 55.9% e të anketuarve preferojnë të dinë me tepër për llojllojshmërinë bimore dhe shtazore të asaj zone. Të anketuarit nga ky grup shprehin dëshirën për të mësuar më shumë rreth llojllojshmërisë bimore dhe shtazore të zonave rurale që duan të vizitojnë.
- 55.9% e të anketuarve preferojnë të dinë me tepër për monumentet e ndryshme natyrore (trungjet, burimet ujore, ujëvarat, shpellat, etj.). Numër i madh i të anketuarve interesohen për të eksploruar dhe mësuar më shumë rreth monumenteve natyrore të ndryshme, përfshirë trungjet, burimet ujore, ujëvarat, shpellat, dhe elementet tjera të veçanta të natyrës.
- 50% e të anketuarve preferojnë të dinë me tepër për zonat e mbrojtura. Ky është një numër i vogël i pjesëmarrësve të cilët preferojnë të mësojnë më shumë rreth zonave të mbrojtura natyrore, ku natyra dhe biodiversiteti janë të mbrojtura nga ndërhyrjet njerëzore.

Përfundimisht, kjo analizë tregon se pjesëmarrësit kanë interes të ndryshëm rreth aspekteve të trashëgimisë natyrore, dhe disa preferojnë të njihen me një gamë të gjerë të elementeve natyrore dhe të mbrojtura në zonat rurale.

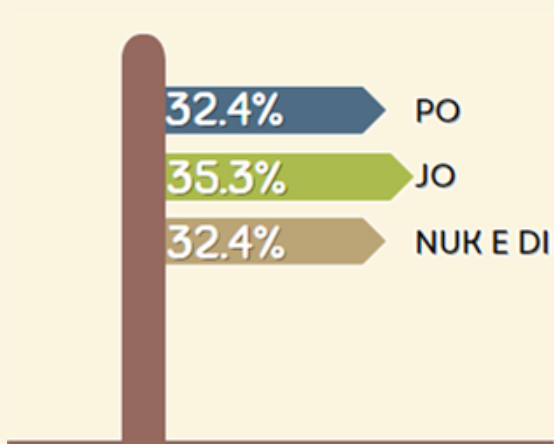

Figura 108 A do të provonit produkte ushqimore lokale gjatë qëndrimit tuaj?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "A do të provonit produkte ushqimore lokale gjatë qëndrimit tuaj?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth interesave të pjesëmarrësve për njohjen e trashëgimisë natyrore gjatë udhëtimeve rurale. Këtu është një analizë e përgjigjeve:

- 32.4% e të anketuarve shprehen se do të provonin produkte ushqimore lokale gjatë qëndrimit të tyre në zonat rurale.
- 32.4% e të anketuarve shprehen se nuk e dinë nëse do të provonin produkte ushqimore lokale gjatë qëndrimit të tyre në zonat rurale.
- 35.3% e të anketuarve shprehen se nuk do të provonin produkte ushqimore lokale gjatë qëndrimit të tyre në zonat rurale.

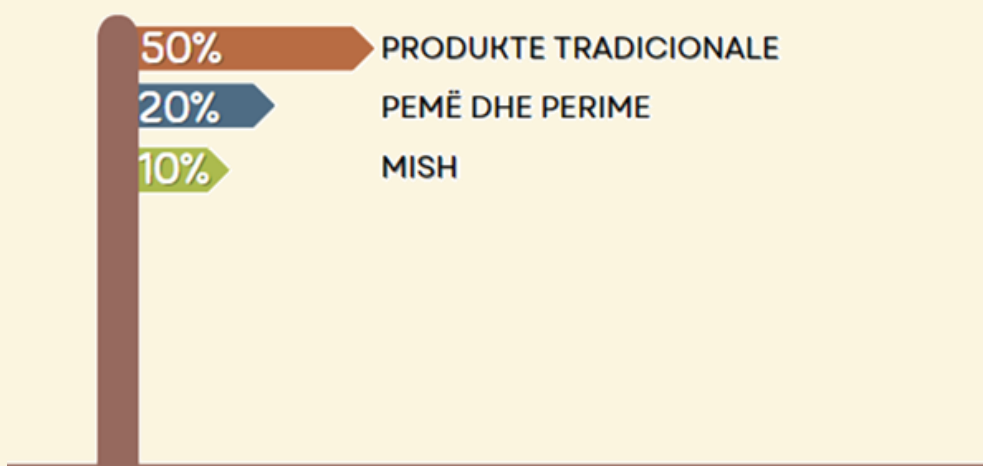

Figura 109 Çfarë produkte preferoni më së shumti?

Të anketuarit, kanë zgjedhur pjatë lokale si ushqim tradicional që do ta provonin.

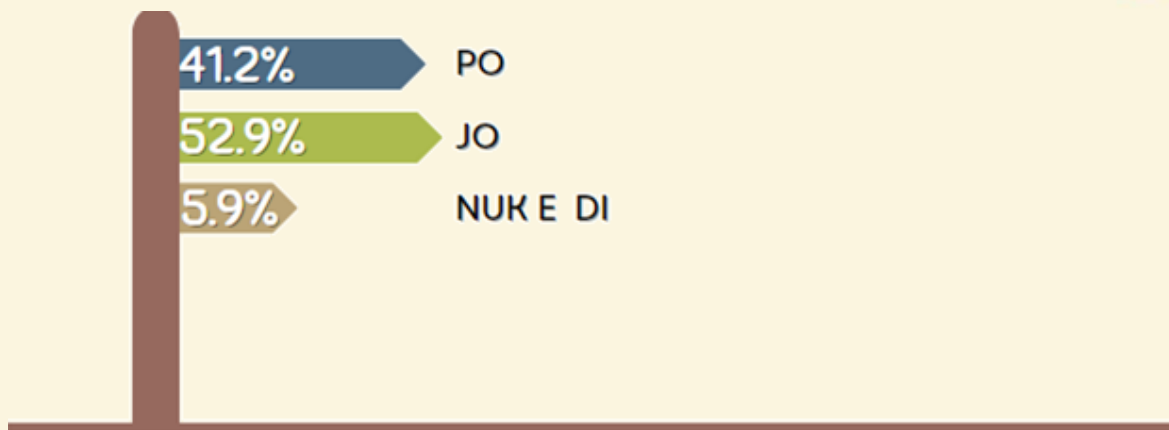

Figura 110 A mendoni se investohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "A mendoni se investohet mjaftueshëm nga ana e institucioneve lokale dhe qendrore për zhvillimin e turizmit rural?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth perceptimeve të pjesëmarrësve në lidhje me nivelin e investimeve në zhvillimin e turizmit rural.

- 52.9% e të anketuarve mendojnë se nuk investohet mjaftueshëm. Pra numri më i madh i të anketuarve/vizitorëve mendojnë se nuk investohet mjaftueshëm nga institucionet lokale dhe qendrore në zhvillimin e turizmit rural.
- 5.9% e të anketuarve u përgjigjen me nuk e di. Pra disa pjesëmarrës nuk e dinë nëse investohet mjaftueshëm. Ky fakt gjithashtu tregon për një mungesë informacioni ose ndjeshmëri ndaj situatës aktuale të investimeve në turizmin rural.
- 41.2% e të anketuarve mendojnë se po investohet mjaftueshëm. Ky është një numër tepër i vogël që mendojnë se po, investohet mjaftueshëm nga institucionet lokale dhe qendrore në zhvillimin e turizmit rural.

Figura 111 Nëse jo, çfarë duhet të investohet?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja paraprake dhe “Nëse përgjigja ishte jo, çfarë duhet të investohet?” nga pyetësi, mund të nxjerrim disa sugjerime të pjesëmarrësve për fusha specifike ku duhet të kryhen investime për të përmirësuar turizmin rural.

- 32.3% e të anketuarve mendojnë se duhet të këtë shumë më tepër investime në informim. Pra një numër i vogël i të anketuarve shprehin se është e nevojshme të investohet në informim.
- 16.1% e të anketuarve mendojnë se duhet të këtë investime në infrastrukturë. Pra një numër i konsiderueshëm i të anketuarve mendojnë së mungojnë investimet në infrastrukturë dhe e përmendin infrastrukturën si një fushë për investime. Kjo mund të përfshijë investime në rrugë, energji, ujë, dhe të tjera shërbime infrastrukturore që mund të përmirësojnë aksesin dhe kualitetin e vizitave turistike.
- 22.6% e të anketuarve mendojnë së duhet të këtë investim në marketing/promovim. Disa pjesëmarrës shprehin se duhet të investohet në fushën e marketingut dhe promovimit. Kjo mund të përfshijë fushata reklamuese, prezantime të destinacioneve, dhe strategji për të çekur më shumë vizitorë.
- 29% e të anketuarve mendojnë së duhet të këtë investime në subvencionim të bizneseve të vogla e tradicionale. Gjysma e të anketuarve përmendin subvencionimin e bizneseve të vogla dhe tradicionale si një fushë për investime. Ky aspekt mund të përfshijë ndihmë financiare dhe mbështetje për biznese lokale që ofrojnë produkte dhe shërbime tradicionale.

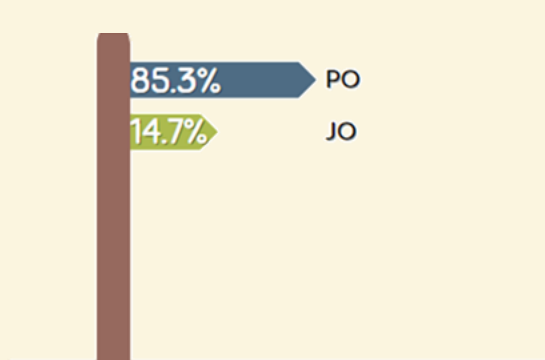

Figura 112 A keni një destinacion rural të preferuar që dëshironi të vizitoni?

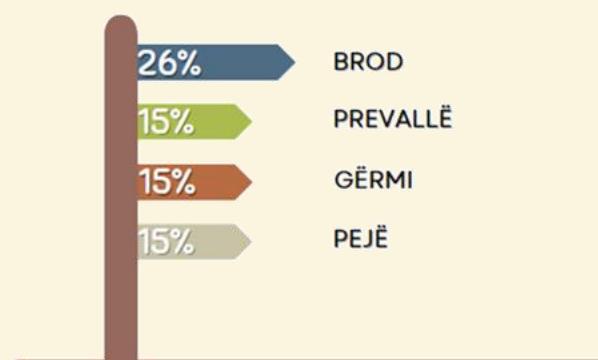

Figura 113 Nëse po, cili është ai?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "A keni një destinacion rural të preferuar që dëshironi të vizitoni?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth preferencave të pjesëmarrësve për destinacione rurale.

- 85.3% e të anketuarve janë përgjigjur me "Po". Pjesa dërmuese e të anketuarve kanë një destinacion rural të preferuar që dëshirojnë të vizitojnë. Kjo tregon një nivel të lartë të interesit dhe dëshirës për të eksploruar zonat rurale
- 14.7% e të anketuarve janë përgjigjur me "Jo". Ky është një numër shumë i vogël i anketuarve që shprehen se nuk kanë një destinacion rural të preferuar që dëshirojnë të vizitojnë.

Gjithashtu të anketuarit janë shprehur edhe për vendin e tyre të preferuar për ta vizituar, dhe ajo që bije në sy është fakti që një shumica e të anketuarve preferojnë edhe vizita jashtë komunës së Mamushës.

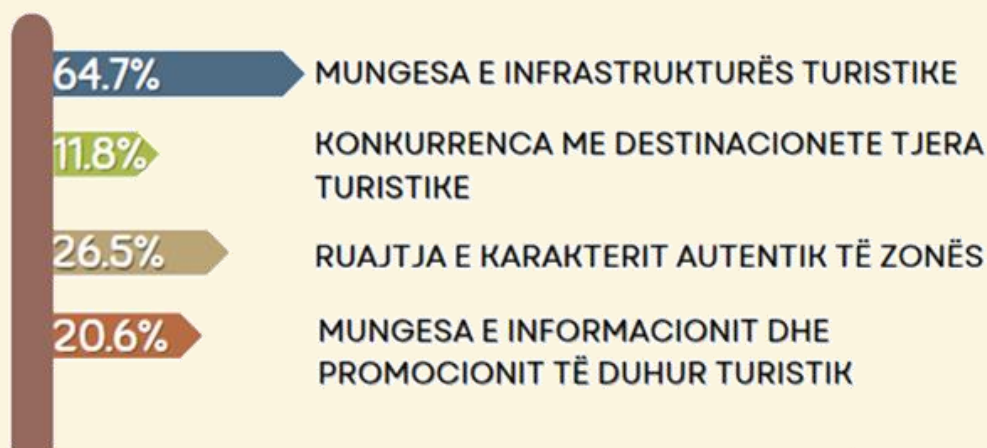

Figura 114 Cilat janë sfidat dhe vështirësitë kryesore që ballafaqohen ofruesit e turizmit rural në Kosovë?

Bazuar në përgjigjet e dhëna nga pyetja "Cilat janë sfidat dhe vështirësitë kryesore që ballafaqohen ofruesit e turizmit rural në Kosovë?" nga pyetësi, mund të nxjerrim disa konkluzione rreth sfidave kryesore që komunitetet rurale mund të hasin në përpjekjet e tyre për të zhvilluar turizmin.

- 64.7% e të anketuarve mendojnë se sfida kryesore është mungesa e infrastrukturës turistike
- 11.8% e të anketuarve mendojnë se sfida kryesore është konkurrenca me destinacionet tjera turistike

- 26.5% e të anketuarve mendojnë se sfida kryesore është ruajtja e karakterit autentik të zonës
- 20.6% e të anketuarve mendojnë se sfida kryesore është mungesa e informacionit dhe promovimit të duhur turistik.

KONKLUZIONET

Në përfundim, analiza e turizmit rural në Komunitet e rajonit të Prizrenit tregon një potencial të madh për zhvillim dhe rritje. Pjesëmarrësit të përfshirë në anketim shprehën se turizmi rural ofron një përvojë unike dhe autentike, duke përfshirë aktivitete në natyrë, shijimin e jetesës së qetë, dhe njohjen e kulturës dhe traditave autentike. Diversiteti kulturor i komunitetit, përfshirë shqiptarë, boshnjakë, goran, dhe turq, bën turizmin rural të jetë një përvojë e pasur dhe e ngjashme me realitetin multi-kulturor të zonës.

Përparësitë dhe preferencat e vizitorëve janë gjithashtu identifikuar përmes analizës së hulumtimit dhe janë pasqyruar në këtë raport. Shumica e pjesëmarrësve preferojnë shëtitje në natyrë, eksperiencë tradicionale, dhe njohjen e zakoneve lokale. Preferencat e udhëtimit tregojnë se shumica e vizitorëve preferojnë të përdorin automjetin personal, ndërsa shërbimet e akomodimit të preferuara përfshijnë kampingun në natyrë, shtëpitë malore, dhe shtëpitë tradicionale të shndërruara në bujtina. Të anketuarit kanë zgjedhur flijën si ushqim tradicional që do të donin të provonin, treguar një interes të veçantë për kuzhinën tradicionale lokale.

Përfundimet e hulumtimit tregojnë se turistët kanë perceptime të ndryshme rreth termave "turizmi rural." Është e rëndësishme që zhvilluesit e turizmit të kuptojnë këto perceptime për të personalizuar ofertat e tyre dhe për të përmirësuar komunikimin me audiencën.

Sfida kryesore identifikuar nga pjesëmarrësit është mungesa e informacionit dhe promovimit të duhur turistik. Rekomandimet e tyre përfshijnë investime të mëtejshme në informim, përmirësimin e infrastrukturës turistike, rritjen e marketingut dhe promovimit, si dhe subvencionimin e bizneseve të vogla dhe tradicionale. Pasi që pjesa më e madhe e të anketuarëve mendon se nuk investohet mjaftueshëm në turizmin rural. Kjo mund të jetë një sinjal i rëndësishëm për autoritetet lokale dhe qendrore.

Qeverit komunale dhe ajo qendrore, si dhe ofruesit shërbimeve të turizmit mund të përfitojnë nga kjo analizë në hartimin e strategjive të tyre të zhvillimit të turizmit rural në komunitet e rajonit të Prizrenit. Një qasje e qëndrueshme dhe e përgjegjshme ndaj mjedisit dhe kulturës së komunitetit do të ndihmojë në ruajtjen dhe promovimin e potencialit të turizmit rural në këtë zonë të bukur të Kosovës.

REKOMANDIMET

Zhvillimi i infrastrukturës: Investime në infrastrukturë, përfshirë rrugët, energjinë, dhe ujin, janë thelbësore për të siguruar një përvojë të këndshme për vizitorët dhe për të përmirësuar aksesin në zonat rurale.

Promovimi dhe informimi: Nënvizimi i nevojës për investime në fushën e informimit dhe promovimit për të rritur ndërgjegjësimin dhe njohjen e destinacioneve turistike të rajonit të Prizrenit.

Mbështetje për bizneset Lokale: Subvencionimi i bizneseve lokale, sidomos atyre që ofrojnë produkte dhe shërbime tradicionale, mund të ndihmojë në zhvillimin e ekonomisë lokale dhe krijimin e një oferte turistike autentike.

Diversifikimi i ofertave: Zhvillimi i një game të gjerë të ofertave dhe shërbimeve, përfshirë aventurat në natyrë, shëtitjet kulturore, dhe eksperiencat malore, mund të plotësojë preferencat e ndryshme të vizitorëve.

Angazhimi i komunitetit: Stimulimi dhe përfshirja e komunitetit lokal në zhvillimin e projekteve turistike, duke siguruar që ata të kenë një rol aktiv dhe të ndjehen të përfshirë.

Monitorimi i perceptimeve: Monitorimi i vazhdueshëm i perceptimeve të vizitorëve dhe komunitetit lokal mund të ndihmojë në përshtatjen e ofertave dhe strategjive sipas nevojave të ndryshme.

Investime të mjaftueshme nga institucionet: Në vazhdimësi, duhet të përgatiten investime të mjaftueshme nga institucionet lokale dhe qendrore për të mbështetur rritjen dhe zhvillimin e turizmit rural.

Ndërtimi i bashkëpunimit: Bashkëpunimi i ngushtë me aktorët lokalë, bizneset, dhe komunitetin do të ndihmojë në krijimin e një mjedisi të përdorshëm për zhvillimin e turizmit rural.

PËR EC:

EC angazhohet për qëndrueshmëri ekonomike dhe qeverisje demokratike në nivel lokal (dhe rajonal) përmes mobilizimit të komunitetit, mbikëqyrjes së vendimmartjes publike dhe partneritetit në zbatim të programeve dhe politikave zhvillimore.

Për përmbushjen e këtij misioni organizata zbaton projekte dhe nisma në kuadër të dy programeve kryesore: Qytete/Komuna Gjithëpërfshirëse dhe Zhvillim i Qëndrueshëm. Ndërsa programi i tretë është ideuar si njësi mbështetëse për veprimin e organizatës dhe synon adresimin e tri sfidave të jashtme dhe të brendshme: 1. Vëllimin e pamjaftueshëm të dijes empirike në vend, përfshi të dhënat e besueshme statistikore, analizat e specializuara dhe mendimet profesionale, 2. Nevojën për konsolidimin e kapaciteteve të brendshme, veçanërisht në hulumtime, baza të të dhënave, analizë, menaxhim, zhvillim komunitar dhe ekspertizë sektoriale, dhe 3. Mungesën e qëndrueshmërisë financiare afatgjatë duke i diversifikuar burimet e të hyrave, me theks në ofrimin e shërbimeve për palët e treta.

Trekëndëshi konceptual që do të orientojë punën e organizatës në pesë vitet e ardhshme (2020 - 2024) ka këto elemente: 1. Gjithëpërfshirjen, 2. Qëndrueshmërinë, dhe 3. Dijen. EC beson se demokratizimi dhe zhvillimi i gjithëmbarshtëm shtetëror është proces që duhet planifikuar dhe ndërtuar nga posht lart. Në thelb të qeverisjes demokratike qëndron hapja dhe përfshirja e të gjithëve në marrjen e vendimeve që kanë për synim të mirën e përbashkët, ndërsa planifikimi zhvillimor kërkon shfrytëzim racional të burimeve territoriale, pa e kompromituar përdorshmërinë e tyre nga gjeneratat e ardhshme. Si demokracia ashtu edhe zhvillimi duhen ndërtuar mbi bazën e dijes së shëndoshë që garanton vendime dhe veprime të mençura dhe vizionare.

Vlerat kryesore të organizatës janë:

1. Paanshmëria - EC vepron në bazë të analizave të thukta dhe gjithëpërfshirëse dhe mënjanon veprimet e ngutshme dhe impulsive. EC synon të përkrahë dhe të shtyjë përpara alternativat të cilat në bazë të hulumtimit dalin të jenë më të përshtatshmet, pavarësisht nëse masa e shoqërisë nuk e përkrahin këtë opsion;
2. Aktivizmi - Anëtarët e EC do të jenë aktivistë të cilët angazhohen në baza të rregullta për të shtyrë përpara bashkëveprimin qytetar për të përmbushur misionin e organizatës;

3. Orientimi drejt rezultateve - Anëtarët e EC janë të orientuar për të arritur rezultate, ku përpjekja nuk i kënaq pritjet e organizatës në qoftë se nuk përfundon me rezultatet e pritura;
4. Komuniteti bazë e veprimit - EC do të jetë gjithnjë pranë komunitetit, duke mësuar nga qytetarët dhe duke ndërtuar konsensus për bashkëveprimin dhe formësimin e shoqërisë.

